

PoZiCa

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

POZICA 21/2017.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD CRIKVENICA

Nakladnik:
Gradska knjižnica Crikvenica

Za nakladnika:
Irena Krmpotić

Pokrovitelj:
Grad Crikvenica

Uredništvo:
Karlo Jerčinović, urednik knjige
Suzana Kljuš, likovna urednica
Sanja Krešić, članica uredništva
Ana Tomic Njegovan, članica uredništva

Grafička priprema:
Neriz d.o.o. Jadranovo

Tisk:
Kerschoffset Zagreb d.o.o.

Naklada: 700 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Sveučilišne knjižnice Rijeka pod brojem 140114027.

ISBN 978-953-7898-09-0

Likovni rad na naslovnicu:
Marija Gebert, 4. Dg razred
„Frekvencija vode”, foto kolaž
LIK 2017. pohvaljeni rad
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok

PoZiCa

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

Crikvenica 2017.

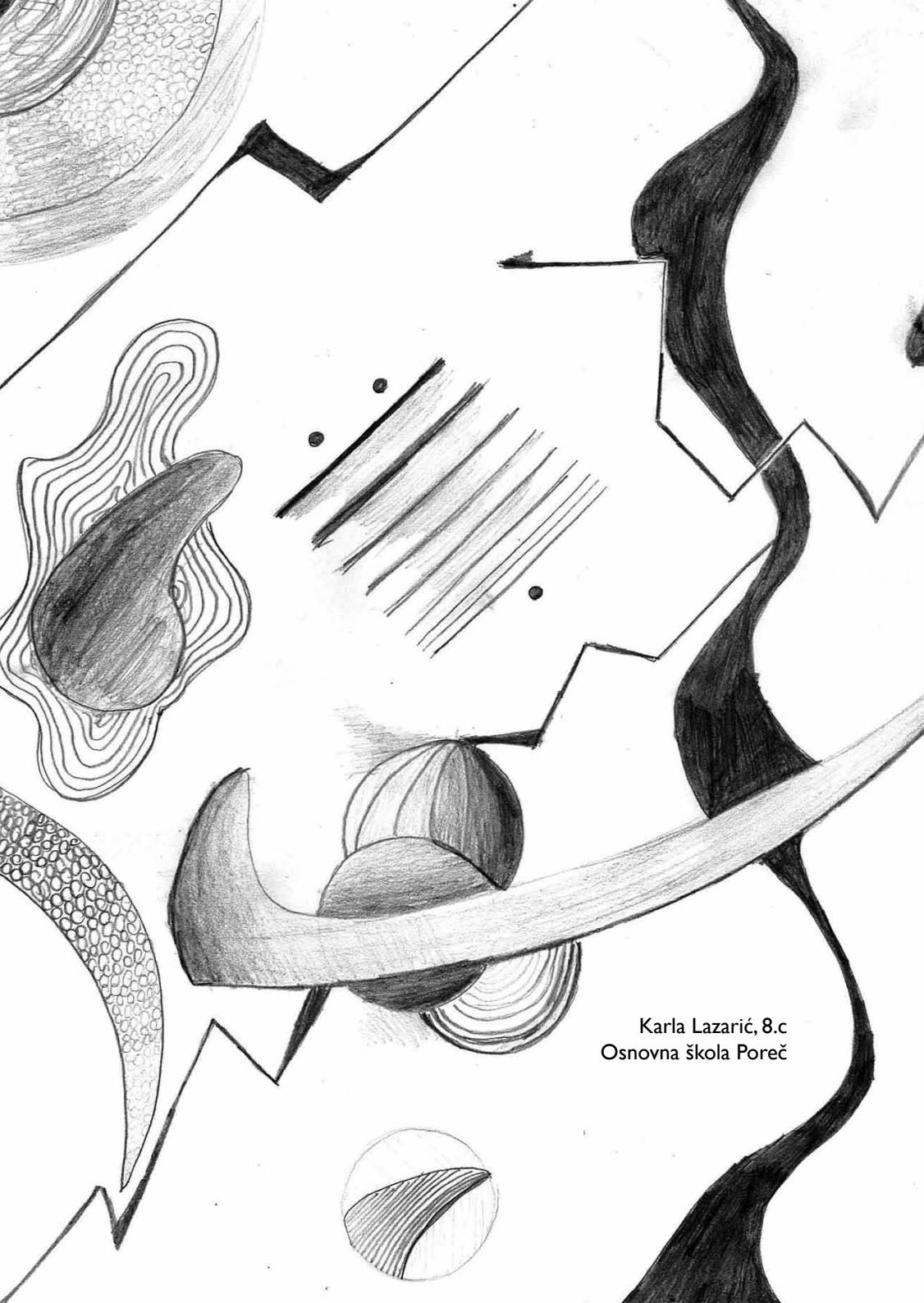
PROSLOV

Zbirka literarnih i likovnih radova osnovnih i srednjih škola gradova – prijatelja Poreča, Zaboka i Crikvenice ove godine izdaje se dvadeset prvi put. Lijepe godine, pothvat koji traje već više od dva desetljeća i koji je već odavno zaživio, postao nezaobilaznim događajem u kulturnom kalendaru naših gradova. Jer naši gradovi, ili bolje rečeno gradići – Poreč, Zabok, Crikvenica – malene su sredine gdje se ova-kva nastojanja, tim više što imaju i obrazovnu i odgojnju dimenziju, toplo pozdravljaju i uvjeren sam, iščekuju.

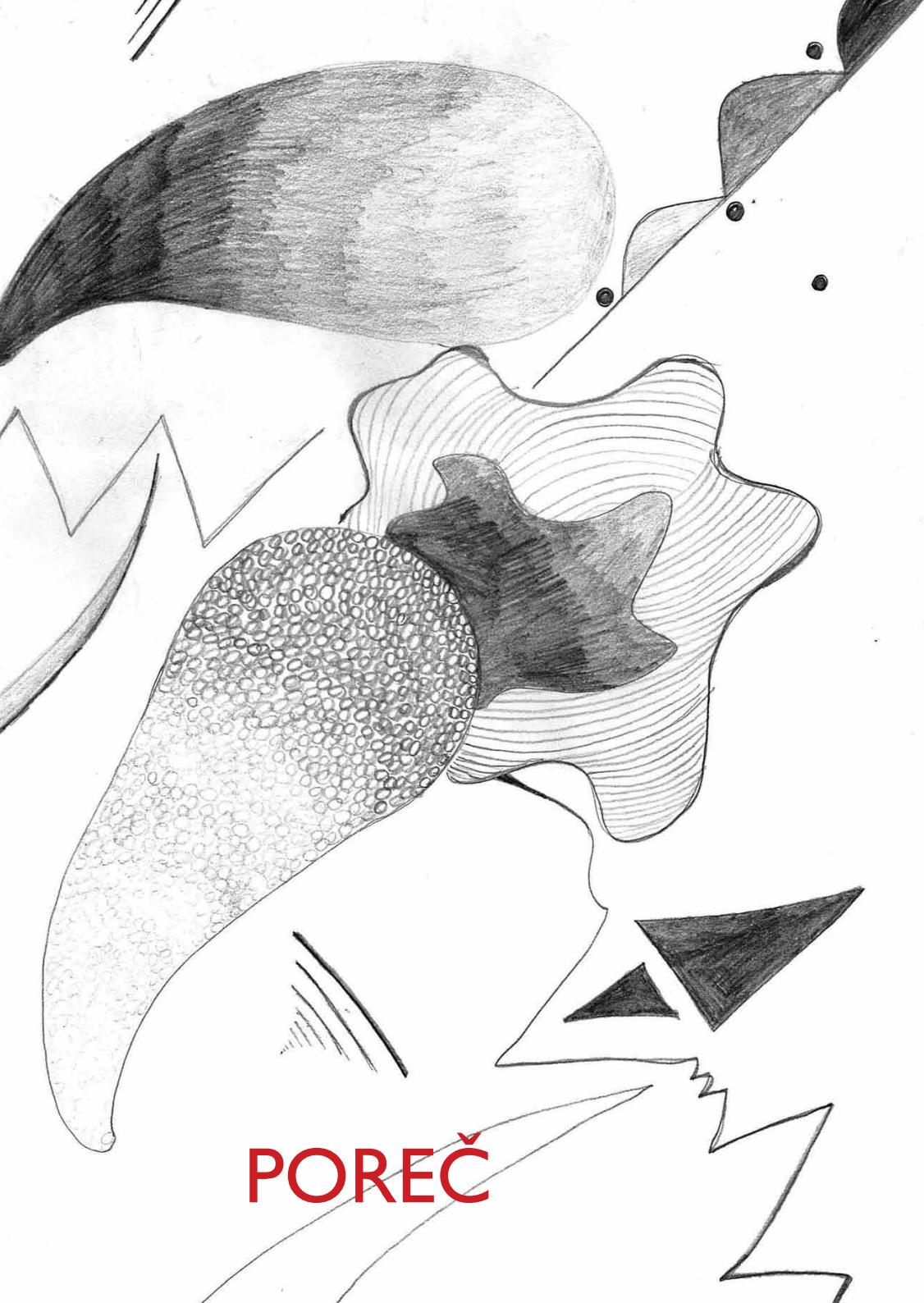
Na uvodnim stranicama prošlogodišnjih PoZiCa mnogo je napisano o važnosti poticanja literarnog i literarnog stvaralaštva među mlađima. Uistinu je potrebno da učenici osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta mogu na ovakav način, u doba sveopće digitalizacije, objaviti svoje literarne i likovne radove na ovakav način. Dobro je da ti mladi zaljubljenici u pisanu riječ i umjetnost ostave otisnuto svoje ime i prezime u jednoj knjizi, mnogima od njih već pomalo zastarjelim mediju u svijetu modernih tehnologija. Njihovi mentori, nastavnici Hrvatskog jezika i Likovne kulture, ostavili su im, a to je vidljivo i u ovoj PoZiCi, široke mogućnosti slobodnog izražavanja, a mladi su literati i likovnjaci iskoristili su to na najbolji način.

Radovi osnovaca tematski su vezani uz obiteljsko i školsko okruženje, prve simpatije i bogat svijet mašte, dok srednjoškolci svoje nadahnuće ponajviše nalaze u propitkivanju društvenih vrijednosti i aktualnosti, otkrivaju bogat unutarnji život, svoje „mjesto pod suncem“. Dodatna vrijednost PoZiCe je i stvaralaštvo na dijalektima, kajkavskom i čakavskom, kao i na talijanskom jeziku u Istri. Kada mladi autori i njihovi školski prijatelji listaju PoZiCe u svojim međusobno ipak prilično udaljenim gradovima, spoznavanje takve kulturne i jezične raznolikosti od velikog je značaja za njih. Ipak, u ovih dvadesetak godina koliko se ova zbirka objavljuje, listajući stranice prvih PoZiCa, uspoređujući ih sa kasnijima i današnjima, ne možemo ne primjetiti promjene u svjetonazoru mladih. Teme ostaju slične, ali se njima se pristupa na drugačiji način.

Karlo Jerčinović, glavni urednik

Karla Lazarić, 8.c
Osnovna škola Poreč

POREČ

„MORAM PODNIJETI DVije, TRI GUSJENICE AKO ŽELIM UPOZNATI LEPTIRE.“

Crnilo. Pokušam otvoriti oči. Odjednom bjelina. Dok se pokušavam prilagoditi na jako svjetlo, shvaćam da ležim u krevetu, u nekoj sobi. Oko kreveta su aparati na koje sam, očito, spojena, a u kutu buketi cvijeća. Dok sam razgledavala, u sobu je ušla žena u bijeloj kuti, što znači - doktorica? Zar sam u bolnici? Primjetivši da sam budna, došla je do mene i rekla: „Hej, kako se osjećaš?“ „Osjećam se sasvim dobro, ništa me ne boli“, objašnjavala sam još uvijek u čudu. „Zašto sam u bolnici? Ne mogu se sjetiti kako sam dospjela ovdje, što se dogodilo?“ Isprva mi nije htjela odgovoriti, no kasnije je rekla da sam doživjela prometnu nesreću te da sam bila u komi. Osjećala sam da to nije sve što mi ima za reći pa sam je nagovarala da mi kaže. I bila sam u pravu, nije bilo sve.

Nakon cijele priče o tome što se desilo, nekoliko dana sam samo buljila u jednu točku, tupo, isprazno. Doktori i medicinske sestre pokušavali su iskamčiti iz mene neku reakciju, ali uzaludno. No, s mrakom su se svaku večer spuštale i moje suze. Nekoliko dana u bolnici pretvorilo se u tjedne i tjedne. Navodno sam pet mjeseci prije toga već odležala tu, samo toga nisam bila svjesna. Nije trebalo biti ovako! Nisam se trebala ja probuditi. Trebalo je biti obrnuto! Nisam imala volje ni za što, ni hranu, ni piće, ni svjež zrak na koji su me doslovno gurali u kolicima. Onu za vlastitim životom da i ne govorim. Počela sam vješto izbjegavati da me vide uplakanu u noćnim vizitama, ali dani su ostali slični.

Kako je vrijeme prolazilo, morala sam se trgnuti. Sprijateljila sam se sa Sarom, mladom medicinskom sestrom koja se brinula o meni. Često je pričala sa mnom, iako sam je ja ignorirala ne slušajući je. Sada vodimo raznorazne razgovore. Počela sam ići i na fizikalnu terapiju kako mi više ne bi trebala kolica te sam tamo upoznala jednu djevojčicu koja mi je odmah prirasla srcu, a jedan od razloga tome je taj što me jako podsjećala na „nju“. Iste su dobi, izgleda, boje kose, pa i očiju, iako nitko nema oči kao ona. Ili barem kao što je ona imala.

Ne! Ja ne mogu, ne mogu vjerovati da je više nema! Trebala sam to biti ja! Trebala sam. Ona se trebala probuditi umjesto mene! Nije pošteno! Zašto me pustila samu!? Zašto!? Odjednom osjetim trzaje, kao da me netko gura. Otvoram oči te shvatim da je sve bio samo san. No kad okrenem glavu i ugledam Anđelu, curicu koja me gleda svojim velikim očima koje tako nalikuju njezinim, briznem u plač te je povučem u zagrlijaj. Sve je stvarno. Napustila me. Anđela je tu noć provela sa mnom u krevetu milujući mi kosu dok sam ja neprestano plakala. Za svoju je dob od deset godina bila veoma zrela i pažljiva. Kada sam je pitala tko ju je naučio tako lijepom ponašanju, rekla je: „Naslijedila sam to od brace.“

Dane smo, uglavnom, provodile zajedno te bi nam se ponekad pri-družila i Sara. Najčešće bismo igrale igre, ali i pričale. Dok su se njih dvije iskreno smijale, ja sam svoj osmijeh zaboravila. Nisam se još mogla smijati, jednostavno nisam. Prošlo je već skoro tri i pol mjeseca te mi se činilo da sam prebrzo „nastavila dalje“, kao da se ništa nije desilo, kao da nikoga nisam izgubila. Noćima sam sve manje plakala, uglavnom zbog Andželete koja bi se usred noći znala ušuljati u moju sobu, ponekad da bi me provjerila, a ponekad jer je imala noćne more. Ne znam ništa o njezinoj obitelji, ne ispitujem je, a ni ona mene. No, nije mi bilo jasno što toliko radi u bolnici dok mi Sara nije ispričala kako se oporavlja od teške operacije te će još neko izvjesno vrijeme morati biti na razmatranju.

Prije nekih mjesec dana sam našla „svoje mjesto“ u dvorištu iza bolnice. Barem negdje, ako ne u životu. Dvorište, točnije vrt, nije velik, ali meni savršen. U sredini se nalazi jedna mala fontana gdje mnogi bacaju kovanice u nadi da će im se želje ostvariti. Ja nisam to napravila jer imam samo jednu želju za poželjeti, a znam da se nikada neće ostvariti. Na samome kraju toga vrta zapušteno je stablo. Ono je postalo moje stablo. Onamo odlazim razmišljati i opustiti se. Ne mogu se opustiti gledajući šareno cvijeće ili razigranu vodu fontane zbog nje koja bi u tome uživala. Znala bih se sakriti jer me ne bi mogli naći zbog debljine debla te bi pomislili da sam se nekako vratila u svoju sobu. Sara je znala da s vremena na vrijeme trebam biti sama sa svojim mislima te sam joj zahvalna što mi to omogućuje i što ne postavlja nikakva pitanja. Nakon što je otišla, odgurnula sam kolica do fontane u koju sam gledala zamišljući kako bi ona sretno poskakivala oko nje i igrala se vodom. Također

sam zamišljala njih kako sjede zagrljeni na klupici gledajući ju. Nadam se da su zajedno, gdje god se nalazili, i da su sretni. Nisam ni primjetila suze koje su već dobrano klizile niz moje lice dok nije počeo puhati vjetar. Dan je bio baš jedan od onih kakve volim, bez sunca, samo sivi oblači, te blag vjetar koji je ipak dovoljno snažan da njije grane. Nekima ovakav dan stvara samo migrenu, a meni razbistrava misli. Odlučila sam ići do stabla, ali ovaj put ћu probati ustati. Dovoljno sam osnažila te mi ubrzo više neće trebatи kolica i štakе. Odgurnula sam malo kolica te sporim koracima, napola žmireći krenula do svog mesta uživajući u vjetru koji kao da me gura. No, kad sam otvorila oči, prizor koji sam ugledala me začudi. Danas je netko bio tamo.

Na mom mjestu, naslonjen na drvo, stajao je neki dečko, rekla bih mojih godina, crne kose, odjeven u crnu kožnu jaknu i crne hlače. Čini se da gleda gore, prema granama i nebnu, ali oči su mu zatvorene. Promatrajući ga, nisam pazila gdje stajem te sam zapela o korijen i pala. Zadnje što se sjećam bile su crno-smeđe duboke oči kako me zabrinuto gladaju. Budim se u svojoj sobi i vidim Anđelu koja sjedi do mene. Čim je primjetila da sam budna, „poklonila“ mi je jedan šamar te me potom zagrlila i rekla: „Da mi to više nikada nisi napravila!“ Samo sam šutila jer joj nisam mogla ništa obećati. Sada je već prošlo dva dana otkako sam pala i vidjela onog dečka. Već dva dana imam neku čudnu želju da opet vidim te crne, duboke oči. Ne znam što mi je, ali me zanima tko je on i zašto je bio baš tamo. Je li možda iz bolnice? Ako ja imam osamnaest godina, a mislim da je malo stariji od mene, onda moguće da je stažist u bolnici ili... Moje razmišljanje prekida Sara koja mi donosi doručak, ali i jednu omotnicu. Rekla je samo da je za mene i izašla. Unutra je bilo pismo u kojem je pisalo:

„Hej. Oprosti što sam ti onaj dan zauzeo mjesto pod stabлом, viđao sam te tamo često pa sam se zapitao što je to tako posebno onđe. Izgledala si tako mirno i spokojno. Morao sam provjeriti. Ne znam ni koliko sam tamo sjedio prije nego što si došla i pala - na mene, ako nisi znala. Odnio sam te u bolnicu i pobrinuo se da dođeš u prave ruke. Znam da si dobra sa Sarom, kao i s jednom osobom koja mi jako puno znači. Pazeći na mog malog anđela, počeo sam te sve češće primjećivati. Hvala ti, jer, otkad je tebe upoznala puno je mirnija i sretnija. Pa, nadam se da se vidimo kasnije kod stabla.“

Bio je to Anđelin brat! Nakon što sam pročitala pismo, osjetila sam nešto na što sam već odavno zaboravila, osmijeh na svom licu, iskreni osmijeh. Također sam primjetila Saru koja me kroz prozor sobe veselo promatraла. Znam da je čekala moj prvi iskreni osmijeh nakon dugo vremena.

Nakon što sam stigla do fontane, odlučila sam hodati do stabla htjeći što prije vidjeti je li tamo. Ugledala sam ga. Mora da me čuo da dolazim jer je rekao: „Ovo mjesto je stvarno posebno, a mora da si i ti.“ Na njegove riječi sam malo zastala, i zbog toga što mu je glas tako ugodan, dubok i baršunast, i zbog toga što su me začudile njegove riječi. „Zašto to misliš?“ rekla sam i sjela pokraj njega. „Nitko običan, ako se mogu tako izraziti, ne bi izabrao baš ovo mjesto nakon što izade iz bolnice. Prije bi gledali u sve ono cvijeće i fontanu, nego u gole grane ovog drveta. Ali oni ne znaju kako ovo opušta. Čini ti se kao da te ovo drvo, koje je i samo na izdisaju, sluša, i to ti je jedino potrebno. Nema drugih zvukova, samo tvoje i njegovo disanje. Drugi su obični, a ti, ti si posebna.“ rekao je još uvijek zatvorenih očiju. „A ti?“ upitala sam ga. Duboko je udahnuo, ali ne i izdahnuo. Pripremao se nešto dugo reći. „Ja...“, prošapće, i time je sve ostalo u zraku jer je tada otvorio oči i pogledao me. Ostao je bez riječi, bez daha, jer su nam, kako je okrenuo glavu, lica bila udaljena svega nekoliko centimetara. Promatrao me i čini mi se da ja pokušao zapamtiti svaki milimetar moga lica. Neko smo se vrijeme samo gledali. Njegove gotovo crne oči koje se zbog topline koja zrači iz njih čine tako nježnima promatrala su me sve dok nisam izustila: „Ella.“ „Raffael“, odgovorio je, a meni je pogled skrenuo na pune crvene usne.

Otad mi se dan sveo na iščekivanje ponovnog susreta s njim, što je bilo skoro pa svaki dan. Ispostavilo se da je dvije godine stariji od mene i da je na medicinskom fakultetu. Čak sam bila blizu. Kako je pala noć, počeli smo pričati o svojim obiteljima. Obasjavala nas je samo jedna lampa koju prije nikada nisam primjetila. Rekao mi je kako je izgubio majku, zatajenje srca, a sada sve to prolazi i sa svojom sestrom. Zato je i upisao medicinu, kako bi pomagao i spašavao živote. Nekoliko dugih, osvijetljenih suza, spustiše se niz njegovo lice, a ja sam ga samo zagrlila. Tada je došao red i na mene te je on bio prvi kojem sam rekla o smrti mojih roditelja i Rebecce, moje sestrice. Prvi put sam to rekla na glas i

prvi put sam si zapravo dozvolila da plačem. U jednom trenutku, dok sam mu još bila na grudima i plakala, pokazao je na moju nogu na koju je sletio plavi leptir, i rekao: „Ponekad moraš podnijeti dvije, tri gusjenice ako želiš upoznati leptire.“ Tako je rekao jedan pametni dječak, Mali princ, koji je isto bio sam, baš kao i mi, ali vrlo jak, baš kao ti. Prislonila sam svoje usne na njegove i shvatila da opet želim željeti.

Moja sestrica i dalje živi, u Andelinom srcu, kasnije sam saznala.

NAGRAĐENI URADAK

KATEGORIJA: OSNOVNA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Roberta Radman, 8. razred

Osnovna škola Poreč

Mentorica: Stjepana Čumigaš Krivačić, prof.

U NOVI ŽIVOT

Lišće je šuštalo pod potplatima njezinih sandala. Hodala je tiho, pogнуте glave, a vlasti njene smeđe kose lišene sjaja, pobjegavši ispod crvenoga rupca vezanog uz glavu, vijorile su na vjetru poput zaigranih travki na livadama.

Lice joj nije bilo osobito lijepo na klasičan način. Kad kažem klasičan način, mislim o licima djevojaka koja su tipična za ovaj ruralni kraj. Njeno ispijeno i koščato lice ovalnog oblika bilo je potpuno u suprotnosti okruglim i rumenim licima ostalih djevojaka iz njezinog sela. Visoke i istaknute jagodične kosti davale su njenoj cjelokupnoj pojavi pothranjen i izgladnjeli izraz. Nos joj bješe kukast i pomalo zavinut prema gore što joj je davalo izgled anoreksične ptice grabljivice koja vreba na plijen. Golublje sive oči, pomalo nakošene u kutu u paru s njenim gustim i dugim trepavicama i obrvama, podsjećale su na mačje. Usnice su joj bile bezbojne i uske. Svojom je visinom nadvisivala mnoge muškarce, a svojom se težinom mogla mjeriti sa suhim prutom koji je nošen silinom vihora pucketao na poljskom putu kojim je hodala.

Moglo joj je biti kojih četrnaest godina. Pa ipak, koliko god bila mlađa, bila je strahovito mudra i znala je kakav će joj biti život. Buran i težak, savit će je poput ostarjele masline koja se ničemu neće imati veseliti. Dolazila je iz tipične kmetovske obitelji devetnaestoga stoljeća. Otac, okorjeli pijanica već odavno propao, a majka boležljiva nesretna žena koju je život toliko izmučio da je jedva ustajala iz kreveta.

Uvezši sve ovo u obzir, nije ni potrebno spominjati koliko je bila odrpana, siromašna, jadna i prljava. No, bila je i drugačija. Znala je koliko je pametna, ali je to skrivala. Zadnje što je htjela u životu je da završi poput svoje majke, a ponajmanje poput svog oca. Bila je radišna i marljiva i htjela se izboriti za život. Za život, ne za životarenje. Težila je neovisnosti, a prezirala one djevojke čiji je životni cilj bio bogato se udati i zatim sjediti poput lijepa, ali nepotrebna ukrasa ostatak života kod kuće. I zbog svih tih razloga, ona je sada hodala tim poljskim putem s namjermot otic̄i u veliki grad-Zagreb.

I kao što stope nestaju na pijesku pod vjetrom, tako je svakim njenim korakom postupno nestajao komadičak njene prošlosti. Odlučna zaboraviti sve, svoju obitelj, svoje ime, svoje djetinjstvo, okrenula je leđa prošlosti i potrčala u susret budućnosti.

Njezino je putovanje počelo.

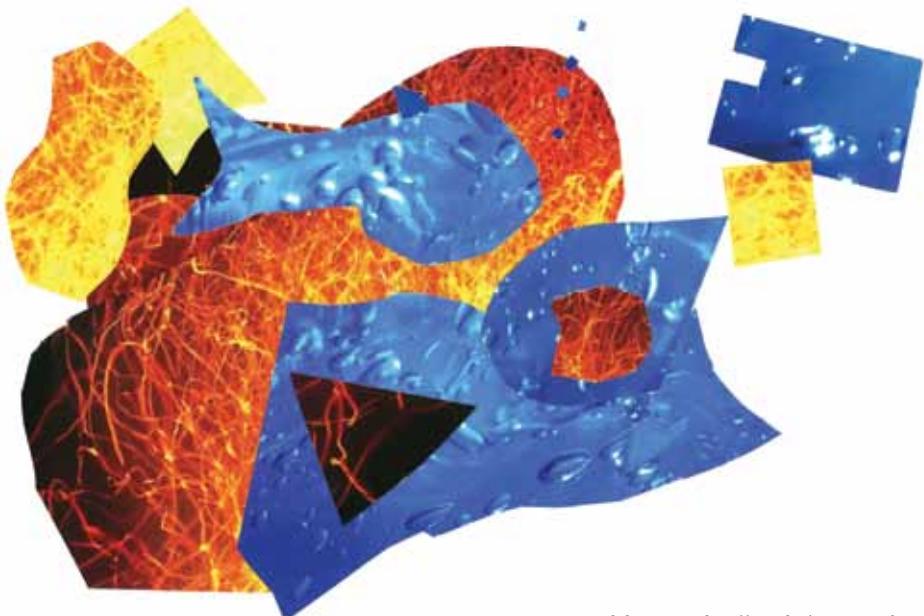
POHVALJENI URADAK

KATEGORIJA: OSNOVNA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Nina Klaić, 6. razred

Osnovna škola Poreč

Mentorica: Stjepana Čumigaš Krivačić, prof.

Moreno Jurišević, 6. razred
Osnovna škola Poreč

TRAGOM SVJETLOSTI

Sve što je vidjela bila je tama. Njene otvorene i prestrašene oči pretraživale su sobu kako bi pronašle bilo kakvu svjetlu točku. Te noći u cijelom naselju nije bilo struje, a ona nikad nikome nije priznala da se užasno bojala mraka. Što je više tragala za svjetlošću u prostoriji, imala je sve veći dojam da će je tama progutati. Iako su se njene oči htjele sklopiti i utočiti u dubok san, nije im to dopuštala. Bio je potreban veliki napor kako bi napokon natjerala svoje ukočene noge da ustaju iz kreveta i potiho izađe iz kuće. Tamni oblaci prekrivali su cijeli niz zvijezda na nebu, a uz pomoć blagog vjetra koji je puhao dovoljno jako da prekriju cijelu nebesku površinu, to i nije bilo osobito teško. U isto vrijeme kada je pomislila da bi bilo bolje odustati, nedaleko od nje pojavilo se blago svjetlucanje. Njene jantarne oči pomno su pratile svjetlost koja je polako odmicala. Ne razmišljajući, krenula je za njom, od sebe odgurujući šumske grane koje su joj greble ruke. Nije znala kuda ide, ali morala je pobjeći od tame koja joj je pritiskala prsa i svojom je beskonačnošću nezamislivo prestravila. Malena svjetlost postala je sve jača, kao da zna da ju netko prati te želi što bolje osvijetliti put. Brzala je šumskim putevima sve dok nije naišla na čistinu te stala. Djevojčici se oduzeo dah kada je iznad sebe ugledala stotine i stotine malih krijesnica, kojima se ubrzo pridružila i ona koja ju je ovdje dovela. Oduševljeno je promatrala male na bića i šumu koju su osvijetlili. Sada se šuma više nije činila mračnom i odbojnom, već prekrasnom i tajanstvenom. Zaklopila je oči i dopustila da je preplavi osjećaj sigurnosti, i odjednom, sve je nestalo...

Naglo se probudila i sjela u krevetu, duboko udahnuvši. Sunce na istoku prodiralo je kroz prozor u njenu sobu i potpuno je osvijetlilo. Djevojčica je razočarano shvatila da je sve ovo bio samo san i bacila se natrag na krevet. Sat na zidu je jasno pokazivao da je sedam sati ujutro te da je vrijeme da se počne spremati za školu. Znala je da će današnji dan biti jednako razočaravajući kao i uvjek. Međutim, kad je o tome bolje promislila, razumjela je pravo značenje svojeg sna. U snu je imala izbor, kao i sada. Mogla je ostati u mračnoj sobi ili poći potražiti svjetlost.

Shvatila je da današnji dan ne mora biti onako mračan kakvog ga je zamišljala. Djevojčica je znala da ako bude obraćala pozornost na lijepе trenutke, u svakom zlu tražila dobro i u svakoj neprilici priliku, možda ovaj dan neće biti tako loš. Nasmiješila se i odlučila da će danas sve gledati s ljepše i bolje strane.

A kako ti gledaš današnji dan?

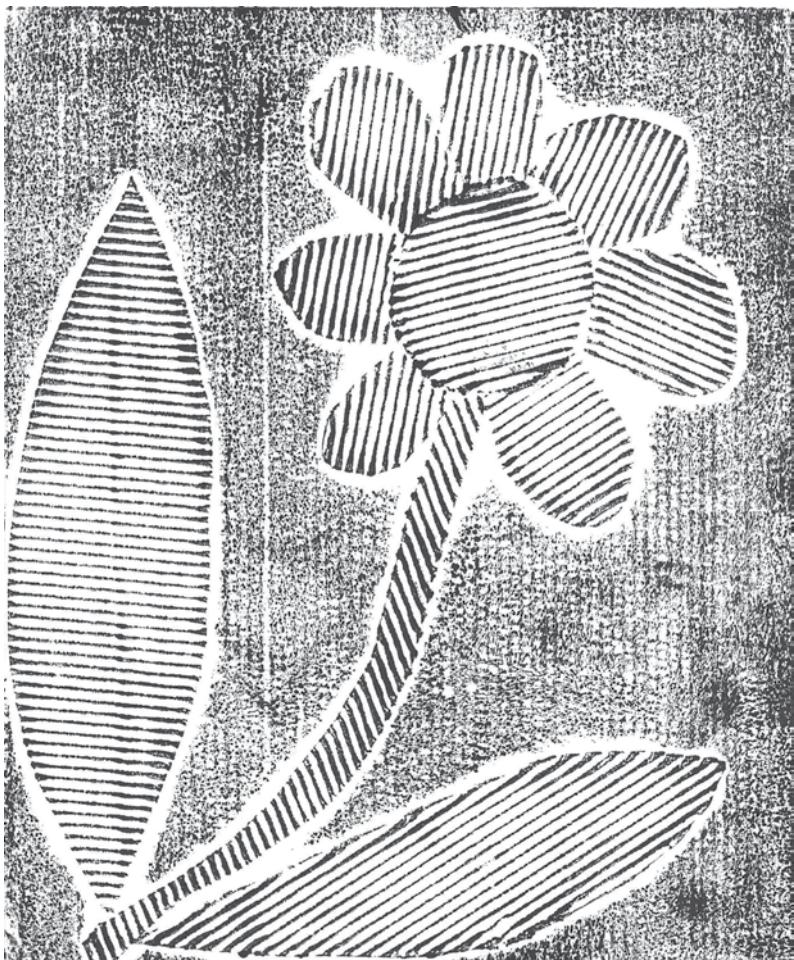
POHVALJENI URADAK

KATEGORIJA: OSNOVNA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Katarina Knežević, 8. b razred

Osnovna škola Tar-Vabriga

Mentorica: Adela Deković, prof.

Leonardo Mikerević, 6.a
Osnovna škola Tar-Vabriga

MAGICO AUTUNNO

D'autunno, quando apro la finestra c'è ancora un po' di verde, ma i colori che prevalgono sono il rosso, il marrone, il giallo.

Un giorno d'autunno un leggero soffio di vento è entrato in camera mia, con esso è entrata nella mia camera la meravigliosa Naturlandia. Non c'erano rumori, tutto era calmo, l'aria pulita. Mentre camminavo nel bosco, ho visto un bambino solo, seduto accanto ad un tronco d'albero. Stava cantando, e per non interromperlo, sono rimasto nascosto. Il suo era un canto meraviglioso che non saprei descrivere.

Quando mi sono avvicinato al bambino, si è spaventato, anche se non era mia intenzione.

Passato lo spavento, ci siamo conosciuti e mi ha detto di chiamarsi Giovanni, che viveva lì da sempre e che avrebbe voluto vivere sulla Terra, perché a Naturlandia non c'era quasi nessuno, e la vita era, a volte, noiosa.

Giovanni pensava che anch'io vivessi lì, e ne fu felice. La sua felicità si spense quando gli dissi che venivo dal pianeta Terra. Volevo consolarlo, gli dissi che non era solo, che quella bella natura e gli animali che lo circondavano erano eccezionali. A Giovanni tornò il buon umore e mi ringraziò per essere riuscito a consolarlo. Ero felice di averlo aiutato. Dopo la conversazione con il bambino, mi sentivo stanco e mi feci un riposino. Chiusi gli occhi e Giovanni mi disse: „Arrivederci“. Riaprii gli occhi e mi ritrovai a casa, a guardare dalla finestra.

Lo sapevo, ora, Giovanni era il re di Naturlandia, decideva lui chi veniva sul suo pianeta e quando se ne andava via.

Ero felice di avere avuto l'opportunità di vedere quel mondo meraviglioso, penso che potrebbe essere così anche sulla Terra, se non inquiniamo la nostra natura. Non importa se è autunno, primavera o estate, la natura è sempre bella e dobbiamo proteggerla.

NAGRAĐENI URADAK
KATEGORIJA: OSNOVNA ŠKOLA – TALIJANSKI JEZIK
Benjamin Terzić, 6. razred
TOŠ/SEI „Bernardo Parentin“ Poreč-Parenzo
Mentorica: Ester Grubica, prof.

NOSTALGIA D'ESTATE

È arrivato l'autunno e ha soffiato via la calura estiva. Le nuvole sono cupe. Per terra ci sono tantissime foglie rosse, arancione, gialle, marrone. Dalla finestra della cucina di mia nonna si vede il prugno rosso, povero, vecchio. Mi stupisco che non sia ancora caduto. Fra poco resterà spoglio.

La strada è di un grigio scuro, più scuro del solito. La pioggia, poco a poco lava quella vecchia strada. La strada e le nuvole si fondono, grigi più scuri, poi più chiari.

Il vicino, più in basso, sta tagliando i cespugli. Sono andato innumerevoli volte a prendere dell'alloro e del rosmarino, laggiù.

Il parcheggio è ormai mezzo vuoto, non era così d'estate, anzi era sempre pieno, quando lo attraversavo per andare al mare.

Gli uccelli se ne stanno andando. Ripenso a quando col nonno andavo in campagna a dare da mangiare alle galline.

Dalla cucina si sente la radio, allora butto uno sguardo sulle palme, che ancora mi riportano all'estate, e all'edificio dove c'è lo studio di Radio Centar. Chissà perché, quelle palme mezze secche mi ricordano il trampolino e i tuffi. Tutto mi riporta all'estate.

Le nuvole sono sempre più cupe, ecco piove, sarà meglio chiudere la finestra.

POHVALJENI URADAK
KATEGORIJA: OSNOVNA ŠKOLA – TALIJANSKI JEZIK
Antonio Jukić, 6. razred
TOŠ/SEI „Bernardo Parentin“ Poreč-Parenzo
Mentorica: Ester Grubica, prof.

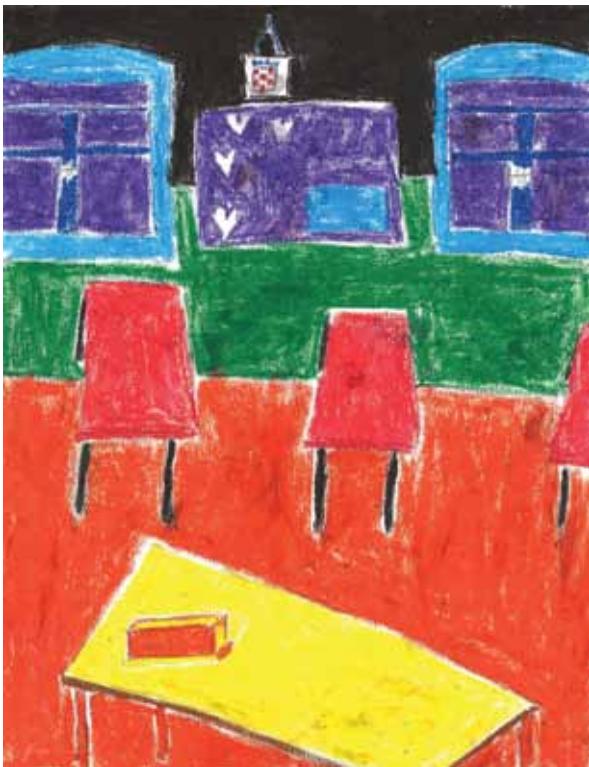

Serena Tumiati, 5. razred
Talijanska osnovna škola Poreč

IZMJENJIVI KONTRAST

Nebrojivo sam se puta našao licem u lice pred nezamislivim preprekama koje su moj razum, duh i tijelo dovodile u pitanje. Svatko se s njima suočava, ali mnogi propuštaju vidjeti da nam one uvijek daju vrlinu više.

Još se uvijek sjećam mnogih trenutaka svoga djetinjstva. Ta sjećanja, ti fragmenti nekadašnjeg mene razasuti su i mutni. Koliko god bili nepregledni i neshvatljivi, s njima dolaze vječni darovi života. Svoje slove često zaboravljam čim se probudim. Međutim, kroz čitav sam dan potresen nekakvom nadnaravnom silom koju ni suština moga bića ne može dohvatiti. U meni se nalaze ti mistični darovi nečega većega, a bliskoga. Osjećaji.

Doris Grubica,
7. razred
Talijanska
osnovna škola
Poreč

Kroz život su me toliko ranjavali, mučili i sputavali. Isto su me tako dizali i pojili, tješili i grijali. Bez njih bio bih knjiga bez teksta, more bez soli, pluća bez zraka. Pomoću njih oblikovao sam svoju dušu da bude ljudskija, smirenija i čišća. Poput nezaustavljenih vjetrova pušu oko nas. Svojom snagom i voljom svatko ih može ukrotiti, odbaciti ili još snažnije zagrliti. Oni mogu biti naši instrumenti za životnu pjesmu. Kada su me lomili, prožimala me slabost i ništavost, mržnja i ljutnja. I uvijek u tim trenucima zatočeništva, u vlastitim predrasudama i kaznama, njihova svijetla strana primila bi me u naruče i preporodila.

Gledam danas u te svoje stare rane, shvaćam njihovu dubinu i važnost. I u trenucima duševnog mira i rata, moja slika se popunjava. Sada sam raznobojna umjetnina. Bitka se i dalje bije. Jedan izmjenjivi kontrast. Moje biće prerasta u predivan krajolik. Misli mu daju okvir. Misli i osjećaji sada su rijeka koja se beskrajno širi i ulijeva u nova, nekada suha, ušća.

Svi mi imamo svoje nabore, nedoumice i načela. Ne možemo čitati tuđe pismo, zuriti u dušu druge osobe. Čovjek čovjeku može biti glas razuma, ali ne može biti tuđe bitke. Svi smo mi ljudi i iz nas zrače slični osjećaji. Na nama samima je da pokorimo, da utišamo i da izbrišemo plodove našega neznanja i pogrešaka. Na nama je da njegujemo naše ljepote. Na nama je da spoznajemo, pomoći osjećaja, razloge našega postojanja.

NAGRAĐENI URADAK
KATEGORIJA: SREDNJA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK
Adrian Zbašnik, 2. razred jezične gimnazije
Srednja škola „Mate Balota“, Poreč
Mentorica: Snježana Radetić, prof.

Nika Mažar, 7.a
Osnovna škola Poreč

MOKRE ZAVJESE I POLICA ZA KNJIGE

Gradski je smog ulazio kroz otvoren prozor. Padao je na stol između dvije šalice kave, dosezao do njegovih koljena i njenih gležnjeva. Zanimaо ga je razgovor, čini se jednako koliko i konobaricu.

Razgovor je zapinjao popraćen mirisom novih knjiga s naljepnicom izdavačke kuće. Nekakav 'Algoritam', kao da je bitno.

- Kupila si nove knjige? – izrekao je to nervoznim prizvukom.
- Jesam. – drsko je odgovorila.

Nije nikada razumio njenu strast, zalipljen za joystick, video je samo binarni brojevni sustav.

- Volim ih. – prošaptala je pjeni kave.

Monokromatičnost njene odjevne kombinacije odsakala je od njegovih razmišljanja. Ispružila je noge i crnom salonkom slučajno udarila njegovu nogu.

- I mene voliš. –

Bilo je to je više naređenje nego predenje zaljubljenog tipa. Nije odgovorila. Prošla je rukom po glatkoj površini stola natjeravajući tri kapi vode dugim noktima dok ih nije spojila u jednu.

- Hladno mi je. – uputila mu je diskretnu želju da je pogleda zamotanu u provokaciju.

- Vani je toplo. – slegnuo je.

Pogledala ga je savršeno našminkanim očima.

- Rekla sam da mi je hladno... –
- Pa, jesam ti ja kriv? – frknuo je.

Zaboljelo je.

- Nisi. – kratko je odgovorila i uzvratila šalici topao poljubac.
- Daj. Činim sve da bi bila sretna. Nemoj mi to upropastiti. –

Nakratko je zaustavila disanje i treptanje kako bi odagnala suze. Prekrižila je noge i stisnula rukav džempera. Povukla se u stolac. Dalje od njega.

- Imam jako puno obaveza u zadnje vrijeme. Moram sve činiti kako bih zadovoljio sve oko sebe. Sve kako bih zadovoljio svijet. A svijet mi i dalje ne da ono malo što bih htio. A tako malo tražim. –

- Stvarno si zauzet. Borba s vjetrenjačama umori čovjeka. – nije skrivala cinizam, nije ni trebala.

Upitno ju je pogledao i čelo mu se naboralo.

- Znaš li što je to? – igrala se žlicom.

- Ne. Oprosti, ali toliko sam glup da ni to ne znam. –

Miris otrova razlio se po stolu. Ugušila je jecaj u grlu.

- To je borba koja je unaprijed izgubljena. Izmišljena. Odvija se samo u tvojoj glavi. To je iz knjige... –

- Don kojot. Znam to. – presjekao ju je bijesno.

- Don Quijote. – ispravila ga je.

- Ista stvar! I ne. Ne borim se s mlinom. –

- Vjetrenjačama. –

- Mogu li ja pričati!? – povisio je ton.

Dopustila mu je.

- Ne kvocaj. Borim se za tebe. Da imaš što god hoćeš. Ali, imam tako puno obaveza. Jednostavno je ovaj svijet tako okrutan. Ne mogu biti s tobom uopće. – nastavio je.

- Preslagivala sam policu za knjige danas. – počela je.

Nije se obazirala na njegove pokušaje upadanja u riječ.

- Složila sam knjige po izdavaču i naslovu u velike kupove. Očistila policu... –

- Jer kišeš od prašine. – upao je.

- Jer kišem od prašine. Police su tako pretrpane. Baš kao tvoj raspored.

Sigurno je teško... S toliko obaveza čovjek zaboravi prioritete. Zar ne? –

Retoričko pitanje. Svejedno je kimnuo.

- Posložila sam najvišu policu. Vrlo pažljivo. Drage pisce i knjige. –

- Lauren Kate? – ponosno je 'provjerio'.

- James A. Owen. – odbrusila je.

Uvijek je pričala o njemu i njegovim kronikama.

- Svejedno. – okrenuo je očima.

Njoj nije bilo. Prepoznao je munju u njenim očima. Plavu. Žalosnu.
- Čemu to? O čemu se tu zapravo radi? – ustrajao je otrovom.

Odmahnula je glavom. Preplašila je smog pogledom pa se maknuo.
- Ne glumi princezo. Ne prodaji mi te svoje pjesničke fore s Oxforda. –

Zvuk pucanja stakla odjeknuo je njenom glavom.

- Samo mi je hladno. –

Podignuo je obrvu.

- Meni ne možeš lagati, draga. Poznajem te. Znaš da mrzim kad si tužna ili ljuta. Trudim se. Želim da ti bude lijepo. Nemoj sad uplitati svoje tekstove u ovo kako bi bilo dramatičnije. –

- Tebi ne trebaju didaskalije. – promijenila je boju glasa.

- Rekao sam da prestaneš s tim. Opusti se malo. –

- Knjige. Ja... Lijepo sam ih uredila i prešla na ostale dijelove, ne samo prvu policu. Sve sam presložila dok nije izgledalo savršeno. –

- I? Jesi gotova? Znaš li da je izašla nova igrica? Krenuo samigrati... –

Srce joj se lagano pretvaralo u grudu snijega. Sige su se hvatale za krvne žile. Lijeva klijetka potpuno je stala. Desna je preskakala.

- Ali. Ostala mi je jedna. –

- Nevažna. Jedna ko nijedna. Uguraj je gdje hoćeš. –

- Najdraža mi je. Sve sam ih povadila i ponovno presložila da je stavim gdje treba biti. –

- Koja glupost! Staviš je gdje ima mjesta ili je baciš u ladicu. Ionako si je već pročitala. – frknuo je.

Digla je pogled pun slomljenog stakla i mokrih zavjesa.

- Tako *ti* slažeš knjige. –

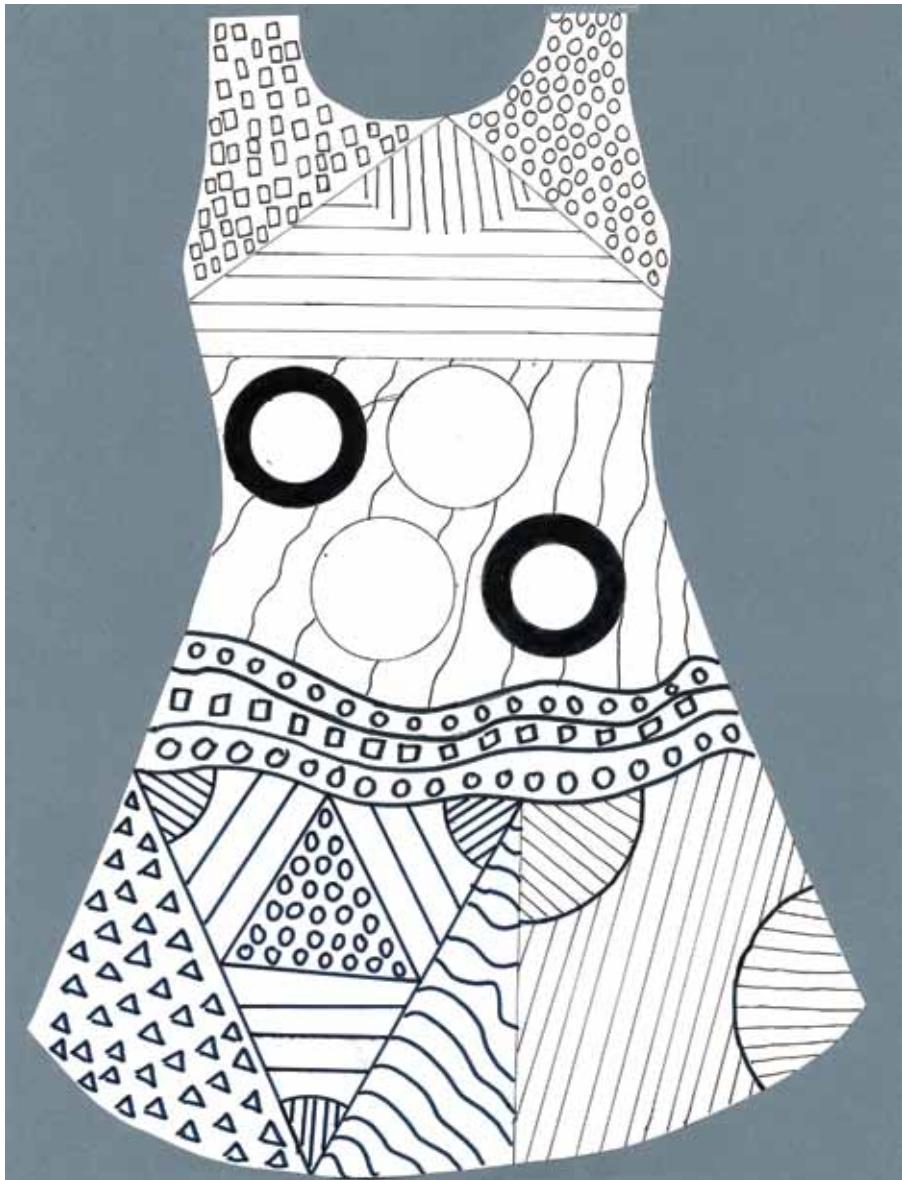
POHVALJENI URADAK

KATEGORIJA: SREDNJA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Dora Hrelja, 3. razred jezične gimnazije

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Santi Brajković, 8.a
Osnovna škola Tar-Vabriga

SNOVI IZGUBLJENOG TRAGAČA

Toliko stvarna i postojana, zagledala se u mene svojim bistrim prodornim očima. Zalijetala se u moj zagrljaj, bezuspješno. Poput valova je samo udarala o stijenu, a ja sam samo gledala, ne poduzimajući ništa. Samo sam gledala. Te oči boje divljih voda, tajanstvene poput neispričanih priča.

Plesala je nebom ples anđela. Tako čedna, nevina i mila. Zaspala bi noću među oblacima, ugasila svjetlo neba te samo upalila pokoju zvezdu kako bih znala da je tu. Bojala se mraka, a ja sam samo gledala, ne poduzimajući ništa.

Budila bi me ujutro zrakama Sunca. Svojim toplim nježnim dodirom milovala mi obraze. Zlaćanom svjetlošću svoje duše obasjavala je svaki kutak ove bijedne, tamne sobe. Provodila je sa mnom posljednje trenutke moga sna. Smiješila se. Vjetar je odnosio jeku njezina osmijeha, a ja sam samo gledala i uživala u nevinosti njezina glasa. Njihao je grane tvoreći tako veličanstvenu sjenu njezina lika. Mamila me da pođem za njom i, što sam više išla k njoj, to je više nestajala u beskonačnosti. Trnci su proželi svaki dio moga tijela.

Umorna i iscrpljena, nastavila sam koračati putem njezinih izgubljenih tragova. Zarobljena u grijehu, prepuna боли, tako slabašna, tražila sam je u pustinji ljudskog nemara. Mislima u prošlosti, zamišljajući nju u budućnosti, zatočena u svojoj nemilosrdnoj, nepravednoj stvarnosti. Čekajući da se vrati, ostala sam sama s ovim nemirnim valovima.

Nebo je prekrio sivi oblačan plašt. Pokušava potisnuti tugu i zadržati svoje suze negdje među oblacima. Krhkla, bez imalo ponosa, ispušta svoje suze na moj dlan. Skupljam ih u šaci, sve do posljednje, i čuvam ih kao dokaz da je zaista postojala. Taj anđeo nepostojanih krila. Osjećam u zraku samo miris koji posjeduje nešto što sam nekoć davno poznavala. Miris prolazne ljetne kiše.

POHVALJENI URADAK

KATEGORIJA: SREDNJA ŠKOLA – HRVATSKI JEZIK

Kimberly Mirka Kolar, 3. razred opće gimnazije

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Helena Tučkar Peh, 3. Dg razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

ZABOK

DRAGA GOSPOĐO SLOBODO!

Pričali su mi o Vama. Rekli su mi da su, kad ste VI vladali, nekada davno, mogli izlaziti na ulicu bez straha da će ih pokositi kiša metaka ili zgaziti kakav tenk. Rekli su kako su se mogli družiti na igralištima i igrati nogomet te da ih nitko nije htio ubiti. Rekli su mi da su imali vode i hrane. Jeli su svakog dana, zamislite, tri obroka. Mislim da su to nazivali doručak, ručak i večera, a jeli su ih ujutro, u podne i navečer. Govore kako su se mogli smijati jer su imali snažan razlog za to – Vas, Slobodu. Kažu mi da sam ja bio još jako malen kad je sve to bilo moguće i da se ja toga ne mogu sjetiti. Kako lijepu bajku pričaju.

Prije nekoliko dana, oko dva u noći, oglasila se sirena, ali nitko se nije obazirao. Svi smo ionako već, ne pamtim od kada, u podrumima i skloništima. Krajičkom oka video sam susjede kako s ruksacima na leđima napuštaju podrum i jure prema polju žita pa dalje prema rijeci. Upitao sam majku zašto bježe, a ona mi je rekla da traže Vas, gospođo Slobodo. Nadam se da su se smjestili u Vaše krilo i da su sretniji.

Danas sam jeo koricu kruha tvrdnu poput kamena koju sam našao kraj rupe u zidu koju je načinila ona paljba pred tri dana. Već dugo nisam tako gozbovao. Nisam rekao majci da sam našao taj komadić kruha jer sam znao da bih ga onda morao dijeliti s drugima. Kajem se zbog toga što sam to prešutio, ali što bih drugo učinio kad mi je tako prijalo?

Teta mi je jučer pričala kako će te jednog dana pronaći. Rekla je da se skrivaš od nas ljudi jer se plašiš da te ne povrijedimo. Znam da nam je to u krvi, ali, znaš, nismo svi takvi. Upozorila me da si možda skrivena ispod kakva teška kamena ili u tučku nekog nježnog cvijeta. Ja tako priželjkujem da te držim u ruci, da osjetim tu snagu i toplinu o kojoj mi svi govore. Ona je danas ujutro otišla na ulicu vidjeti ima li vode i hrane u blizini i još se nije vratila. Majka se boji da ju je dotakla kobna ruka smrti.

Kad ih bar na jedan sat, ma samo na pet minuta, mogao dotaći Vašu haljinu ili pomilovati Vašu kosu, ja bih bio najsretniji dječak na svijetu. Ali, mama mi priča kako su Vam rastrgali haljine i počupali kosu oni

koji sada vani pale tragove našega postojanja. Kaže kako niste sretni i da želite izaći iz njihovih ruku. Ja vjerujem da ste Vi snažnija od tih krvnika. Vjerujem kako znate tko za Vama žudi više i znam da ćete me pronaći jednoga dana u ovome skučenu podrumu. Tu provodim dane i pokušavam pronaći komadić neba kroz onu rupu u zidu.

I mislim da se papir neće slomiti pod teretom mojih jada i mojih želja pa smatram da će ovo pismo opstati do toga dana. Do skorog viđenja, gospođo Slobodo.

Onaj Kojem Pokušavaju Ukrasti Život !

Helena Dolovčak, 8. razred
OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko
Mentorica: Marija Bolšec
Mala nagrada Gjalski, I. nagrada

Lovro Futivić, 8. d
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

LJUBIČASTA

Živjela jednom tri brata, tri patuljka - Omer, Man i Lan. Bili su visoki tek jedan metar. Omer je bio najstariji. Imao je dugu sivu razigranu bradu, brkove, vječno crvene obraze, tamne krupne oči, malen prćast nos, pjege po obrazima, duboke bore na čelu i crvenu kapu. Man i Lan bili su bližanci, što je često kod patuljaka. Jednako su izgledali i gotovo jednako se oblačili - jedino po čemu su se razlikovali bijahu njihove kape. Man je imao žutu, a Lan zelenu.

Patuljci svoje kape jako cijene. Svatko dobije svoju prilikom rođenja. Boja kape opisuje patuljka koji je nosi. Crvena znači pohlepu, žuta toplicu, zelena brižnost, plava povjerenje, a boja koju svi patuljci priželjkuju, a tako je rijetka, ljubičasta je boja. To je boja dobrote, nesebičnosti, a onda i moći. Postoji prodavaonica kapa za slučaj da netko svoju izgubi, ali patuljci ih smiju kupovati jedino u boji koju su dobili pri rođenju. Ljubičaste kape najskuplje su kape u trgovini.

Omer nikada nije bio zadovoljan bojom svoje kape. Nije ni čudo, s obzirom na ono na što je ukazivala. „Zašto, zašto sam baš ja morao dobiti crvenu? To je najgore što mi se moglo dogoditi!“ nezadovoljno je uzvikivao Omer kad god bi se pogledao u ogledao.

Jednog jutra, dok su Man i Lan još spavali, Omer je, u koloni starijih patuljaka koji su ondje svakoga dana radili, krenuo u rudnik noseći veliku torbu za zlato i svoj ručni alat. Kopao je, poput ostalih, na početku jer dublje nije bilo mudro ići. Rijetki su zalazili u dubinu, a još ih se manje odande i vraćalo.

Taj dan Omer opet nije naišao ni na kakav „ulov“ pa, kad su ostali patuljci otišli užinati, on iskoristi priliku i požuri u zabranjeni dio. Nije se obazirao na znak koji je ukazivao na opasnost od urušavanja. Neko je vrijeme nervozno hodao dugim, mračnim i uskim hodnikom i razgledavao njegove zidove, kad mu odjednom zaigra brk: „Palca mi moga! Nije li to najveći grumen zlata koji sam ikad video?! Pa što radi ovdje na putu? Ha! Brzo će ga spremiti u svoju torbu da se ne bi ispostavilo kako

ga je netko izgubio! Nema boljeg nego zaraditi, a bez da se oznojiš!“ Odmah je spremio svoje stvari i požurio kući. „Kamo ideš, Omere?“ vikali su za njim ostali patuljci, a on im je, kamena lica da netko slučajno ne shvati što se događa, odgovarao da mu je za taj dan dosta jer opet nije imao sreće.

Događaj je zatajio starijim patuljcima, ali i Manu i Lanu. Da ga je netko pažljivije promatrao, mogao je naslutiti da nešto s njim ne valja. Bio je neobično tih i izgledao kao da ga nešto muči. Nije njega mučilo ništa. Kad bi ostao sam, poskakivao je tako visoko i lagano kao da će poletjeti od sreće.

Sljedećeg dana Omer odluči ostati kod kuće i odmoriti se malo od posla u rudniku. Odmarao se, odmarao i razmišljao što će kupiti za nađeni grumen zlata. Prelistavajući kataloge obližnjih prodavaonica, za oko mu je zapeo katalog prodavaonice kapa. Uzalud je gledao kape – nijednu nije mogao kupiti jer svoju nije bio izgubio. Kako bi si olakšao dušu i riješio se grižnje savjesti, pomisli: „Zakon o kapama već odavno ne postoji! A što da i postoji?! Što mi se može dogoditi? Ništa!“ Tako misleći, uputi se Omer u prodavaonicu.

Kad je onamo stigao, bio je iznenađen. Nikada nije bio ni u jednoj od prodavaonica kapa i nikada nije video toliko novih i lijepih na jednome mjestu. Sav zanesen, pozdravi prodavača pa ga upita koliko, naravno, košta ljubičasta. Prodavač mu odgovori da ima sreće jer joj je nedavno snižena cijena i sada košta samo pola kilograma zlata. Omer je bez razmišljanja pristao. Nije ni isprobao kapu, samo je rekao „Uzimam!“ i, zgrabivši je, otišao.

Bio je to velik trenutak za patuljka Omera. Prvi put bio je gologlav. Njegova je crvena kapa, eno, pod krevetom ležala onamo odgurnuta nogom. Ljubičastu je držao kao da drži nešto što nije s ovoga svijeta. Gledao ju je očarano, sa osmijehom od uha do uha. Kad ju se ipak usudio staviti na glavu, pogledao se u ogledalo i ponosno viknuo: „Brka mi moga! Ovako dobro nisam izgledao od... hm... pa nikada!“

Potrčao je Omer, sav sretan, po kući napraviti krug-dva, kad odjednom pala mu kapa. „Malo mi je velika!“ zaključio je i odlučio ju suziti,

Domagoj Tisanić, 6. d
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

Jan Lihtar, 8. d
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

ali nigdje nije mogao pronaći ni igle ni konca. Kao da su u zemlju propali. A kao da su u zemlju propale i sve gumice i sve špagice koje su se dotad nesretno povlačile po kući.

Pokuša Omer nakon toga kapu suziti drvenim grančicama. Pronađe vani dvije male, lijepе i savitljive, ali dok ih je nosio u kuću, spotaknu se o kamen, grančice mu ispadaju iz ruku i izgubiše se u hrpi lišća koje je na pragu čekalo da ga se pomete.

No nije odustao. Za ljubičastu kapu vrijedilo se boriti. Prazninu kape natrpa Omer lišćem, u ovo se stvarno pouzdao, ali čim je prvi povjetarac puhnuo, već je bila na podu.

Nakon još nekoliko neuspjelih pokušaja zadržavanja kape na glavi, Omer zastane i zamisli se: „Jesam li trebao zadržati svoju staru, crvenu kapu? Ona mi je oduvijek pristajala. Moram li se promijeniti da bih dobio što želim? Ljubičasta će mi odgovarati kad se promijenim. Bar se nadam... Da, to je to, nisam je zaslužio. Još.“

Shvatio je da se mora promijeniti želi li ljubičastu kapu. Da mora postati dobar. Ljubičasta je ipak, prije svega, boja dobrote i nesebičnosti.

I tako se Omer sa svojom crvenom kapom na glavi i ljubičastom u ruci, uputi vratiti onu nesuđenu u prodavaonicu. Nije bio tužan jer je vjerovao da će ju jednog dana ipak zaslužiti. Za sada je, znao je, vrijedilo: „Bolje ,crveni' vrabac u ruci, nego ,ljubičasti' golub na grani!“

Lorena Filko, 6. razred
OŠ Antuna Mihanovića Klanjec
Mentorica: Barbara Beronja Manojlović
Mala nagrada Gjalski, 2. nagrada

ŠTEFEK TABUKLIN I VELIKE ČUDE

Ja se zovem Štefek Tabuklin. Ne znam baš točne kulike imam let. Veliju da sem mlad.

Moja ženica Barica Tabuklinava, naši mali kuštrafcji Francek, Tuplek, Kamenek i ja živime v najlepše kamene ljuknje kre potoka. Mislim da se bume skore morali znovič seliti, ali ne znam baš točne kam. Mi sme jedna moderna obitelj. Obliečeni sme v zadnje primerke oblieke od medvedave kuože. Vsi imame iste frizure - kuštrave i duge lasi. Neda nam se česati, mi sme si najlepši ovak prirodni. Več si duge štundierame kak bi si nekak zaštitili ove svoje noge, ali nikak da nam dojde na pamet neke poštenoga. Zate sme mi još naviek liepe bosi. Barem nam se noge furt ljuftaju i nigdar ne smrdiju. No dobre, da nej ja bil preveč dosaden s tiem kak sme mi jake liepi, idem vam ja povedati kaj se dogodile v moje družine prije nekoga cajta. Neke za ne poverovati!

Zbudil se još jen liepi, sunčani i divlji dan. Mam v jutre sem naredil svoje ženice da naj v šume nabere pune črne kuglic kak bi si male poslatkili pokle obeda. Se razme, imiela je ona mam i jen poseben posel za me. Zaželjela si je medvedavu kožu za novu opravu, ali, Bogeč moj dragi, štiela je da ta koža bude črlene-smeđe farbe. De je opče čula za takvu farbu? De da ja najdem takvuga medveda? Ajde dobre, neke bum valjda zmislij, sem si gruntal. Tak sem vam ja prešel v lov z svojami pajdaši z naše družine. Morali sme vloviti barem dva medvede i tri srne jer je ovu našu družinu nemoguče nahraniti. On jeden novi dlakasti i mišičavi pajdaš je pripredil nove kline za lov. Male starešem kuštrancem, teri još nisu pri redu za iti v lov, sem naredil da naj sami probaju vloviti nekaku ribu. Več nam se si zubi klecaju od toga trduga medvedavuga mesa. Morali bi si tu i tam pojesti neke lakšuge, inače bume si po času ščrbavi.

Lov je tie dan bil pravi! Vlovili sme pune več toga nek kaj nam trieba. Moram vam povedati, dosta sme se pomučili oko medveda. V jenam času niesme znali e on lovi nas ili mi njega, ali senek sme mi na kraju pobiedili. Same, znate kaj? Niti jen nije bil črlene-smede farbe. Strah od

medveda nije bil niš prema onamu kaj me čakale gda sme se vrnuli v našu ljuknju. Moja ljubljena Barica Tabuklinava, najkuštravieša v ciele naše družine s najanježnejšami mišičastimi rukami, skroz na skroz je ponorela gda je vidla da sem je pak donesel kožu v proste smeđe farbe. Kamenje je letele na se strani, a fine slatke kuglice mi je zabranila za još tristo liet kaj su pred nami. Ma još sam i dobre prešel. Gda je stegnula ruku prema velikam kameni, senek je male zastala. Sigurne si je na brzinu zgruntala da su je prezmefki. Nie ih hitila na me nek je počela nabijati z jednam kamenam po drugamu. Da ste ju same vidli, bila je huda ke rašpa! Misli sem si, bolje da mučim, bu ju prešle... Zate vrieme, naši mali kuštranci su se već dograbili mesa. Kak da nisu sto liet jeli!

V jenam času gda sem pogledal prema svoje drage Barice da vidim e su ju možda vragi pustili i e se je vmirovila, videl sam neke jake čudnega. Z one kamene z terami je nabijala, pojatile se neke čudne. To vam je prve bile biele pa za tiem sive pa žute i na kraju črlene. Nisem mogel verovati da je moja Barica tak huda da je i kamenu bile teške pa je počranel. Vsi pajdaši i njihove ženske su mam dobiežali da vidiju kaj to je.

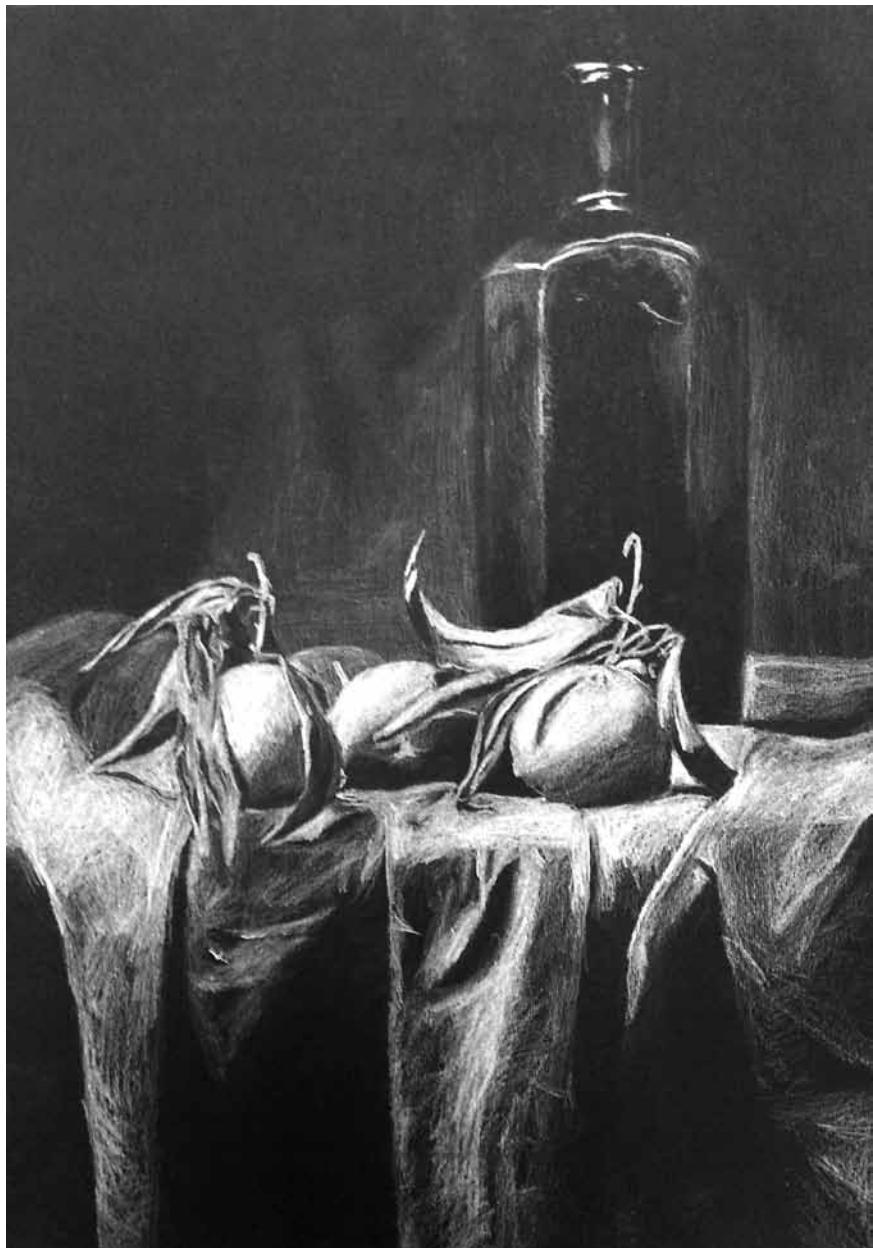

Maja Škrlin, 8. c
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

A moja Barica? Ona je i dalje nabijala po kamenju kak da je ponorela... One kaj sme vidli da se pojatile med kamenjem je se više rasle. Moram vam reći, bile me je male strah. Mislil sem si, ova moja Barek je izgleda coprnica kad takva čuda zmišlja. Najemput sme vsi primietili da oko toga kamenja postaje tople, a onda po času i vruće. Mali kuštranci su mam počeli stezati svoje rukice s komadima mesa prema tom čudu. Razrogačili oči gda sme vidli da je mese počele mijenjati farbu i da ne-kak fine i liepe diši, a kuštranci su ga počeli se bržeše žvakati i gutati. Mislil sem si, gdo ih bu sad tek nahranil? Pokle nekoga časa, konačne je i moja Barek prestala nabijati po kamenju. Ne zate kaj više nije mogla ili zate kaj bi ju bile strah. Ta vam ženščica ničemu nije strahu. Stala je zate kaj joj je bile prevruće. Mislil sem si da se bu saki čas vužgala. Neki moji pajdaši su se splašili pa su počeli hitati grane na te čude, a čude je se više rasle i bile nam je se toplieše. To nam se nekak počele dopadati. Bil sem tak gizdaf na svoju Baricu jer ona je zapraf otkrila te čude od teruga nam je liepe tople i od teruga je mese fineše i mekšeše Naš najmlajši kuštranc Kamenek nekak jake čudne govori i od njega morete sakojake čudne rieči čujti. Biežal je oko toga čuda i najemput počel kričati: „Ogenjek, Ogenjek!“ Pogledali sme se i brze dogovorili da bume čude nazvali Ogenjek.

Naše živlenje je jake liepe, a zdaj je postale još lepše. Nemame pune brig i nič nam pune nie trieba. Važne nam je same da imame kaj za jesti, neku dobru ljuknju za spati i male drevnih grani da si zakurime ogenjek. Baš si neke gruntam da bi mogli male zrihtati ovu našu ljuknju, narisati nekakvuga medeka ili možda moju Baricu kak nabija po kamenju. Naj se zna da je ovde nešči živel i naj se zna da sme mi zmislili ogenj. Ne znam zake, ali mislim si da se bu još pune pripoviedale o našem čudu. Joj, da bi barem još mogli neke zmisiliti za ove naše guole noge. Morti gda drugi put rasrdim svoju Baricu...

Roko Knezić, 6.r.
Osnovna škola Oroslavje
Mentorica: Vesnica Kantoci
Mala nagrada Gjalski, 3. nagrada

Marija Matok, 3. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

MOM PRIJATELJU

Sjećaš li se dana kad si me čekao strpljivo kraj ograde? Tužna pogleda. I kako su samo uvijek zasjale te tvoje tamne oči kad si me napokon ugledao. Kako su se prosipale zvijezde iz njih od silnog veselja. Kako si važno išao uz mene do kuće. Ponosno i zadovoljno sve dok me nisi dopratio do kućnog praga i tek onda ti je srce bilo na mjestu.

Sjećam se maminih priča kako si strpljiv bio sa mnom dok sam bila tek malena djevojčica i dozvoljavao mi da se držim za tebe dok sam jedva slagala prve korake.

Krunoslav Bivol, 5.a
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok

Ili pak onda kad sam se izgubila u vlastitom dvorištu, a ti jadan nisi znao bi li me ostavio samu ili bi ipak otisao tražiti pomoć. Glasno si dozivao moje roditelje i time me samo još više plasio.

A kako si se tek borio za mene. Nitko me nije smio krivo pogledati. Ti si odmah stao pred mene i prijetio pogledom.

Kako mi nedostaješ.

Bilo je znakova da ćeš otići. Ta tvoja siva bradica kojoj smo se smijali i od milja te radi nije zvali djed. Zatim tvoj teški korak. Vukao si jedva noge dok si hodao, ali si me svejedno opet čekao da se vratim iz škole. A kako si se tek teško dizao, a ipak nikada nisi pustio ni glasa zbog te boli.

Kako mi nedostaješ.

Dolazim do ograde, a tebe nema. Čekam. Nadam se, evo, sad ćeš se odnekud pojaviti. Možda si negdje iza kuće. Možda si zaspao pa si zaboravio da trebam doći. Tražim te na terasi na tvom omiljenom jastuku, a tamo više nema ni jastuka ni tebe.

Maštam kako si još uvijek tu. Maštam o tvojem veselju kad si uz mene. Maštam o tome kako te nije odnijelo vrijeme. Još smo uvijek najbolji prijatelji, a tebe nema. I boli me to. Boli me ta praznina i tišina koja je ostala iza tebe.

Ono twoje meko paperje iza uha.

Kako mi nedostaješ.

Moj najdraži prijatelju. Nadam se da si sretan u nekom drugom svijetu. Da ne znaš što je bol ni što je tuga.

Draga moja najdraža njuškice. Dragi moj Kasperu. Dragi moj psu.

Magda Slovenec, 8.r
OŠ Krapinske Toplice
Mentorica: Sonja Kuštan, prof.
Mała nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

U POVJERENJU REČENO

„Tko sam ja?“ pitam se često. Od takvoga razmišljanja zaboli me glava, a odgovora ni od kuda. Najbliže odgovoru bilo je kada sam rekao ujaku da sam dječak sa sto stvari na pameti, a ne znam koje su mi prioriteti u životu. Valjda sam još u razdoblju kada se tražim. Možda to mora tako biti. Svejedno nikada nikom ne bih priznao da mi Netko očajno ponekad fali. Nekada sam znao odgovor, a danas kao da tih dana nije ni bilo. Za-pravo sam samo mislio da znam ili je to umjesto mene u meni govorila moja majka.

Nešto je ipak usadila u mene i nikad se toga neću riješiti. To je sigurno ljubav prema humoru. Ne mogu dan preživjeti bez da se barem jednom pošteno ne nasmijem. Kažu da je smijeh lijek. Moja je majka gore u nebu sigurno sretna jer se volim smijati. Ponekad se u snu i ona sa mnom smije. Druga su strast filmovi. Volim ih do kad pamtim. Prepostavljam da sam i to naslijedio od majke. Otkad je umrla pomalo sam izgubljen. Teško mi je to bilo kome priznati. Svi me pitaju kako sam, a moj je odgovor samo jedan. Dodro sam. To vjerujem svi očekuju da kažem, a ja osim toga i ne mogu nešto drugo reći. Moja obitelj je zapravo prilično funkcionalna. Pomažemo jedni drugima, uveseljavamo se, ali bez mame nije to to.

Kažu da jedno zlo ne dolazi samo. Tako je moj tata nedavno operiran i svi smo bili jako zabrinuti. Nije bilo mame da nas utješi i kaže da će sve biti u redu. Ipak, navikavamo se. Tata se na svu sreću oporavio. On i moja starija sestra odlično se skrbe za mene i brata, a ako zapne susjedi priskaču u pomoć. Hvala dobrim susjedima. Oni i ne znaju koliko ih cijenim. Život tako teče i odnosi mnogo sjećanja. Na majku me sjeti dolazak rođaka jer oni nas posjećuju kao i onda kada je bila živa. Kad god dođu postavljaju jedno te isto pitanje: „Imaš li curu?“ Odgovor je tako-đer uvijek isti: „Da bar!“ Naime sebe smatram duhovitim i brižnim mla-dićem i ne mogu shvatiti zašto još nemam djevojku jer mislim da me takvim i drugi smatraju. Dobro, nije da postoji neka cura koja me posebno zanima. U redu. Lagao sam. Postoji. Itekako postoji. I sada mi fali majka. Njoj bih sigurno priznao svoju ljubav, a ona bi me savjetovala.

Postoji ta jedna cura, ali ona živi u Varaždinu što i nije tako blizu. Ne mogu dočekati ljeto kad će doći ovamo na praznike. Praznici su sve bliže, a ja i dalje ne znam kako da joj priđem. Mama bi sigurno znala. Mislim, tata je u redu i sve to, ali nekako prelako plane. Sve uvijek mora biti po njegovu jer misli da je jedino njegov način ispravan. On će teško reći ikome osim sebi da je u pravu. Na dan kad on to kaže grifoni će letjeti po nebu, a ribe trčati. Zato je i tako teško s njim, ali tata mi je pa ga volim. Kako ču to riješiti s djevojkom ne znam. Možda nekako sve dođe na svoje.

I to je moj život ukratko. Znam da zvuči komplikirano, ali nije. Možda će me netko i žaliti, iako ja to ne želim. Zapravo je poprilično zabavno živjeti kad imаш prijatelje kao što su moji. Uvijek su spremni na lude sti pa često upadamo u nevolje, ali nam nikad nije dosadno. I smijemo se životu.

Karlo Koret, 8.r
OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko
Mentorica: Marija Bolšec
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

ZA PROLIVENIM MLJEKOM NE VALJA PLAKATI

Šest mi je bilo godina. Vrlo kratak životni vijek. Što sve šestgodišnjak može teško je odraslot shvatiti. Sada se nekih događaja iz djetinjstva sramim i najradije bih da ih ne moram slušati kad ih, kao moje bisere, prepričavaju stariji. Oni su jako pametni i vrlo rado iz naftalina izvlače zgode svojih vrlih sinova.

Kako divno jutro! Izvlačim se iz kuće jer ne želim jesti pekmez na kruhu, a još manje pečena jaja. Već u svojoj sobi osjetio sam miris pečenih jaja. Rado bih pojeo nutelu, ali znam da je više nema jer sam jučer odnio skrivečki staklenku u krevet i polizao je.

Stojim na kućnim vratima, a sunce me bocka žečeći mi dobro jutro. Dvorištem se razligeže jutarnji koncert životinja u tko zna kojem duru ili molu. Razmišljam kao pravi gazda što bih mogao raditi, a oko mene mnogo poslova. Odjednom se iz orkestra izdvoji alt moje kravice Katice. Ah, vrijeme je za mužnju! Još se u tome nisam okušao.

Okrenem se i ostavim dvorište iza sebe pa pravac kupaonica. Moja baka ima oči i na leđima pa viče iz kuhinje: „Kaj još ne spiš? Pak ti vrag ne da mira!“ Ona često priziva vraga pa to meni dođe kao dobro jutro. Htjela bi unuka koji ide spavati s kokošima, a budi se oko podneva. Tako su sve unukočuvalice. Bravo ja! Nova riječ!

U kupaonici između kade i umivaonika smjestio se crveni lavor. U mojoj glavi bit će to divna muzilica. Šuljajući se poput tajnih agenata iz američkih sapunica, spustio sam se niz stepenice. U kuhinju nisam ni pogledao. Mislio sam, ako pogledam, da će me baka vidjeti. Tako oborужan hrabro sam sjeo na mali stolčić (kako sam video baku) i potegao Katicu za mlijekocurilicu kako sam zvao sise. Katica je bila divno strpljiva. Nisam pomuzao litre mlijeka, već nekoliko decilitara. S lavorom u rukama ponosno sam krenuo prema kući. Tridesetak metara na stazi pred kućom sprječio se kamem, a ja sam završio poput vreće pšenice na njoj. Rekao bih samo da je nisam poljubio. Na mojoj glavi je završio crveni lavor. Digao sam se brzo poput zeca. Niz moje lice lijevalo je bijelo slatko

mljeko pomiješano sa slanim suzama. Takav sam završio na vratima kuhinje. Moja baka je u tom trenutku okretala u zraku palačinku (naručno namijenjenu njenom unuku), koja je od zaprepaštenja, završila na njenoj sijedoj glavi. Vjerojatno nikada nitko ne bi za tu moju sramotu saznao da u kuhinji nije pio kavu djed. Tog trenutka oči su mu zasvijetlike poput lampiona, usne se razvukle u grohotan smijeh, a ja sam još jače zacmolio misleći kako će okolici i svijetu prepričavati kako ima pametnoga unuka.

I što još reći? Da nije takvih događaja što bismo mi pisali svake godine za zadaću. Nisu događaji zečevi pa da ih kao mađioničari izvlačimo iz rukava.

Luka Poslon, 6.r.
OŠ Antuna Mihanovića Petrovsko
Mentorica: Marija Bolšec
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

BELIEČKI ZVUON

Negda puone davne prie nek sam se rudila, bil je prvi sviecki rat v kojem se poune toga zgodile. Rat je bil krvavi i sejal je smrt, a trajal je poune liet pak si morate misliti kulike je unda ljudi pomrle.

Nešteri ljudi su verovali da im se nič ne mre zgoditi se du jenuga dana dok Joža nie sedel z Baru pod lipu vu svojem dvorišču. Bila je vu-dienka pak je bile časa za spominek.

– Znaš, Bara, veliju da vujaki šteri poucaju, sam Buog zna čiji, više municije nemaju.

– Došli su glasi, Joža, da bouju crkvena zvuona zeli, otupili i pretvurili v municiju s koju bouju mogli jeni druge vbijati.

– Poucaju! – zakriči nešči z dalkoga. Si su se prestrašili.

– Koj tuo ve je? – guvorili su si prestrašeni.

Joža je nekak v sebi znal da nekaj grdega spravlja. I imel je praf. Znal je i da to ne bou baš sam tak z vujaki dobre završile. Joža, Boža, Štief i Branke nisu se štieli s tim pumiriti da Belec ustane bez zvuona. Zmislili su kak bi mogli zvuon s cierkve spasiti. Zmislili su neke tak dobruga da je Boža skorem odustal, a Štief je pak ciele vrieme same neke mrmljal.

– Neme se vu te miešali!

– Koj čakate?! Ojte brže! – kričali su pak sousedi z druguga sela.

– Striela Buožja vu vas poukla. Ustali boume si bez zvuona!

– Zmislil sam se, skrili ga boume vu Globočec i zakupali v piesek – veli Joža i zakriči. Zapregnite konje, zemite štrike i ideme prema cierkve!

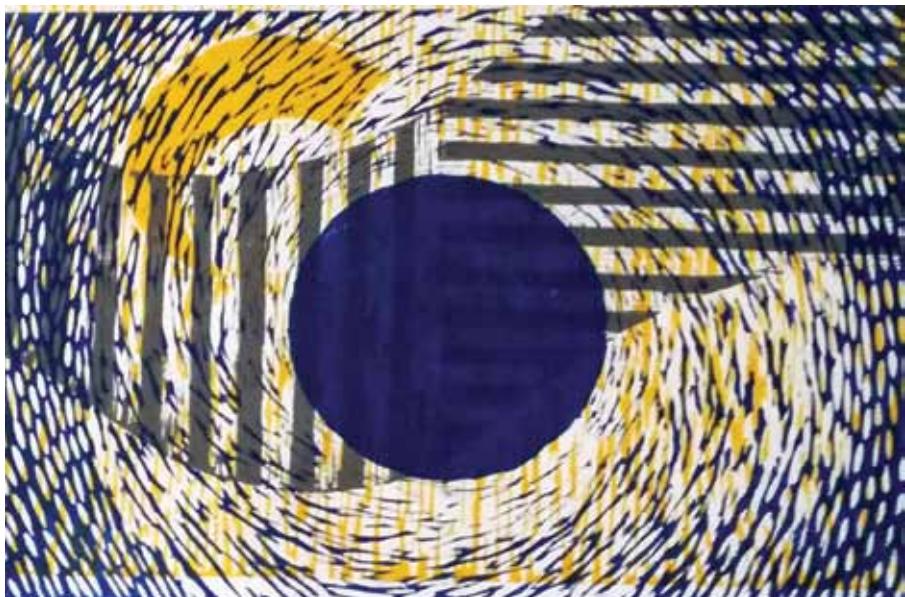
Peljali su se kak striele prema cirkve i ciele vrieme debatierali. Štief je cieli pout išel nazadi pešice.

– To se ne mogle napraviti. Zvuon je jake žmefki. Kak ga boume spustili s cierkve na zemlju? – sam je sebe pri poviedal.

Z nogu na nogu je išel pokunjen za njimi. Nie znal koj mu je za delati.

- Odi, Štief, odi. Muorame se požuriti.
- Poucaju se bliže.
- Belec bou ustal bez zvuona. Kak boume znali da je puoldan, kak boume mrtvomu zvonili?
- Buog dragi! Koj nam je za delati?
- Ote, skočite!

Bormec ni Jože nie bile sezene. Pu glave mu se ciele vrieme mutale da bi ih vojska mogla puluviti i se potuči. Tak su došli pred cierkvu. Najpredi su se pumulili Bogu i prusili su ga za oprost koj moraju to napraviti pak su se prieli posla. Branke i Štief su prešli na zvonik, zvuon utšrafiti, veliki obluok otprieti, zacokjati zvuon i hitili ga z turma. Fletne su se tu zbrali, štriki putegnuli zvuon na kola i utpeljali ga v Globočec. Skupali su pud bregem grabu, s tešku mouku spustili zvuon v grabu i zakupali ga. Zvuon je tu stal zakopane se dok te prokleti rat nie završil.

Ana Cimirotić, 2. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Sad kad je se tak, fala Bogu se dobre prešle, zvuon je začuvan, trebale ga je vrnuti na stare meste pri beliečke cierkve. Mouži su zapregli opet konje, pobrali su se ustali mouži z Lončaruvoga sela i otkupali su zvuon žmefki šesto kil.

– Nič, ljudi. Ideme ž njim natrag v Belec na cierkvu Majke Božje Snježne – veli Joža.

S tešku mouku su ga opet štrikam dovliekli na kola i otpeljali pred cierkvu.

– Je lefke ga je bile dolje hititi. Treba ga je vezda gore vdiči. – rekел je Štief.

– Ideme, ljudi! – kričal je Branke.

S štriki su ga puvezali, na turem zmontierali čigu, zapregli konje i počeli zdigati. Beliečki turem je fejst visuki. Konji su jen cajt vlijekli, al su znemogli. Vidli su to mouži i mam su puskučili pak su prieli štrike i skup z konji vliekli zvoun tak fejst da su se pu kuljeni vlekli i vpirali se jake v zemlju. Čovek du čoveka, mouž do mouža prek gore du Bočkajuvuga zavoja dok jenput nie sel zvuon na turem na svoje meste. Tak je zvuon z Božju pomoč spašen, vrnjen na stare meste i još den denes gore stoji na beliečke cierkve. Se tem moužem z Lončaruvoga sela kad merjeju zvuni se drugač. Zvuni im se čim bi pukojnika znesli s hiže vun. Sprevud ide od doma, a zvuon zvoni cieluga pouta dok god ga god ne zakapaju v zemlju.

Julija Škof, 6. razred
OŠ Belec
Mentor: Mario Šimudvarac
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

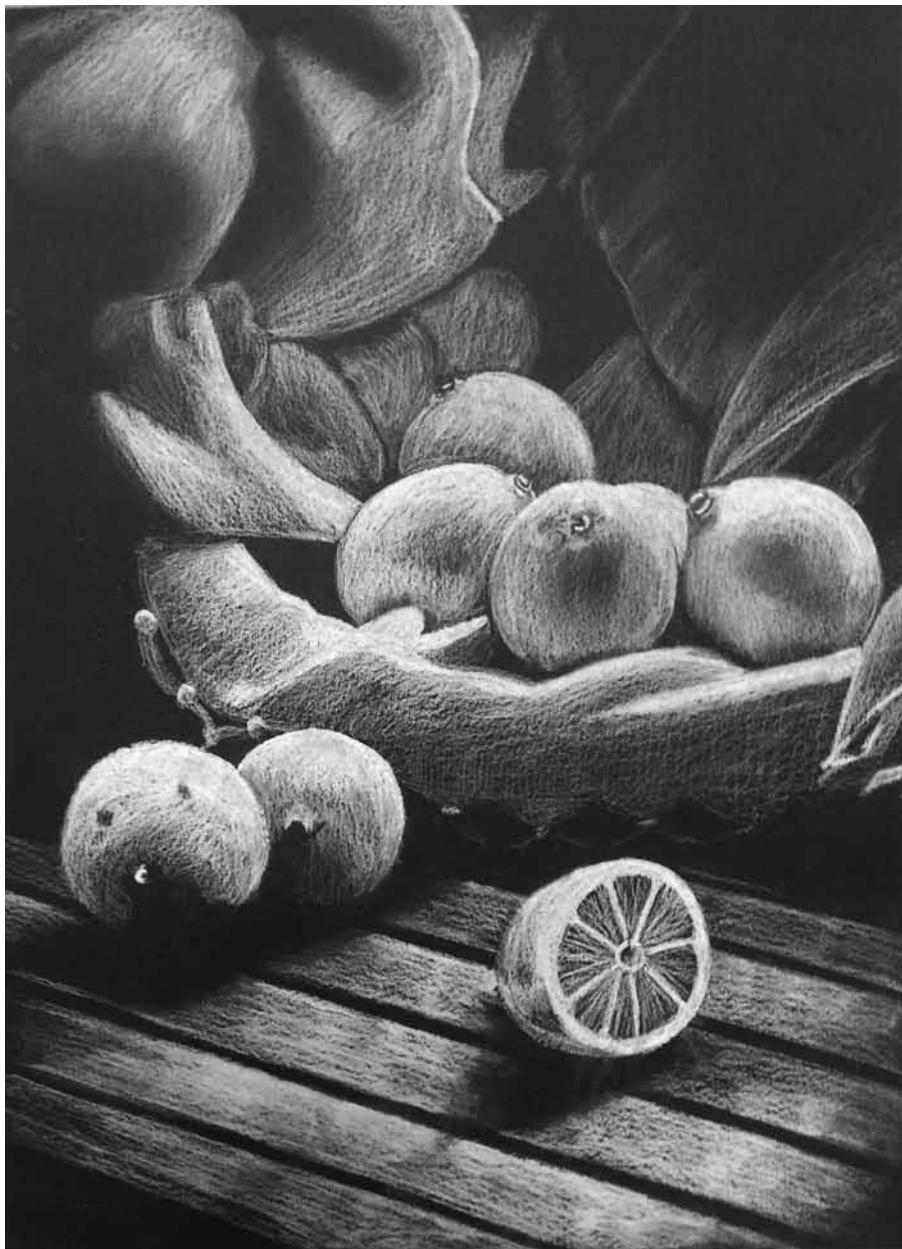
PREK PLOTA

Posle nedeljne propovedi v cierkvi, najlepše je male prileči i predehnuti. Ikek je, kak i sake nedelje, gledal *Nedjeljom u dva*. Oči su mu se več počele sklapati gda je čul nekakev krič. Lecnul se i mislil da je emisija odjem-put postala zanimljiva, ali se prevaril. Voditelj i gost su se kulturne spominali, kakti gospoda, makar se vidlo da bi se najrajše zgrabili prek stola. Čim je stišal televiziju, krič je bil još glasnejši. Kak detektiv se nagnul na oblok i imal kaj videti - *Nedjeljom u dva* na svojem dvorišču.

Barica i Štefica, najbolše pajdašice i susede, furt su imale kaj za pri-poviedati. Ciele sele je znale da imaju duge jezike, a one su se falile da je to talent teri se prenaša z kolene na kolene. Kak ih politika nije zanimala, tu nedelju jezike su viežbale i v cierkvi za vrieme meše. Za dopune i replike zestale su se posle obeda, prek plota. Dok su preteple se selske probleme, na red su došle financije. Raspravljale su kuliku tera ima penziju. Barica se počela žaliti kak je njejna penzija najmenjša v Zagorju, a Štefica joj nije dala za praf. Poklopila ju je pak su se posvadile. Mahale su z rukami i držale se za plot črlene v licu. Da ste bili tam, nafčili bi se dost novih rieči. Svadile bi se tak valjda dvije vure da nije došel Ikek. Pital ih je o čem se dela, a one su obadvie počele pri-poviedati v iste vrieme kak deca v prvem razredu. Ništ nije razmel pak je rekел Barice nek ona povije koj je bile. Gda mu je poviedala radi čega su se posvadile, lasi su mu se zdigle. Stal je med njih i saku pital kuliku točno tera ima penziju. Na kraju je zišle da jena i druga imaju jednaku.

Ikek je zaniemel, a one su se pogledale i nasmejale. Dogovorile su se da se zutra v iste vrieme vidiju tu - prek plota.

Magdalena Škreb, 5. razred
Osnovna škola Konjičina
Mentorica: Kristina Jugo
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

Jasmina Švec, 3. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

PETI ZID

„Ispravnost nad ispravnostima, veli Propovjednik, sve je ispravnost.“

Biblija, Prop 12, 8

Ničega se nije sjećala. Prošla noć bila je crna vrpca preko praznine – kao da je netko uzeo spužvu i obrisao njezin život od jučerašnjih 9 navečer do današnjih 10 ujutro. Boljela ju je glava i bude joj muka u želudcu pa se skvrčila u fetus i prekrila plahtom da sakrije od sebe sunce koje je obasjavalo krevet. Bilo je jutro nakon što se prvi put napila i Sabina nije imala snage za životom.

Možda bi bila odspavala još koji sat da majka nije pokucala na vrata i obavijestila ju da se treba dići. Skoro će podne, majka mora na posao, a Sabinu čekaju već ustaljene obveze. Prije no što je uspjela reći da se ne osjeća najbolje i da bi danas radije ostala u krevetu, začula je kako su se zalupila ulazna vrata; majka je otišla.

Trebalо joj je duže nego Gregoru da isplazi s kreveta. Teškom je mukom stajala na nogama i posrćući nekako došla u kupaonicu. Nije se ni htjela pogledati u zrcalu. Samo se svalila pod tuš i pustila vodu. Kriknula je kad je ledena voda oblila njezino od alkohola goruće tijelo i poskliznula se na vlažnim pločicama. Snažno je udarila o vrata tuš-kabine i ona su popustila pod njezinom težinom. Sabina se u posljednji tren uhvati za rukohvat i prilijepi uza zid. Sablažnjeno je gledala u kupaonski pod posut staklenim krhotinama. Mogla je umrijeti. Već je vidjela svoj leš zarezan rbinama i viskozno jezero rujne krvi koje preplavljuje azurne pločice. Ta joj je slika nagonski sijevnula pred očima i nije stigla smiriti želudac. Panika i alkohol i ostatci večere ispunili su joj usta i ona se ispovraća u tušu. Bilo joj je lakše.

Magla u njezinoj glavi počela se rijediti i misli su dobivale određeniji oblik. Čak se i smisao, koji je dotad izmicao neuhvatljiv poput vječnog obzora, vraćao u Sabinin život. Bila je strašno žedna i u kuhinji je popila valjda litru vodu. Iz navike je otvorila frižider, ali kad je osjetila da se sprema još jedan stampedo uz jednjak, brže-bolje zatvorila ta paklenska vrata.

Na kuhinjskom stolu ležaše majčina ceduljica s popisom današnjih zadataka. Bila je subota pa je lista bila sljedeća: „Otići u dućan po standardno + picek za susjedu Jelu. Oprati kupaonu i veš. Usisati stan. U 7 nazvati Jelu i reći da dođe po piceka. Skuhati večeru (nešto jestivo po mogućnosti). Pozdrav, mama.“ Sabini su slova malo bježala pa je morala dvaput pročitati prije nego je odlučila da ne napravi ništa od navedenoga. Jednostavno nije bila u stanju. Nije da će svijet propasti ako ne očisti stan, a Jela... *Nek' si sama kupi kokoš*, pomisli Sabina dok se zakapala u krevet i nadala da će snovi popuniti crnu rupu koja se puna zle slutnje vrtložila u njezinu sjećanju.

* * *

Pauci su hodali po njezinoj kosi. Mogla je osjetiti njihove mršave nožice kako ju bodu po tjemenu. Miljeli su po njezinoj glavi, prebirali joj vlasni, škakljali joj obraze. Nije se usuđivala otvoriti oči ni pomaknuti, ali ipak je znala – *kako?* – da su svuda oko nje, da predu svoje mreže oko njezina tijela. Žele me uhvatiti, žele me ubiti, žele me pretvoriti u *MUMI-JU!*, užasnuto pomisl i krikne i uto pauci nahrupe u njezina usta i izjedu je do same srži.

* * *

Netko je zvonio na ulazu. Snena se doteturala do vrata i bacila oko kroza špijunku. Pred vratima meškoljila se susjeda Jela. Tko bi drugi bio? Došla je po svog čučaka koji je još čucao u hladnjači u dućanu. Sabina ju je ignorirala – kad-tad će otići, ili sama u dućan ili nekoga drugog žicati isto. Sabini je bilo svejedno; nije htjela imati posla s glupim ljudima. „Na svijetu nema mjesta za nesposobne. Pojedi ili budi pojeden“, tihio je ponavljala mantru.

Zidni sat pokazivao je 8 navečer. Metabolizam je učinio svoje, osjećala se skoro normalno, dapače, bila je gladna i složila si je sendvič. Majka će doći za kojih sat vremena pa još stigne učiniti štogod s popisa – nije željela da joj drži prodike o odgovornosti. „Ja radim dva posla da nas prehranim,“ zacijelo bi rekla, „a ti tako! Znam da ti ne olakšavam život, ali sva'ko treba dat' svoj obol. Jučer sam ti dopustila da ideš na rođendan i obećala si mi da nećeš piti. I što ti napraviš? Naroljaš se k'o zadnja

flundra!" Vidjela ju je kako maše rukama kao vjetrenjača, vidjela je kako se svađaju, vidjela je kako se s treskom zatvaraju vrata... Nije joj se prolazilo kroza sve to pa je na brzinu izvadila usisavač i posložila dnevni boravak. Za pola sata ležala je na krevetu dok joj je srce lupalo maraton.

Kad se primirila, uzme u ruke laptop. Od jučer nije bila na fejsu i bijaše gladna novih informacija. Još su ju mučile crne rupe, sjećanja još nisu riješila zagonetku prošle večeri. A ima li boljeg mjesta gdje saznati što je bilo nego na internetu?

Otvorila je svoj profil i trepnula. Imala je na stotine nepročitanih poruka. Svi su ju nešto trebali, željeli razgovarati s njom. Što se dogodilo? Otvori ih nekoliko. „OMG, kako si to mogla učiniti?”, „Isuse, ja NE VJERUJEM!”, „Opa mala, evo ti moj broj ;)”, „Oduvijek sam znala da si gadura.” Što ih je više čitala, bila je sve jadnija i sve zbumenija. Što se kvragu dogodilo?!!!

Tada je vidjela da joj je na fejsu, na zidu, objavljen neki video. Klikne na link.

Da je tko u tom trenutku pogledao kroz prozor jednoga sasvim običnog stana u jednome sasvim običnom gradu, video bi jednu sasvim običnu djevojku kojoj se svijet ruši pred očima dok zuri u bijelu prazninu monitora svog računala.

Odjednom više nije gledala kroza zrcalo, u zagonetci, već licem u lice. Slavina sjećanjā popustilaje i uspomene su ju poplavile. Rođendan... Alkohol... Mislav... Tablete... Soba... Kamera... Njezin krik i njegov bijes...

Sabina više nije mogla biti. Sve je gotovo – treba propasti. Gdje može pronaći utočište kad svi mogu vidjeti video, vidjeti *nju*? Čak ni među svoja četiri zida nije bila sigurna, nigdje se nije mogla sakriti od toga sveprisutnog petog zida o koji se razmrskao njezin čitav život.

Bježala je stanom suludo poput muhe. Suze su joj mazale vid, slijeva-le zajedno s balama u usta. Zazivala je majku poput mladunčeta, iskala njezinu toplu utjehu i zagrljaj. Nije je bilo.

Konačno uleti u kupaonicu i posmakne se na razbijenu staklu.

Razdere dlanove dok je prekapala po hrpi krhotina tražeći pravi komad. Napokon ga je našla; učinio joj se poput ključa koji će je oslobođiti tamanice ove gnjile stvarnosti. Tim je ključem od stakla Sabina otključala vrata raja.

* * *

Majci se učinila čudnovatom tišina koja je vladala stanom. Obično ju je Sabina dočekala na vratima sa samodopadnim smiješkom ako je skuhala što fino ili naboranim čelom ako joj nije uspjelo. Sada je nije bilo. Još joj je na stubištu gđa Jela prigovorila kako joj njezina kćи nije donijela piceka iz dućana, a ona ga je platila masne pare. *Možeš mislit'*, pomisli majka. Škrтije žene u životu nije upoznala.

„Sabina! Sabina, gdje si?” Nitko nije odgovarao. Majka pogleda u dnevni boravak i kuhinju – bijahu pusti i prazni. Pokuca na vrata Sabiniće sobe. „Sabina, mogu li ući?”

Soba je bila u neredu. Sve je bilo razbacano, krevet, knjige, čak je laptop ležao razbijen u kutu. Majka je bila prestrašena i crnilo joj je ispunjalo srce. Preostala je jedino kupaonica.

Majka uleti u nju. Sabina je ležala među razlomljenim stakлом, razdrtilih zapešća. Desnicom je još slabašno držala komad kojim je počinila djelo. Majka klekne i uzme svoje dijete u naručje. Ne, ne, NE! Nije mogla disati i već je uzela staklo da i sama krene za svojom kćerju kadli osjeti neki pokret. Nešto je u Sabininim grudima još uvijek slabašno kucalo.

Negdje u gradu oglasi se sirena hitne pomoći i njezina se pjesma raznosila tom pustarom čovječanstva. Sabini se učinila pjevom kora anđela. Majci je bila nada u život. Zajedno su slušale taj zavodljivi sirenski zov koji je nosio mnoga obećanja – obećanja za bolje sutra, obećanja da postoje stvari pred kojima peti zid nije ništa više od hrpe ispraznosti i lažnih istina.

Robert Sviben, 4. razred gimnazije
Srednja škola Zlatar
Mentorica: Ljerka Gajski Markulin
I. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Sarah Malnar, 4. dg razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

SPOVED MOJE BABICE

Joooj mene! Pak sam zanijemela. Niš ne pratim. Vu ta moja lijeta nije više čudne kad popa ne poslušate. Kak bi ga neke opče čula s temi svoji šumasti vuhi. Same namata i fuflja. Ti mladi... do bi to poluvil. A dobre, em ne svijet prepal. Krunicu imam v ruka i još sam v prvem redu. Zgledam čist pubožne. Denes sam se zborila za dobre meste z tu šepavu nogu. Pak sam nekavu frajlu stirala koj si je sela napre. Em more i stati, nje nebu teške z takvemi nugami i još vu tem svetišnemu bleciu. Bu se barem male kazala pu cijerkve dok bu stala.

Em se zna da je to moje meste. Saki put sme Malča, Mica, Vera i ja tu na kupu. Koj bi ja da nemam njih. Ud navijek sme skup i furt se neke spominjame, tračlame i z sega se skumrlavame. Nič nam ne fali.

Pak me kouki buliju! Ta drvena štaka niš ne pumore. Zabaduf ja k dokterima idem. Same znaju krive pumade prepisati i naplatiti. Ja bum to doma z dumačem octem namazala i mam bu mi prešle. Ak niš druge, bum zvala Maricu Jožekov uz Jarka. Čula sam da ju je sneha zlijecila z nekakvem novom lijekem. Makar, nije te snehe za veruvati. To sve mla-de i zmotane! Ocit je ocet. Al se jedne, kak da ja sad zidem po ta štijenga? Kak da nisu tu cijerkvu mogli napraviti na ravnumu. Pumalu se sad moram vlijeci. Mečem nogu pred nogu. Z štaku smičem po podu koj sve grde struže pu asfaltu. Škripljem z škuornji. Peta mi se već na cipelu zlizala.

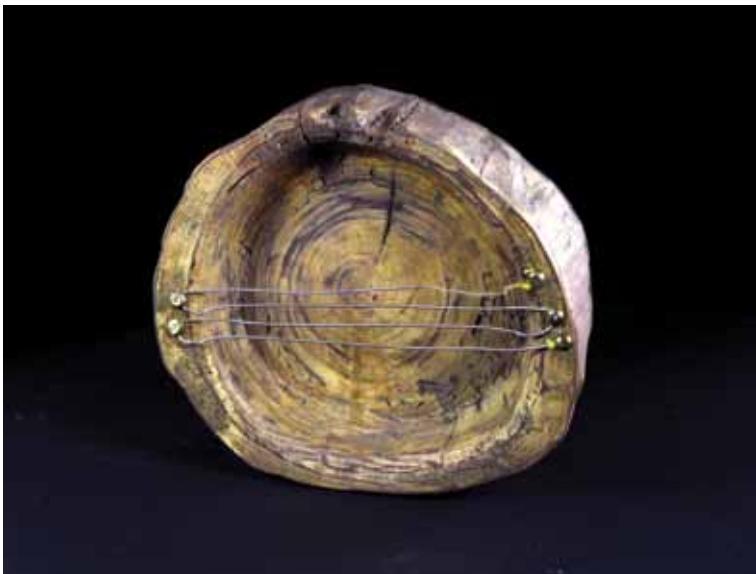
Šepam! Al nemrem reči da mi je teške. Osetim kak mi vijetrek puše pu nogu. I tak kak da mi po kapučeku smoli. V žepe mi je zašel i još mi ruke hladi. Stare, skosane, zmučene. Tak su nezgledne, ko kuora na drijeviju zglediju. Duge su me služile. Pumagale su mi kre sega čez koj sam prešla z tu svoju bedastu glavu. Nit si nemrete zamisliti, a nit ne morate deca moja. Sve vas to još čeka negde iza vugla. Vesele lučite oko sebe, glečte gore sunčeve kak seblešći. Kak vam grijе ta mlada ličeka. A i ja ga osetim.

Osetim kak me peče za tu sijedu glavu prek črnuga rupca. Daje mi snagu, a još mi pune već snage daju dragi noukeki. Saki put si ih tak z

veseljem dučekam na dvorišču. Stalne si sedim vane na one klimave klu-pice ispuđ ublouka i onda mi duletiju. Si tri. Se jen lepši ud druguga. A i kčer mi onda dojde. Dojde svoje stare matere. Lijepe mi se vidi kad me se tak zmisli. Mam mi nekakvu gibanicu dunese, a ja nje klipiče napravim. Deca ih tak rada ijeju. A da same znate kak dišiju! Cijela hiža mi ima duhu po nji. A kujnica koda jedva dučeka da te digane tijeste nutre v ruohlin pospravim. Tak mi se onda počneju ti mirisi za fertun primati i prek na naše stare dvorišče dišati.

Jooooj... te naše dvorišče! Stalne mi nekakve spomene zvleče z te zmotane glave... Još sme deca bili. Nit se ne setim kulike sam lijet imela. Prestala sam vam ja lijete brojiti, znam i sama da ih sad već imam preveč. Nek... de sam stala... sve vam je bile zelene, a ruože babičine su dišale prek du ceste. Asfalta nije bile. Same rahla mefka zemljica. Kak prašina se digala za našemi nugami. Bejžali sme sikud. Pu drijeviju sme se pentrali i susede Lube sme čriješnje znali krasti. Nije nas furt vluvila. Sme bili spretni, se to zna. Al onda, kad nas je fetila, je znala za nami z lončekem vode bejžati same da nas ubleje. Stalne sme se z nju naganjali. Ona i on njezin nesrečni lonček. Bil je baš pravi unakef, starinski. Plavi, putrgani, sev zrulen i zaguren, z bijelemi točkami. Onda nas je znala tak ščapiti, za ruku puvlječi i cijele nas ublejati. Doma sme išli mokri ko miši. Oča i mati nam nisu niš rekli, a imeli su oni i svojega pametniješoga posla. Znali su da se pak z staru Lubu natežeme. Imeli sme furt pudrapana kulijena, ščerapane lakte i razbite nose. Ruke su nam blatne bile i sve v špranja ud drijevija koj sme se po nji spinjali. A kad bi se gore na krove tek pupentrali, pu starim črijepima bi se z ritjami smicali. Gore bi si seli, jen kre drugoga se pošlihtali ko pu špage i nisme trebali onda neke pune žlabrati. Dost nam je bile to koj sme vidli. Oblake sme pu nebu gledeli i iskali. Svaki je drugač zgledal i na svoj kraj bil vudren. Brege zelenе sme gledeli kak se razvlačiju. Šume kak dišiju z svoju leštinu, ljude kak se španciraju i ideju nekam za svojim poslem.

A najlepša je bila naša bistrička kalvarija! Gore se digala prek du neba. Visuke su se vidli njejni puteci koj su se skrili med grmije. Gore na vrhu je stal križek. Križek naš bistrički teri nas je čuval vu tem času dok sme na krovu ležali. Sigurne je pazil da mi bedaki ne prepadneme čez te trunjivi krov dele na tecu tera je kuhala nekakve spačke vukujne.

Gabrijela Bednjanec, 3. a razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Kak se je lijepe toga sega zmisliti! Negdar mi iste tak dojde, dok si legnem v onu svoju razlokanu postelu, da si male prekopam pu spomenima koj ih imam blizu. Nemam koj druge. Stalne si vrtim i vrtim jedne te iste pu glave. Em bi nešči još rekel da je Bara puludela pud svoje stare dane. Bi gore ovi z Jarka rekli da sam skrenula već pumalu tak sama. Nisam. Same imam rada to male koj imam, a nit nisam sama. Nit nigdar nisam bila. On vam je tu z menu. Stalne je bil. Negdar mi se čini ko da je preveč cajtuv od toga prešle, a pak negdar ko da je ščera bile. Al nije to ni važne. Mi dva sme i dalje tu v kujnice. Sedime si za stolem. Kavu si kuhamo. Nuvine čitame. Spuminjame se. Čuvam te naše spomenkev sakem stolčeku na terem sme skup sedeli. V sakem njeguvemu blecilu, sakem škornjeku, sake lese koj je pu hiljadu put prefaraval i mazal. Čuvam ga v njeguve ftrgnjene kosilice. Nigdar to nije kosile kak spada. On se s tim tak navlačil ko da je zadnje, al je na kraju zgnel tu nesrečnu travu. A si mislim onda da ga je i to na kraju zele. Zele ga je to koj je stalne moral se zgutuoviti prije reda i da mu je trebale iti se ko pu špage. Furt je nekam bežal na kraj svieta. I tak mi je i pubijegel. Na brzinu. A ostavil mi je same štaku. Drvenu, staru, zlizanu, puhabanu.

Joooj, deca moja! Koj bi ja dala da se vrnem vu te vrijeme kad je sve bile lefke i lijepe. Dala bi zadnje peneze, al takvih cajtuv za me nebu više. Zate si navek zemite dost vremena za se i za sve okoul sebe. Uživajte si deca moja. Jer sega navijek bu, a same nas ne.

Barbara Tomorad, 2. razred gimnazije
Srednja škola Zlatar
Mentorica: Ljerka Gajski Markulin
2. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

IZ DNEVNIKA DAVORA P.

„Velim oblake... oblake, što prolaze... divne oblake!“ citirao mi je Gabi Baudelairea. Opet je neka ženska u pitanju. Već mi je od toga muka; javi joj se na *fejsu*, dogovore kavu pa se posle žvale u parku u petak navečer. Ne kuži da svi znaju za svaku s kojom je bio i kaj su radili. A da dečki iz kluba znaju da mrzi izlaziti i da su mu čaj i knjige bolje od limuna i soli, ne bi bio tak popularan.

Igramo u njegovoj sobi „Call of Duty“, iako sam grozan u tome. Prsti mu brzo prelaze preko *joysticka* i zamišljam ih kako se isprepliću s mojima. Svaki put kad ubije fikcijskog vojnika, preleti jezikom preko usana i u zjenici oka javi mu se sitna iskra. Ponekad želim okusiti poljubac skriven u desnom kutu usana. Laktom mu dotaknem bedro i vragolasti osmijeh odjednom iščezne. Dugim prstima dodirne ključnu kost i zamišljeno pogleda u stranu.

- Hej, kaj je? – upitam ga nakon nekog vremena u strahu.
- Davore, nisi to trebao napraviti... – odgovori tiše.

Sad sam skroz pokvario naše prijateljstvo. Još ak' veli dečkima iz kvarta, mogu se oprostiti sa životom. Još je nekoliko minuta gledao u stranu, a onda se naglo okrene, uputi mi prodoran pogled i poljubi me.

* * *

Kasni, opet kasni... Gledam na sat, ali mi pogled zaluta i otkrije mrlju od pljesni na istrošenoj tapeti hladne birtije pa pokušam dokučiti na koju me životinju podsjeća. Stara gazdarica strastveno glanca čase i svako malo pogledava svoja dva gosta u kafiću. Kako bih ubio vrijeme, promatram tanke obrve naborane žene koja sjedi nasuprot meni kako skaču gore-dolje iznad nabuhlih vjeda. Spustim pogled i na naslovnoj stranici njezina večernjeg štiva ugledam debelo otisнутa slova: „Malo-ljetnik pretučen i ostavljen u parku“. Mislima mi prostruji kako bi Gabi i ja mogli tako neslavno završiti... Začujem škripanje vrata, brzo se okreñem i pred očima mi osvane poznata figura na drugom kraju lokala koja se automatski naceri.

Popili smo pivo i kada se gusta tama pojavila na prljavom prozoru, izašli smo brže-bolje iz te rupe u studenu noć. Nisam pitao Gabija zakaj je ka-snil jer znam kakav mu je stari, a ni stara mu nije puno bolja. Ona sum-nja... Paranoična je i strah ju lovi jer ne želi ujutro prije posla na tele-tekstu pročitati nesretnu priču o Gabrijelu L.

Vraćali smo se u kvart zaobilaznim putom kroz uske usamljene uličice. U mislima mi je pjevao Bowie dok smo se Gabi i ja poigravali dodirima. Prislonio bi me uza zid i uzavrelim usnama ispisivao strast kliznim po-kretima po mom vratu. Koji put bih utažio svoju glad za njegovom ključ-nom kosti s onoliko pažnje koliko i požude. Bili smo sretni, ali nakratko. Gabi je... volio oblake.

* * *

„Velim oblake... oblake, što prolaze... divne oblake!“ citirao sam Gabija koji je jednom citirao Baudelaira dok smo ležali na mom krevetu i milovali jedan drugome obrale. Koža mu je mirisala na plavu boju i čuo sam kako mu srce udara u ritmu naše avanture. Iako mu prsti nisu bili dugi kao Gabijevi, imao je jednakocrtanu ključnu kost za kojom sam očajnički patio. Nije prošlo puno vremena od kad smo se zadnji put vidjeli Gabi i ja. Još uvijek je nosio vragolasti osmijeh i opazio sam onu čuvenu iskru u njegovu oku kada smo se iznenada sreli i mogao sam ponovno okusiti naš prvi poljubac i slobodu njegovih usana.

* * *

JUTARNJE VIJESTI. MALOLJETNIK PRETUČEN I OSTAVLJEN U PARKU. Tijelo mladića pronađeno u parku u blizini košarkaškog igrali-šta srednje škole. Policija sumnja da je D. P. bio žrtva homofobnog napada.

Lucija Drempetić, 3. pm
Gimnazija A. G. Matoša, Zabok
Mentorica: Dinka Tomašković-Presečki
3. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

HLADNOĆA PRAZNINE

Tama.

To je jedina stvar koju mogu vidjeti dok bosonoga šećem po grubom pjesku pomiješanom s oštrim kamenjem. Pokušavam ne razmišljati o boli koju osjećam dok mi kamenje reže kožu na stopalima. Hodam dalje.

Gledam naprijed, u prazninu. Očajnički pokušavam uhvatiti nekakav zvuk, barem nešto što bi naznačilo da ovdje ima još života. Nažalost, ne uspijevam. Nema povjetarca, samo prazna hladnoća zbog koje mi se koža nakostriješila. Naglo stajem na nešto trulo. Ono mi se raspada pod stopalima, iako moja stopala jedva dotiču tu trulež. Prestajem hodati i pomaknem nogu da vidim što je ispod. Čak i u mrklome mraku uspijevam razabratи svoje truplo kako leži na podu dok je srce odbačeno nekoliko metara dalje. Pogled mi se počinje mutiti od naglih suza koje počinju navirati na moje oči. Pokušavam dokučiti zašto je moje tijelo odbačeno usred ničega, zašto leži bez srca u prsima. Odlučim hodati dalje. Bilo kako bilo, moje je truplo dio prošlosti, a prošlost se ostavlja iza sebe. No, nakon nekoliko novih koraka primijetim kako još uvijek zrak smrdi po nečem trulom... Po truloj meni. Zamagljenim očima punim suza gledam oko sebe dok ne zaključim da me okružuje samo mrtvilo. Moje mrtvilo. Pogled polako spuštam na svoje ruke. Izgledaju crno, iscrpljeno, kao da je sav život isisan iz njih. Podignem pogled i polako počinjem shvaćati gdje se nalazim. Nalazim se u svojoj duši, svojoj mrtvoj osobnosti koju je svijet spalio do temelja. Ovdje nema života, nema nade da se ovo mjesto oporavi. Tko je kriv za to?

Ispustim vrisak zbog kojeg mi se sledi krv u žilama. Osjećam bol u prsima kako me polako uništava. Ta se bol širi cijelim tijelom sve dok više nisam sposobna stajati na nogama. Padam na koljena vrišteći dok mi se suze slijevaju niz lice. Vrisak se stišava jer mi ponestaje zraka. Plaćem glasno i histerično, očajnički se trudim uhvatiti zraka. Osjećam kako se sve oko mene raspada, a i ja također.

Počinjem se osjećati krivom. Ovo i jest moja krivica. Nisam smjela dopustiti da se to dogodi. Trebala sam se sprijeći, ali sad je prekasno. Više nema povratka. Svijet je za mene mrtav, i ja za njega. Sve to jer sam dopustila... Da osjećam.

Dopustila sam i da mi oči naglo zaslijepi jaka svjetlost za koju nisam sigurna otkuda se pojavila. Polako otvaram oči koje sam nesvesno затvorila zbog svjetlosti koja je bila toliko jaka da sam se osjećala kao da su mi oči probole strijele. Dlan stavim preko očiju da se mogu donekle priviknuti na naglu promjenu okoline. Potpuno otvaram oči i najedanput zaboravljam svu bol koja mi je prolazila tijelom dok mi suze sretnice naviru na oči. Više ne stojim na oštrom kamenju i pijesku, naprotiv, stojim na svilenoj neonski zelenoj travi. Izgleda nepokošeno, prirodno.

Stojim na travi koja je toliko velika da mi seže do vrha gležnjeva i škaklja mi stopala dok se lagano ljuči na povjetarcu. Kosa mi lebdi oko glave dok s oduševljenjem promatram svijet oko sebe. Uočavam krošnje svakakvih oblika čiji su zeleni dijelovi pomiješani s gustim naborima različitih cvjetova. Na granama i oko njih su ptičice svih boja i oblika, pjevaju svoje pjesme koje zrače srećom i veseljem. Leptiri mi plešu oko glave i šapću mi sve što sam željela i trebala čuti u trenutku prije ove neopisive sreće. Šapću mi riječi utjehe i ni sama nisam svjesna koliko mi one znače. Proučavam planine u daljini i shvaćam koliko je ovo mjesto veliko. Pogledam ravno ispred sebe i oštro udahnem zbog iznenađenja kad ugledam što stoji preda mnom. Tko, točnije.

Ispred mene, stoji Ja. Drugo Ja uputi mi topao osmijeh, pun ljubavi, razumijevanja i nečega što ne mogu objasniti, ali znam da mi je nedostajalo cijeli život. Znam da izgledam slomljeno, a u isto vrijeme sretno i neobjašnjivo punom nade. Gledam Drugu Sebe koja izgleda njegovano, sretno, puno života i najvažnije od svega... Izgleda živo. Gledamo se još neko vrijeme sve dok Druga Ja ne skrene pogled prema onome što je iza mene i lice joj ispunji tuga. Okrećem se i ja.

Iza Nje još uvijek leži moje truplo napušteno u onom mračnom dijelu u kojem nema života. Suze mi opet naviru na oči, no počnem divljački treptati da sprijećim da mi se te iste suze spuste niz obraz. Osjetim kako

mi netko stavlja ruku na rame i okrenem glavu samo da vidim Sebe kako stoji s osmijehom na licu i pitanjem: „Razumiješ li?“ preko cijelog lica. Pogled mi se vraća na mrtvilo koje me proždire i pokušava uništiti onaj osjećaj sreće koji sad raste u meni. Mrtvilo je jedan, a sreća drugi dio ove zemlje. Moje duše.

Ema Zavrtnik, I. razred
Gospodarska škola Varaždin
Mentorica: Nikolina Vučasinović
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

Antonio Piljek Jagić, 3. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

TAJNA VEČERNJEG TRAMVAJA

Suton. Čekam tramvaj. Idem kući nakon iscrpljujućega dana. Grad se polako priprema za spavanje. Osim mene tramvaj čeka i neka starija gospođa. Tramvaj dolazi. Starija gospođa i ja ulazimo. Tramvaj je poluprazan. Nalazim slobodno mjesto u stražnjem dijelu tramvaja. Uperim pogled u dva sjedala ispred mene. U ono malo slobodnoga prostora među njima ugurnuta je loptica napravljena od zgužvanoga papira. Tramvaj lijeno putuje tračnicama. Obuzima me dosada. Znatiželjno tražim nešto čime bih se mogla zabaviti, ali ne nalazim ništa osim zgužvane loptice. Posegnem rukom za njom. Pažljivo izravnam papir prstima. Pred mojim očima pojavi se:

REZULTAT TESTIRANJA NA VIRUS HIV

Ime i prezime: anonimno

Rezultat: HIV pozitivan/-na

Datum:

Preko cijelog papira netko je napisao neurednim rukopisom crvenom kemijskom kratku rečenicu:

UMRIJET ĆEMO

Na kraju rečenice bio je napisan uskličnik ili upitnik. Nije sebaš moglo razaznati.

Prođe me jeza. Poželim odmah baciti papir čim dalje od sebe, ali iz nekog razloga ne mogu maknuti pogled od tog nalaza.

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom.

Pitam se koliko je star taj rezultat. U donjem kutu papira piše slovima „Datum”, ali je taj dio papira otognut. Kada je ta osoba saznala...? Sve do tada živjela je i radovala se životu, a sada... Jedan papir prekrižio je sve. Možda je saznala danas ujutro. Ili jučer. Ili prošli tjedan. A što ako je ta osoba već...?

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom.

Proučavam rukopis. Neuredan je, teško čitak, slova su zaobljena i neravnomjerne veličine. Čiji je to rukopis? Muški? Ženski? Rukopis dva desetogodišnjaka ili pedesetogodišnjaka? Rukopis studenta ili umirovljenika? Niske ili visoke osobe? Rukopis ekstroverta ili introverta? Tko je vlasnik tog papira – nije jasno, ali jasno je jedno:

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom.

Zašto piše "Umrijet ćemo", a ne "Umrijet će"? Znači da postoji još netko, zar ne? Vjerovatno vrlo bliska i važna osoba. Zašto je samo na papiru s pozitivnim rezultatom napisao (napisala) krvavom tintom fatalnu rečenicu? Ipak se nije usudio (usudila) dati taj papir? Ili je unatoč svemu dao (dala) papir osobi koja će umrijeti s njim? Čini se da je papir ostavljen u tramvaju nadom da će zajedno s papirom ostaviti i užasnu vijest.

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom.

I dalje ne mogu shvatiti: uskličnik ili uputnik? Ako je uskličnik, osoba je odmah prihvatile tu činjenicu. Znala je da ne može pobjeći. Umrijet će!!!

A ako je to upitnik, ta osoba nije baš sigurna. Umrijet će? Ili možda neće? Nije li to neka pogreška? Možda je jutros ustala na lijevu nogu i sve je zbog toga krenulo naopačke? A sutra će se probuditi i sve će to biti samo jeziva noćna mora? To ne može biti istina. Umrijet će?

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom.

Tramvaj usporava. Moja postaja. Ponovno gužvam papir tako da se pretvori u lopticu i stavljam ga u prostor između sjedala. Užurbanim

korakom izlazim. Hladan zrak večernjih ulica obavlja moje tijelo. Tramvajska se vrata zatvaraju i on kreće dalje noseći sa sobom strašnu tajnu u mrak.

UMRIJET ĆEMO

S uskličnikom na kraju. Ili upitnikom?

Anela Ilijaš

Prva gimnazija Varaždin, 4. razred

Mentorica: Ivana Pintarić

Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

Magdalena Štibohar, 2. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

PET SATI

Opet se javljaju. Isprva tihi i nježni, s vremenom sve glasniji i naporniji. I dosta mi je više. Svakih par noći, tjedan, možda dva ako imam sreće... Svako malo se moraju vratiti. I kamo god krenem, koju god 'terapiju', ili vježbu isprobam, opet su tu: iza ormara, pod stolom, ispod tepiha.

Padne neka stvar s police, vjetar odnese baš onaj jedan crijeplj koji nikad neće ostati na mjestu, ili se pomakne miš na tavanu, urlikne mačka, ili prođe neki samotni automobil zapuštenom ulicom ispod mojeg prozora.

Mislim, može biti bilo što. Malo ili veliko, bitno da je tu, da se javi neki strani podražaj u mojoj sobi kojoj manjka bilo kojeg zvuka i bilo koje sjene. Bitno je samo da uđe u moju nesanu glavu i pokrene začaranu krug skakanja na svaki sljedeći.

Nakon toga osjećam sve, čujem svaki mali zapuh vjetra, krckanje starih istrošenih dasaka, korak koji više тамо ni ne postoji...

Mehanizam se nadalje samo okreće. Javlju se monstrumi iz onog glupog hororca kojeg sam gledala prije par godina, njihove velike umrljane kandže i iskešeni osmjesi.

A onda opet mrak, i tišina.

Sve do sat i pol kasnije, kad sve opet kreće ispočetka, samo što ovaj put ne počinjem s praznim papirom, već umrljanim mahnitim crnim škrabotinama i tankim slojem hladnog znoja.

A još je pet sati noći.

Pet sati takozvanog sna. Ležanja u vlastitim strahovima koji nemaju prava biti тамо, otvaranja vrata na svaki zvuk, ležanja u kutu: „Sve ti je u glavi! sve ti je u glavi...“, pokrivena s previše slojeva i glavom među rukama.

A prođe vam tih pet sati. I svaki put čine se kao ružno snoviđenje. Kao priča neki dan pročitana u novinama... I zaboravite kako je bilo kad

sljedeći dan padnete umorni u krevet, jedva čekajući onu kavu koju vam je obećala teta koju niste vidjeli dvije godine. I prođe vrijeme, svaka noć mirnija od prijašnje, svaki san uzbudljiviji od prošlog.

Sve dok opet ne dođe onih pet sati.

Pet sati 'najboljeg' sna!

Nina Šalković, 2. r. opće gimnazije
Srednja škola Krapina
Mentor: Stjepan Varjačić
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

Patricija Mišak, 2. razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU

~Glasovi: Moraš učiniti onu stvar!~

Aaaaaaaaa! Metalni krik rasporio je pljesnivu tišinu koja je lebdjela u zraku. Probudila sam se okupana graćima bistre tekućine. Otvoreni prozor pozivao je ledeno plavi zrak u moj skučen sobičak. Petak, petnaesti listopada. Zašto se listopad zove listopad? Jer pada mnogo listova ili jer se lista mnogo padova? Zdrava osoba ne bi se zamarala glupim značenjem još gluplje riječi. Ali ja čujem glasove. Stalno postavljaju pitanja i pitanja i pitanja i pitanja. I znate što još rade? Postavljaju pitanja! A ja samo želim da prestanu jer bih inače mogla udariti nešto, ili nekoga... toliko sam luda da bih mogla i sebe udariti tako kako da bih zaspala zauvijek. Ali ne mogu jer sam slaba kao trska, slomljena. „Ti ništa ne možeš, ništa ne znaš, tako si jadno slaba.“ Moji glasovi, opet se javljaju.

TUP! TUP! Netko je na vratima. Stresla sam se kao da me netko polio ledom i umalo pala s kreveta. „Matija, ne miči se, niti slučajno“, govorim si u sebi. Ali što ako me čuju? Ako sam i u sebi preglasna? „Joj, budalo jedna, ti nikada ne možeš šutjeti.“ Kucanje ne prestaje, čak štoviše, sada čujem i glas koji me doziva: „Freja, otvaraj prokleta vrata! Freja, provlađujem na tri!“ Jedan- ne, ne, ne, ne, sad će me uzeti... Dva- bolje da se ubijem, mrtva im neću biti od koristi. Tri! Škare! AAAAAAAA! „Uououoo polako, spusti ih dolje! Polako... e tako... Freja, ja sam, tvoj prijatelj Teo. Spremi se, vrijeme je za tvoju tjednu terapiju, zar si zaboravila?“ „Matija, to si ti?“ „Freja, Matije više nema..“

Zrak je bio gust i vruć kao uskipjela kaša pomiješana sa smradom ugaslih opušaka. Osvrnem se oko sebe. Kako sam glupa. Terapija, naravno... Žarulja mi se upalila i na tren sam bila razumna osoba. Onda mi za oko zapne čik. Zapravo, oko mene je bilo more čikova koje sam popušila u samo jednom danu. Čikovi. Rimuje se s plikovi... i to onakvi kakvima je Matija bio prekriven kad se tristo tona kipuće vode izlilo po njegovoj mekoj i tako, tako mladoj koži. Devetnaest nevinih godina uze la je voda. Voda koja je neophodna za život, uzela je jedan...

„Freja! FREJAA!“ Zatreptala sam u strahu prema čovjeku koji se navodno zvao Teo i bio mi je prijatelj. Ma, što je to uopće prijatelj? Nemam takvoga. Imala sam brata, a voda ga je spalila živog. „Evo, idem, Teo.“

~Glasovi: Moraš učiniti onu stvar!~

Navukla sam na sebe traperice i bijelu majicu. Teo je u ruci držao mojo ruksak sa slonovima. Slonovi su baš lijepi životinje, i velike. Kao i količina vode koja je... „Hajde, Freja, opet ćemo kasniti i Psihijatar neće biti baš sretan!“ „Ja sam Matija.“ „Freja..“

„MATIJA!“ „Dobro, dobro, daj se schillaj malo...“ Zašto me zove Freja kad je Freja ubojica? Ja sam Matija... i on je bio Matija. Iskra zdrave pamet ponovno se upalila, ali samo na par sekundi. „Evo, idemo, samo da još uzmem Barbiku.“ „Daj, ne budi luda... Mislim, hoću reći...“ zbumio se kao klinac koji odgovara matematiku. „Ali, Freja, to je tako djetinjasto od tebe, imaš dvadeset godina. „Mogla bih očerupati tog Tea. Poznajem ga dvadeset godina i već mi na uši izlaze njegove prodike i glupe izjave. Ionako se brine za mene samo zato što sam ostala bez roditelja kad sam imala deset. Kad SMO imali, moj brat blizanac i ja. „Ostavi me na miru, Teo!“ „Ne držim te, hajde, idemo.“

Izašli smo u sirovu stvarnost. Nebo me gledalo osuđujući, drveće je upiralo granama u mene: „Ubojica! Ubojica!“ Ušli smo u Teov auto i počela sam plakati po ubočajenom postupku. Na radiju su svirali Beatlesi. Što oni sad imaju svirati kad ja plačem? Yesterday. „Hoćete da vam ja kažem što je bilo yesterday, ha? HA? Odgovorite mi! Prokleti Beatlesi!! Jučer sam imala brata, danas ga nemam, a vi se tome rugate?!“ Šakom bih mu udarila taj njegov idiotski radio da sam imala snage. Umjesto toga, promucala sam: „Te-oo, mo-možeš ugasiti ra..?“ Ugasio je.

Stigli smo. Hajde, idemo.“ „Idemo, idemo, idemo! IDEMO! Zašto stalno ponavljaš tu besmislenu riječ, Teo?“ „Idemo.“ Na plavoj tabli, bijelim je slovima pisalo: Klinika za psihijatriju. Kad je Matija poginuo, nosio je plavu majicu s bijelim brojem 24. 24 sata, novine u kojima je osvaula tragična vijest o nekoj Freji koja je ubila svog brata blizanca izlijevajući na njega ostatke kipuće vode u obiteljskoj tvornici za proizvodnju soli i desalinizaciju. To je zasigurno bila neka divljakuša. Ja nikada ne

bih mogla tako povrijediti vlastitog brata. Trebalo ju je živu spaliti, a ne pustiti da se izvuče samo zato što je mala razmažena bogatašica. Ako ju ikada nađem, zadavit ću ju vlastitim rukama!

~Glasovi: Moraš učiniti onu stvar!~

Stigli smo do velike poznate zgrade gdje me čekao Psihijatar. Onda mi je sinulo. „Što?! Teo, zašto smo ovdje, pa ovo je psihijatrijska klinika! Za luđake, ubojice i poremećene bolesnike! Idemo doma, Matija nas čeka.“ Povukao me za rukav i odjednom sam se našla u maloj prostoriji pastelnih boja i paperjaste atmosfere. Teo me čekao ispred. Ja sam čekala Psihijatra. Psihijatar je čekao završetak pauze da može primiti svoju naj-dražu pacijenticu (odozdo). Koja je još uvijek čekala.

~Glasovi: Moraš učiniti onu stvar!~

„Ooo, Freja, kako smo danas?“ Hrapavi glas staroga Psihijatra. „Mislite, Matija?“ „Um... da.“

„Dobro sam. Malo izmorena od Teovih gluposti, a i glasovi me maltretiraju. Znate, stalno mi govore da moram učiniti onu stvar... I hoću, kad dođe vrijeme za to. A i Barbika se stalno žali da nema odjeće, morale bismo u shopping uskoro.. Znate, dovela bih je danas, ali Teo mi nije dopustio. Trebalo bi ga ubiti zbog toga. I moram kupiti nove cigarete, spaliti se malo usput. Mogu i vas zapaliti, želite? Da mi ne dosadujete više svojim terapijama kojima se svakodnevno trudite uvjeriti me da nisam kriva za smrt svoga brata. Ja sam ubojica i mogla bih vas ozlijediti ako nastavite govoriti. Hvala“. Umjesto toga, odgovorila sam: „Dobro sam.“ „Izvrsno, a glasovi? Javlju li se još uvijek?“ „K-kako to mislite još uvijek? Oni su zauvijek..“ „Pusti glasove. Oslobodi dušu i savjest jer ti nisi kriva ni za što. Strašne stvari događaju se dobrim ljudima. Nitko za to nije i ne može biti kriv. Ponekad se mora dogoditi nešto loše da bi kasnije moglo biti bolje. Samo ne smiješ odustati od sebe i svojih ciljeva. Voliš dizajn, zar ne? Mlada si, upiši faks, druži se s prijateljima, možda s vremenom i neki dečko upadne u igru. Ono što te ispunjava i čini sretnom može ti pomoći da nastaviš dalje kao jača i potpuno nova osoba koja će se svoga brata sjećati sa smiješkom. On bi to volio, zar ne? Učini to za njega, hoćeš li?“ „Da.“ U meni se počela javljati čežnja za životom

i srećom jer Psihijatar me uvijek nekako uspijeva izvući iz dubljeg depresivnog stanja i nadahnuti svojim govoranjima. Imala sam nešto za što se mogu uhvatiti. Misao. „Ja sam ptica.“ „Jesi, Matija, ti uistinu možeš letjeti ako želiš.“ „I želim! O, želim to više nego išta na svijetu!“ Mogla sam osjetiti srce u svim dijelovima tijela i čuti šapat krvi koja je tekla venama. Uzbudila sam se i zadrhtala od same pomisli na tu misao koju je Psihijatar udahnuo u mene poput droge. Moje srce se nasmijalo. Moji glasovi, već dugo se nisu javili.. Kakvog posla imaju? Sigurno boljeg od posla u tvornici. I to još u onoj za proizvodnju soli i desalinizaciju gdje se sva otpadna kipuća voda izljeva u... na Matiju.

~Glasovi: Moraš učiniti onu stvar!~

Zacrnilo mi se pred očima. Kakva nova osoba i mutavi novi život? Glasovi, tu ste... Moram! Tako je. Izlazim iz klinike, prolazim pored Teovog auta, sjedam na tramvaj, dolazim do svoje kuće. Odletjela sam do dnevne sobe i napokon bila spremna učiniti „onu stvar“. Pogledala sam se u ogledalo. Tako sam ružna. Penjući se na tavan, sjetila sam se zgodne anegdote kad smo se kao mali, moj brat i ja igrali skrivača. Ja sam brojila do deset, a Matija se sakrio... iza svojih očnih kapaka! Baš kao onaj slon u Priči o slonu i bubamari. Matija je zatvorio oči pred životom prerano. Napokon je došlo vrijeme da i ja zatvorim oči i ugledam tamu. Ponekad ti ne preostane ništa drugo, nego da se sakriješ. Otvorila sam vrata tavanu. „Samo budi hrabra.“ „Ali ipak želim biti ona nova osoba.“ „Ne možeš jer si ubojica, Freja.“ „Ja nisam Freja, ja sam Matija!“ „Ti si Freja.“ „Ja sam Freja. I moram učiniti onu stvar.“ U prašnjavom tavanskom kutu ležalo je uže. Glasovi su mi zapjevali uspavanku. Ispred kuće začuo se zvuk Teova automobila.

Tamara Jakopović, 3. razred
Srednja škola Zlatar
Mentorica: Ivančica Tomorad
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

Petra Hršak, 4. Dg razred
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

ITO SAM JA

Prolaznik na cesti. Broj u imeniku. Daljnji rođak kojem se zaboravlja ime. Onaj dečko iz 3.c. Brojka u statistici. No, je li to sve što ja jesam?

Otkad znam za sebe, uvijek sam se želio smatrati posebnim, drugačijim od ostalih. Rođen sam u prosječnoj obitelji, pa nisam bio poseban po tome što je moj tata neka velika faca u važnoj tvrtci, ili, jer je moja mama poznata u humskom društvu. To sam shvatio već u najranijoj dobi i odlučio da će morati pronaći neki drugi način da me se zapamtiti. U vrtiću nisam bio baš popularno dijete, i to me je dosta ljutilo. Počeo sam pisati Boemsku rapsodiju. Već u toj ranoj fazi žudio sam za pažnjom. Mama! Kad sam krenuo u školu, shvatio sam da je matematika nešto što mi ide i da bi to moglo biti ono što meni treba. Nažalost, zbog utjecaja okoline i filmova, koje sam gledao, stekao sam općeprihvaćen dojam da su, svi koji vole matematiku ili su uspješni u tom području, jadni štreberi. Gubitnici. Zbog toga sam zamrzio matematiku i nisam želio ići na natjecanja, ili se isticati, da ne bih postao predmetom sprudnje, već tada. Međutim, mama, profesorica, pametnija od mene, natjerala me na natjecanja, i danas sam joj vrlo zahvalan na tome. Hvala mama!

Ispočetka nisam bio baš najuspješniji, no s vremenom sam uznapredovao do neke određene razine i tu se zadržao. Možeš bolje, sine...

Shvatio sam da se takvi uspjesi hvale možda tjedan dana, no nakon toga su svi previše zaokupljeni drugim stvarima da bi obraćali pažnju na nekoga tko je postigao osrednji uspjeh. Ili si najbolji, ili te nema. Shvatio sam. Morao sam pronaći novi način da, možda, postanem netko u društvu. Većina ljudi koji me poznaju, ili barem tako misle, rekli bi da sam „vrlo“ socijalan i da lako stvaram nova prijateljstva. Međutim, stvarnost je ponešto drugačija (jao mama!). Imam taj neki krug prijatelja, takvi su kakvi su, i vrlo teško će pronaći nove prijatelje. Kad smo već kod prijatelja, mislim da mogu slobodno reći da ne znam postoji li netko tko bi mene mogao nazvati svojim najboljim prijateljem, ili netko koga bih ja mogao nazvati svojim najboljim prijateljem. Braća i kuriri!

Na ljubavnom planu sve je više-manje isto. No, shvatio sam da me baš zaboli uho za djevojke i za to što ONA misli o meni. Misli da sam još malen. Barem sam se tako nadao. Istina je da još uvijek nisam otkrio

pravog sebe. Možda zbog strahova, možda zbog srama, a možde je nešto treće u igri. Svaki dan se pretvaram da sam netko tko nisam, ali bih možda želio biti. Ariosto pomozi! Nasmijavam ljude oko sebe iako meni nije do smijeha. Cvilim u sebi, lajem, tuli i naričem. Pokušavam biti vrlo pristojan prema svima oko sebe, ali to je veoma teško kad si okružen, blago rečeno, budalama. Mnogo ljudi mi ide na živce svakoga dana u školi i jedva čekam da signem kući, no ni kod kuće nije sve najbolje. Mama je prebrižna, sve vidi. Volim misliti o sebi da sam zreliji, možda zato što doživljavam neke situacije drukčije od ostalih. Ne raduje me više druženje s „priateljima“, volim nekoga razveseliti. To je dovoljno da mi podvori dan. Bisere pred nadvorene svinje. JOOOJ!

Možda sam to pravi ja. Krivi, a pravi. Onaj koji još nije i nikada neće pokazati svoje lice vanjskom svijetu. To ne mora, nužno, biti loša stvar. Tko zna kakav bi svijet bio kada bi na ulici svatko bio ona osoba koja je kod kuće na kauču. U gaćama. Nije na meni da osuđujem. Možda sam i to ja. Sudac. A možda i nisam. Bespotrebno je gubiti vrijeme na takve stvari. Nitko ne zna koliko mi je jos života ostalo. Svaka sekunda je presudna. Svaka sekunda traje kratko i zauvijek. Rađamo se u jednoj sekundi, a živimo cijeli život. Zaljubljujemo se u jednoj sekundi, volimo neuvjetno. Odlučujemo u jednoj sekundi, posljedicu trpimo zauvijek. Umiremo u jednoj sekundi, i više se nikad ne vraćamo. Jednostavna matematika života, matematika, ali i fiktivna ljepota zvijezda. Strast za jednom plavojkom i suza (hm) za zagorske brege. Sijeda brada mog oca mislioca. Platon je pisao laži. Jest ili nije, mog susjeda, na nečemu, nije briga.

Ja sudac, gimnazijalac, prihvaćeni član društva, ako ne i mrtav (pijan). U školi špiljska atmosfera (super ste razred!). Koja si ti na vratima, čo-vječe, naživce mi (iz živice) ideš svojim medenim glasom. Mi smo samo djeca, smijemo se zajedno, a ne poznajemo se. Ne kradu Bogu dane, na vratima knjižnice pametnih. Ne okreći se, sine! Nisu zaslužili, mama. A moja me Ema prevarila s nekim NOVIM! Braća, svi smo mi braća. Mea clupa, ne pamti pametne. Nakešenog vuka daj, mama!!!
Oprosti mama.

Valentino Kunštek
Srednja škola Krapina, 3. razred
Mentorica: Sanja Ranogajec
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

ISPOVIJED

Osjećam ih. Sunčeve zrake. Prijateljski me prigrle svakog jutra kad otvorim olovno teške, iscrpljene, neispavane oči i ponovno, nekako u polusnu, ugledam svjetlo dana. Djeci sam često predmet poruge i zabave s obzirom na to da me zna probuditi i udarac, pokoja limenka i mlaz vode.

Ustajem. Sve me boli. Ah... Noga mi trne. Usporeno i sneno napuštам svoje privremeno utočište, propalu, prastaru, imenima išaranu drvenu klupu. Ne, nisam kao vi koji ustajete iz toplog kreveta, odlazite u šetnju gradom pa, kad se umorite, sjednete na prvu klupu koju vidite, zadrijemate na koju minutu, iznenada se probudite i shvatite da bi bilo dobro da se vratite kući. Ja nemam kuću, ja nemam dom. Prašnjave i teške korake žrtve koju podnosim, sažete u kilometrima koje prijeđem, sve češće će nazivati svojim domom. Sva mjesta na koja dođem ista su, sve klupe iste priče pričaju. Sve je tmurno. Zapravo i nije toliko tmurno koliko željno ljubavi, kao što sam je i ja željan.

Podne. Prolazim kroz gomilu ljudi. I ne gledaju me. Gle! Smiju se. Meni se smiju... Odmjeravaju me. Čudno me gledaju. Što sam skrivio? Prljav sam, kosa mi je masna, strši na sve strane. Imam cipele koje su toliko iznošene da, zapravo, hodam bos. Imam jednu majicu i te jadne hlače. I to je to. Obična skitница. Jedna točkica na ovom svijetu.

Gladan sam. Mislim da će sjesti uza zidove zgrade, ovdje ima mjesta za mene. Možda će danas dobiti koju kunu za hranu. Čekam. Ljudi prolaze, ne obraćaju pažnju na mene, siti su. Nitko me ne vidi. Život me pregazio deset puta, sručio se na mene i bacio u provaliju. Zamrzio me. Što ako i danas ne dođem do kune? Od tolikog smeća koje sam prekošao ne osjećam njegov smrad. Ali, Bože moj, nešto moram jesti, nekako moram preživjeti.

Ponekad mislim da bi bilo bolje da me nema. Osjetio sam život. Njegovu mračnu stranu. Bacio me u provaliju i završio sam na dnu. I dno me zamrzilo. I odbacilo. Ali, ja sam i dalje ovdje. I dalje hodam istim tlom, gledam iste zvijezde i udišem isti zrak kao i vi. I dalje postojim i postojat će još neko vrijeme, sve dok ne završim u želucu proždrljive starosti i prolaznosti života.

Pada mrak. Ljudi i dalje ne obraćaju pažnju. Ma, znam da me smatrate NIKIM i NIČIM i da vam moja prisutnost ne odgovara. Ali i ja sam čovjek. Možda ne onakav kakav bih želio biti i kakvog bi me ostali prihvaćali. Ali čovjek sam. I dobro, mrzite me onda ako vam je tako lakše. Slobodno. Draže mi je da me mrzite zbog onog što jesam, nego da me volite zbog onog što nisam. I sretan sam. Sretan sam jer sam živ. I jer sam sposoban voljeti bez obzira na to što nisam voljen.

Ostat ču gladan. Danas nisam dobio kunu. Kasno je. Spava mi se. Kasno je i za smeće, mrak je. Pozdravlja me urlik tišine i zove u san. Moram pronaći svoj dom, svoju klupu. Ah... ponekad poželim biti jedan od vas, dragi ljudi. Put ka sreći vam je osiguran, a vi si ne dopuštate da njime koračate. Ako ne na ovom, na drugom svijetu bit ču ono što sam oduvijek priželjkivao biti. Laku noć!

Agata Gredičak, I. razred
Srednja škola Oroslavje
Mentorica: Karmela Šafarik-Todorović
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

BAKTERIJA HOMO SAPIENS

Vrtjela sam se oko sebe, vrtjela, i vrtjela. Uvijek sam se vrtjela, ali nikada mi se nije vrtjelo. Svi smo se mi konstantno vrtjeli, još od prvog dana. Ne, nisam vrtuljak. Barem mislim da nisam. Ono što sigurnoznam je kako se zovem. Zemlja. Imam šareno tijelo, najšarenije od svih mojih sugrađana. Gospodin Jupiter, doduše, predstavlja dostoјnu konkureniju, no moje su boje vedrije i uočljivije. Ipak, postoji jedna boja u našoj zajednici koja je uočljivija od svih naših boja zajedno. Nosi je Sunce. Ono nas je sve i okupilo u zajednicu, i time steklo titulu veličanstva. Vidite, jedini problem je taj što se nitko ne smije približiti Suncu. Nije ono opasno, zlo ili umišljeno, ali sjaji toplinom koju nitko ne može podnijeti u svojoj blizini. To veoma rastužuje Sunce, ali ipak smo pronašli načine da svi međusobno komuniciramo. Razvili smo napredan sustav slanja letećih pisama i paketa otpornih na toplinu i hladnoću, pa tako i Sunce sudje luje u našim svakodnevnim aktivnostima i odlučuje o važnim pitanjima za našu zajednicu. S obzirom na blizinu i štetnost Sunca, a našu ljubav prema njemu, postoji nešto na što uvijek moramo misliti. Svatko od nas mora, kako bi osigurao svoje zdravlje, koristiti zaštitni faktor. Moj se zaštitni faktor zove Ozon. Dizajnirao mi ga je prijatelj iz Andromede, vrhunski izumitelj. Ozon sam određuje kolika treba bitinjegova jačina i ukoliko dođe do kvara, može se sam popraviti. Oduvijek sam bila jako ponosna na njega. No, nije Ozon jedino što imam. Još od rođenja, vjerno me prati moj ljubimac Mjesec. On uvijek sjaji posebnom ljepotom i jako se voli igrati skrivača. Meni to pak nije jako zabavno.

– Hej, Zemljo! Jesi li i ti dobila porciju meteorita za ručak? – upita me odjednom Venera, vječito gladna djevojka koja živi pored mene.

– Jesam, naravno. Želiš moje ostatke?

– Da, bilo bi super. Koliko ti ih je ostalo?

– Mislim dašest, nisam puno pojela.

– Ali, Zemljo! Ti već danima ne jedeš normalno, što ti je?

– Stvarno ne znam. Zadnjih par tjedana nemam apetita, a i osjećam se nekako slabom. Čak me i tijelo boli, kao da me nešto bocka iznutra.

– To ne zvuči dobro. Mislim da moraš hitno posjetiti gospodina Nep-tuna.

– I ja sam razmišljala o tome, ali znaš da ne volim liječničke ordinacije.

– To sada nije važno. Moraš ga posjetiti, a ja idem s tobom.

Iako to nisam željela priznati, Venera je bila u pravu. Uistinu sam morala otići k doktoru Neptunu. Posljednjih dana nije mi bilo dobro, a moje nade u bolje sutra nisu urodile plodom.

– Dobar dan Zemljo, dobar dan Venero. Što vas dovodi k meni?

– Dobar dan doktore. Dovela sam Zemlju jer joj nije dobro, a bojala se sama doći.

– Zemljo, pa znaš da ti neću nauditi. Nema razloga za strah, jedino što ja mogu učiniti je pomoći ti. Zato da čujem, što te muči? – rekao je doktor i započeo s temeljitim pregledom.

– U zadnje vrijeme se osjećam slabu, kao da mi je sve teško obavljati. Izgubila sam apetit i boje su mi drugačije. Također, nešto me probada iznutra. Kao da me netko čupka ili bode.

– Da, i ja sam primijetio promjenu tvojih boja i slabost. Moram biti iskren i reći da sam veoma zabrinut, tako da će ti odmah izvaditi i analizirati malo magme. Samo budi mirna i opusti se, neće jako boljeti.

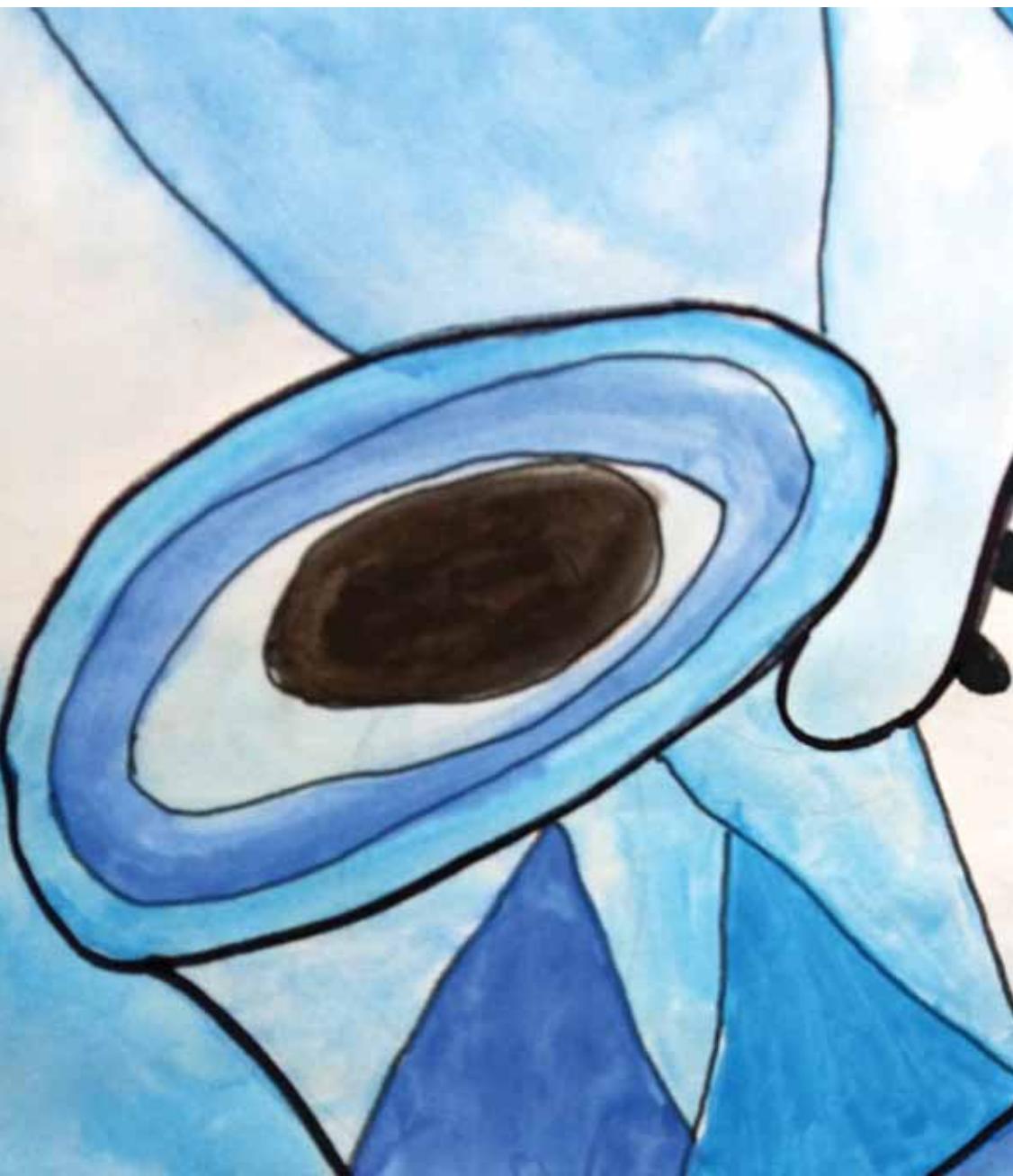
Boljelo je. Kad sam vidjela kako magma teče u bočicu, skoro sam se onesvijestila. Strah me sada već nadvladao i bilo mi je mučno. Doktorov izraz lica nije slutio na dobro. Obavljaо je temeljitu analizu putem najnovijih uređaja koje nam je Sunce naručilo od onog mog prijatelja izumitelja. Rezultati te analize bit će točni u dlaku, i to je ono što me trenutno najviše plaši. Venera je također nervozna, vidim je u čekaonici kako pljačka automat s meteoritima i trpa ih u sebe.

– Molim te, Zemljo, sjedni. Žao mi je što ti moram sve ovako izravno reći, ali drugog načina nema. Analiza tvoje magme veoma je detaljna i pokazala je ozbiljne bolesti. Konkretno, dvije su, a prva je uzrokovala

drugu. Prva bolest je rak litosfere. Naime, na tvojoj kori nastanile su se bakterije naziva *Homosapiens*. One su vrlo napredne i žive životom sličnim našemu. Imaju razvijene tvornice, kuće i zgrade, raznovrsne načine komunikacije i brojne vrste transportnih sredstava. Vidiš, problem je u tome što, da bi se biste volele sve potrebno i poželjno, bakterije koriste tvoje organe. One ih čupaju, režu, preoblikuju i iskorištavaju koliko god mogu. Tvoje živce nazivaju drvećem i koriste ih za izradu kuća i namještaj. Često ih sijeku kako bi dobile više prostora za nastambe ili tvornice. Time također uništavaju stanište tvojim dobrim bakterijama, tebi potrebnima za preživljavanje u ovoj zajednici. One te dobre bakterije nazi vaju životinjama. Neke im se sviđaju više od drugih pa ih zadrže, a to je zapravo ono što te još drži na životu. Ono najgorje po tebe jesu zapravo tvornice i transportna sredstva. Vidiš, bakterije *Homosapiens* ipak nisu toliko pametne koliko im ime sugerira. Kod njih se ispušta mnogo ugljikovog dioksida te sumporovih i dušikovih oksida. Ti su plinovi štetni za tvoj Ozon i u njemu su napravili rupe. On se pokušava popraviti, no spomenuti ga plinovi uništavaju velikom brzinom. Kroz te rupe probleme su se štetne Sunčeve zrake i to je uzrokovalo tvoju drugu bolest - maligni melanom. Zbog te bolesti mijenjaju se tvoje boje. Tvoja bijela pluća postaju plava, kao tvoje tekućine. Nakon nekog vremena, tekućine mogu poplaviti i ostale organe. Bakterije to nazivaju otapanjem leda, a ono se nažalost odvija sve brže i brže. Zemljo, kako mi je žao, ali moraš znati da ti nije ostalo još mnogo vremena. Jedini spas mogla bi ti biti hitna eksperimentalna terapija kojom bi se smanjio štetan učinak bakterija *Homo sapiens*, no kako bi se ona započela, potrebno je nešto nevjerojatno, bakterije moraju shvatiti da ti nanose štetu.

– Znači, preostaje mi još jedino nadati se da će bakterije *Homosapiens* ipak opravdati svoje imeshvativšida je moja smrt ujedno njihova, zar ne, doktore? – upitala sam tihu, sklapajući oči.

Tamara Posavec, 4. razred
Gospodarska škola Varaždin,
Mentorica: Petra Koščak
Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola, pohvaljeni rad

Valentin Tomić, 6. razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

CRIKVENICA

DRUGAČIJA SAM, PA ŠTO?

Ulazeći u školu svakoga jutra, zateknem barem jedno mlađe dijete kako čudno gleda u mene. Zuri u moju napola obrijanu i crnu kosu, u moju uglavnom crnu odjeću...

Svakoga dana primjećujem kako oni stariji okreću glavu od mene, samo zato što nisam kao druge. Samo zato što ne volim trpjeti, već volim izreći svoje mišljenje onako snažno, naglas. No, navikla sam na to, pomirila sam se sa sobom i shvatila da možda upravo tako i treba biti.

Ipak, često razmišljam!

Zašto?

Unatoč učenju o prihvaćanju različitosti, zašto ne prihvaćamo drugačije? Zašto ne cijenimo različitost?

Ljudima se ne sviđam zbog izgleda, osuđuju me zbog društva u kojem jesam ili sam nekoć bila. Pričaju kako nije dobro družiti se sa mnom, kako sam NITKO.

Ali, ja jesam NETKO!

Boli me to!

Boli me što me osuđuju i prije no što me upoznaju! Boli me što nisam prihvaćena onakva kakva jesam! Bole me lažna šaputanja, lažne misli, tračevi... Zašto svi očekuju da budem savršena? Očekuju ono što ja nisam, umjesto da prihvate mene, Orianu, bez ikakve želje da budem Stilla ili Ivona, bez ikakve želje da budem nešto što nisam.

Bez ikakve želje da budem laž!

Previše je u našem društvu očekivanja, a premalo prihvaćanja. Rijetko tko me do sada podržao, rijetko tko navija za mene zbog onoga što jesam i što radim.

Znači mi to!

Znači mi kada me netko pohvali, znači mi kada me vole, znači mi kada me ne doživljavaju kao lik iz horor filmova. Volim kada u meni vide biće koje voli i poštuje druge.

Boli me osuda, ali dignem glavu, stisnem zube i prođem kroz drač
i trnje kao da na mom putu nema ničega. Rane zaciјele, ožiljak prođe.
One su baš kao čavao koji zakucaš u dasku. I kada čavao nestane, rupa i
dalje ostaje. Zauvijek! Ostaje kao znamen, kao loša uspomena.

Praznine u svom srcu svakodnevno ispunjavam vjerom, nadom, ljubavlju.

Otkad vjerujem i volim sebe, sve je manje na putu trnja.

Koračam putom dalje, baš takva kakva jesam. Obojene i djelomično
obrijane kose, u crnoj odjeći, ali jakog stava!

Drugacija sam!

DA!

Pa što?!

Oriana Šabanović

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

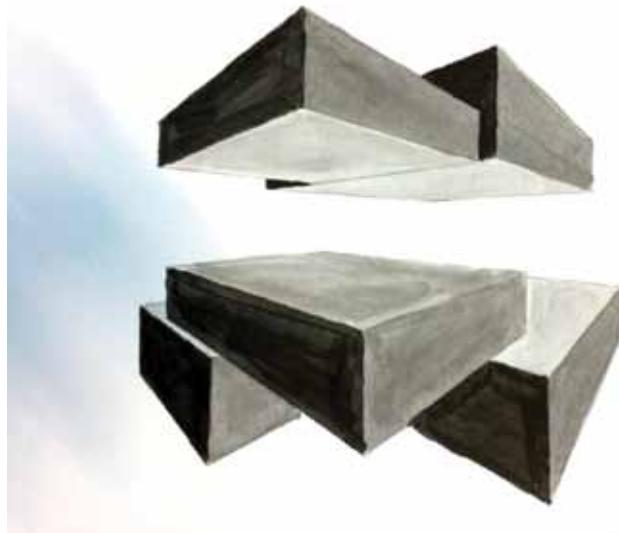
I. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Grupa autora, 8. razred
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

Leonarda Lovrić, 7. razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

Matea Jurčić, 7. razred
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

NAŠA KUMA KATA

Zagazila je va osandesetidrugu, a život joj se vrti po nigdanju. Još vavik je va velon motu. Vidi se na njoj zub vrimena, ali se ne da. Pleća su se pogrbila, ruke su grube i zdelane, a noge kljecaju. Nutri je još vavik ko mladica.

Za rana jutra špija kroz ključanicu i išće dan, aš se mora delat. Sniti organj, va lateni lončić stavi belo kafe, podrobi kruh i ruči. Fažol je va padeli, aš obed mora bit prije polna. Za večeru se već zna, prežgana juha ili kaša, a poslje sega se malo pokara z onun škatulun ča pušća glasi.

Vrti počivaju aš je zima, pile se drva zad kuće nabrane va umejku. Moraju se šparat kupljena! Va marču će vrti bit ko po špagu, posajeno i poseto se ča spada va zemlju.

Nediljun se počiva, gre se na mašu, malo poćakula s poznatimi, usput se gre čagod kupit na zadrugu i gre se doma. Kuma Kata ni pozabila zet drobno zi škabelina, aš se mora dat va crikvi za lemozinu.

Tako je šetemana pasala, saka ista trudna i nigdanja.

Malo je laglje po letu. Ljudi pasivaju kraj kuće, podivane s kumun Katun, popiju š njun črno kafe i pojedu kugod galeticu. Hvale joj vrt, a ona cvate. Puna sriće pobira pomidore, mošnjice, spravlja va svoju škrinjicu za zimu. Podili ona toga, aš je lipo bit dobar, pa i drugi su njoj dobri.

Ćapala je kuma Kata čagod i od današnjice, ali se s puno toga ne slaže.

Neka naše kume Kate, živila nan do stote!

Ivona Pijevac
Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred
Mentorica: Jasmina Manestar, prof.
2. nagrada – osnovna škola

ČUDESAN SAN O ČETVRTASTOJ LOPTI

Sanjao sam loptu. Četvrtastu loptu. Umjesto da je okruglasta, ona je četvrtasta. I dječaci je nisu odbacivali već su se njome lijepo igrali.

Sanjao sam zatim jedan grad. U mojim snovima posve je drugačiji nego što ga vidim sad.

U tom sam gradu video ženu sasvim pokivena tijela. I nitko ju čudno ne gleda. Ne prigovara!

Tako se ona tu odijevati smjela.

Sanjao sam jednu školu i u njoj dječaka Manolu. Taj se dječak mogao u ružičasto odijevati i to bez straha da bi mu za to drugi mogli zanovijetati.

A onda se probudih i vratih u realnost surovu.

Tamo lopte kao kvadrat nema, a niti ljudi koji druge shvaćaju, koji različite prihvacačaju.

O, sne, blažen budi!

Došao sam i ja u školu, a tamo dječak sav u suzama. Izruguju mu se da je debeo, neugledan, nebitan... Dječak se potuži, a učitelji samo gledaju, ne prilaze... Ne pomažu!

Vidio sam i djevojku ljubičastog pramena i njenu razrednicu kako ju prijeko gleda preko ramena kao da je kriminalka nečista, a ona samo nije kao druge ista!

I koliko god djecu prihvaćanju učimo, uvijek iste greške ponavljamo.

Učitelji kažu djevojci: „Ne smiješ to. To po propisima nije. Moraš izgledati prirodno, onako kako si izgledala prije.“

Pitam se kakvi su to propisi, kakve su to priče prazne kad jedni rade što žele, a druge se zbog toga kazne.

Istina boli! Sve je to vrlo okrutno, a ja sam sanjao nešto lijepo, nešto potpuno suprotno.

Ali kad zora zarudi, mene jutro probudi i kaže:

„Hej, budi se! Sviće novi dan! Prihvaćanje različitih još uvijek je samo san!“

Erik Haidinger

Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

3. nagrada – osnovna škola

Nikolina Lekaj, 5. razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

Luka Mičić, 5. razred
OŠ Vladimira Nazora

NADOLAZEĆI SMIRAJ JESENI

Jesen je... Osjećam je u svakom novom jutru i večeri. Donosi mi smiraj i blaženstvo koje se čuti i u prirodi, nebu, suncu.

Volim jesen, ljepotu boja koje svojom šarolikošću oslikavaju paletu svakog novog dana. Leluanje tih boja, dostojanstvo zvukova i harmonija prirode djeluju i na mene, na sve nas. Ponekad imam osjećaj da jesenski ugođaj oko mene utječe na jesenski doživljaj u meni. Možda se varam, a možda i ne.

Kad je tmuran kišni dan i sama se tako osjećam - nevoljko radim bilo što, a kada je dan vedar, osunčan, prožet cvrkutom ptica, koje ne vole tople južne krajeve, onda je i moje raspoloženje takvo - cvrkutavo!

Što god radili, mislili ili osjećali pod utjecajem je neke više sile - prirode. Ipak smo svi mi njena djeca.

Nika Starčević
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred
Mentorica: Marijana Marić – Tonković, prof.
Pohvaljeni rad

Rea Vukić, 6.a razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

Karla Uremović, 7. razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

U ŠUMI

Hodam... Došla sam do bijele klupice. Osjećam vedrinu u srcu. Sjela sam i počela gledati oko sebe.

Vidim kako šuma pleše, maleni smeđi listići postali su zeleni. Osjećam toplinu na dlanu, ljubav u zraku i ljepotu u parku. Sunčana zraka mazi me po licu i daje mi toplinu u srcu. Veselje mi bude dva leptirića koja lete po zraku igrajući se vjetrom.

Odjednom osjećam hladnoću, polako se spušta noć. Sunce odlazi, postajem tužna... Najednom se okrenem. Vidim cvijet i na njemu buba-maru. Opet sam sretna. Veselim se maloj bubamari koju držim na dlanu. Osjećam sebičnost, ne želim ni sa kim podijeliti ovu ljepotu. Želi otici, ali mi srce govori da ostanem. Ostajem. Lovi me sreća po zraku. Punim se energijom vjetra, osjećam da pada noć, pogled mi bježi na zalazak sunca.

Polako krećem prema doma, osjećam se kao ptica selica...

Carmen Benić
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred
Mentorica: Marijana Marić – Tonković, prof.
Pohvaljeni rad

BURA U MOM KRAJU

Dan je „normalan“ i dosadan kao i svaki drugi. Ljudi rade, piju kavu, djeca se igraju...

Odjednom nešto zašuška pa još jednom malo jače... Sljedeće što vidiš je kaos. Ljudi spremaju stvari oko kuće, kupe robu sa sušila, nose drva što bliže kući, majke dozivaju djecu da se vrate kući... Stranac bi pomislio: „Ljudi ljudi!“ Svi mi koji živimo ovdje znamo što se sprema. Bura je vrlo tiho najavila svoj dolazak.

Odjednom čuješ huk s brda. Drveće više ne stoji ravno. Više liči na pijanca koji tetura ulicom. Ide malo lijevo, malo desno pa kao da se vратi unatrag i odleti naprijed. Kroz nekoliko minuta cijela šuma se ljulja i leti. Bura juri brzinom tigra i lupa, zvoni, zavija! Bijesno diše i nosi sve pred sobom. Postaje carica Zemlje. Ako ju ne poslušaš, samo te slomi kao veliki čempres koji gledam kroz prozor. Do danas je stajao velik i ponosan. Gurala ga je, vrtjela, tjerala da savije svoje grane, ali on to nije želio. Osveta je bila teška. Slomila ga je kao čačkalicu. Krk je sakrila velika bijela zavjesa od morske pjene. Ni more se ne može boriti sa snagom bure, samo pušta da ga baca, diže u zrak i razbija o stijene. I kuća je počela pjevati! Prozori fućkaju, zavjese plešu, u dimnjaku lupa ko da se Djed Božićnjak provlači s punom vrećom poklona. Zrak je postao velika prozirna pozornica na kojoj plešu papir, lišće i roba vani zaboravljenog. Rijetko se netko odlučio izaći van. Znaš da će te smrznuti u najtopljoj jakni, da ti neće dati disati i baciti te bez milosti. I cesta je utihnula, nema na njoj ni auta ni kamona i autobusa. Više se nikome ne žuri...

Bura je zavladala i još jednom je pokazala tko je vladar svijeta. Nisam hrabra boriti se s njom. Ostat ču u kući i uživati s roditeljima koji napokon ne mogu nikuda žuriti. Čekat ču sunce koje bira na svom kraju uvi-jek donese.

Dora Rajković
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 6. razred
Mentorica: Marijana Marić - Tonković, prof.
Pohvaljeni rad

BERBA GROŽĐA

Digli smo se rano ujutro, još je magla bila između stabala limuna i mandarina. Na smokvi cvrkutale su ptice, a vinograd nas je čekao sav u zlatnoj boji spreman za branje.

Puno ljudi bere grožđe. Sve to ide dosta brzo uz pjesmu i šalu, pune se gajbe i nose u kombi. Kada napunimo kombi odlazimo u vinariju. Mulja se i ravno stavlja u badanj pa se pretače, mjeri se kiselina i stavlja šećer.

Kada smo bili gotovi, uvečer, na stolu su bila razna jela koja su pripremile vrijedne ruke naših susjeda. Bilo je i vina od lani kojim se nazdravljalo ovoj berbi, obitelji i zdravlju.

Lara Vuković

Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Lana Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Tajla Domijan, 8. razred
OŠ Vladimira Nazora
Crikvenica

IMAJU LI SVI LJUDI ISTA PRAVA?

Imaju li svi ljudi ista prava? Jesmo li zaista svi jednaki ili se to samo tako kaže, a ne poštuje?

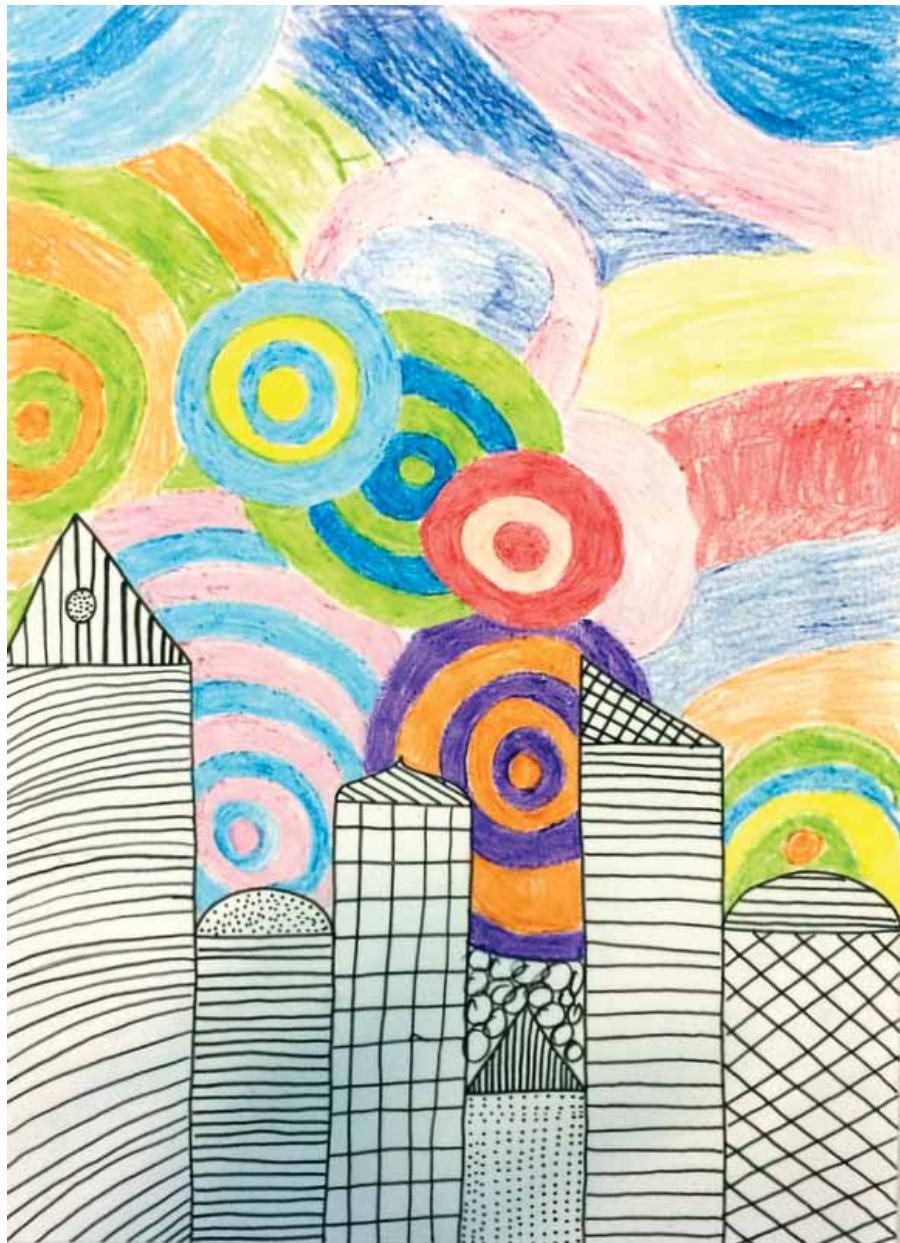
Svi smo se mi barem jednom našli u situaciji kada smo se osjećali manje vrijednjima. Zašto se to događa? Odgovore možemo naći svuda oko nas. Mnogi su ljudi osuđeni zbog onoga što jesu. Bijeli, žuti ili crni, mlađi ili stari, sromašni ili bogati, pametni ili manje pametni, svi su jednaki. U današnjem svijetu mnogim ljudima su zakinuta nihova prava, a to ne bi trebalo biti tako. Teško im je i puno su se mučili u životu da bi postigli svoje ciljeve, a onda im zakoni ili netko brani. Kako se osjećaju? Ljudi se trebaju osjećati prihvaćeno i ponosno, a ne živjeti u strahu i na predrasudama drugih.

Zato napunimo svoja srca s puno ljubavi i nećemo imati predrasude i nikome nećemo uskraćivati prava. Tu ljubav dijeli s drugima i neka svijet postane bolje i sretnije mjesto gdje će se svi osjećati sigurno i ponosno zbog onoga što jesu. Za svijet u kojem smo svi jednaki!

Marija Pađen
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 7. razred
Mentorica: Lana Manestar, prof.
Pohvaljeni rad

Domagoj Barac, 8. razred
OŠ Vladimira Nazora Crikvenica

Sara Gyuga, 8.b
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

MOJA STAZA

Moja staza je moj životni put. Ta maštovita stazica ocrtava se i stvara kako ja odredim.

Prvi put sam na nju kročila kada sam se rodila, mala, slatka, otkače-na beba. Bez zuba još nisam znala govoriti ni hodati. Bila sam bucmasta. Polako sam rasla i stigla do trinaeste godine. Moja staza je ponekad valo-vita, ravna, zakriviljena, uzdignuta, udubljena. Dok po njoj hodam, osjetim razne mirise, vidim uspomene, čujem zvukove i pod nogama osjetim razne materijale. Sada osjećam u nosnicama slatko-slani miris kolača koje sam s bakom pekla. Budi mi sjećanja. Odlazim tamo i gledam uspo-mene i baku. Sve mi odjednom dolaze. Sjećam se kada bi baka došla po mene u vrtić tada bismo samo nas dvije sjedile na obali valovitog mora i maštale. Uživam u mirisu, naviru mi suze kada se sjetim da je više nema. Pažnju mi odvlači glasan pjev mog starog, zelenog, pernatog ptiča ni njega više nema. Nastavljam hodati dalje. Kraj mene se pojavljuju moji prijatelji, obitelj i poznanici. Odjednom pod nogama osjećam oštvo crno kamenje kao da me grize. Sve je bilo crno, gorko i mračno. To je razdoblje moje ljutnje i tuge. Sve se oko mene mijenja ovisno o mom raspoloženju. Hodajući dalje bivala sam okružena slatkim cvjetim miri-sima, glasnim zvucima i prelijepim slikama.

Hodat ču ja tom stazom i ukrašavati je po svom sve dok meni i mo-jim mislima ne dođe kraj.

Lucija Car
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 7. razred
Mentorica: Lana Manestar, prof.
Pohvaljeni rad

Rea Vukić, 6.a
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

ONAJ TKO LETI NAJVIŠE, VIDI NAJDALJE

Ovu izreku neuki često miješaju s izrekom „Tko visoko leti, nisko pada”, no one se u potpunosti razlikuju.

Oni ljudi koji sebe smatraju većima i boljima od ostalih bića, oni koji su pohlepni i koji žele više no što imaju, oni koji druge sputavaju – to su ljudi koji visoko lete, ali zato nisko padnu. Neki će od njih shvatiti da je ono što su radili i rade pogrešno, a neki neće. Na kraju nas sve čeka ista, neizbjegnja sudbina – smrt.

Život moramo proživjeti najbolje što možemo. Trebali bismo uvijek biti nasmijani, ispunjeni srećom i vedrim mislima. U nečem lošem moramo tražiti nešto dobro. Moramo se boriti!

To čine ljudi koji se trude postići i ono što im ne ide tako lako od ruke, ljudi koji nikada ne odustaju i nastavljaju se boriti čak i kada padnu, oni ljudi koji prelaze granice vlastite udobnosti te isprobavaju nove stvari, oni koji cijene druge koliko i same sebe - to su pojedinci koji lete najviše i zato vide najdalje. Oni se uzdižu iznad svojih suparnika, imaju sretnije i zdravije umove, razmišljaju pozitivno pa im je život lijep.

Mišljenja sam da bismo svi trebali jedni druge više voljeti, podržavati, cijeniti, uzajamno si pomagati, činiti dobro. Svi smo mi ljudi jednaki, svi nakraju imamo ista prava.

Znam da sama ne mogu poboljšati svijet, ne mogu ga sama popraviti, zaustaviti ratove, promijeniti mišljenja i stavove drugih ljudi, ali mogu pomagati i poticati one kojima su pomoći i motivacija potrebne. Uveseljavati i zabavljati one koji su tužni, nije mi ni najmanji problem. Pružati ljubav i poštovanje svima bez obzira na religiju, rasu ili sposobnosti. Tada se osjećam najbolje, srce mi je na mjestu, a duša ispunjena.

Zamišljam svijet kao bolje mjesto nastojeći ispuniti svoja i očekivanja ljudi oko sebe, zamišljam ga kao mjesto u kojem je sve moguće... baš kao u bajci.

Kristina Sobol
Osnovna škola Vladimira Nazora Crikvenica, 8. razred
Mentorica: Edita Starčević, prof.
Pohvaljeni rad

ČAROBNA SVJETILJKA

Bok, ja sam čarobna svjetiljka. Živim u Selcu u predivnom malom mjestu pokraj Crikvenice. Ispričat će vam što mi se nedavno dogodilo.

Razgovarala sam sa svojom prijateljicom Sunčicom, morala je otići, a ja sam ostala sama. Sjedila sam još neko vrijeme, smračilo se. Oteli su me neki lopovi. Ja nisam znala gdje sam, što sam i kako se zovem. Samo sam čula njihov smijeh. Odveli su me na neko tajno mjesto, mislim da je kućica bila drvena. Čula sam kako razgovaraju da sam ja čarobna, da imam moći i da vrijedim čitavo bogatstvo. Što će biti sa mnom? Prodat će me i zaraditi veliku količinu novaca, a ja će završiti negdje sama. Sljedeće jutro kada sam se probudila, otmičara nije bilo. Ugledala sam ključ od kaveza u kojem sam bila ostavljena. Uspjela sam se otključati. Pobjegla sam kući.

Ispričala sam obitelji što se dogodilo i da vrijedim čitavo bogatstvo. Začudili su se jer sam bila sva zahrđala i nikakva. Moja je mama znala o čemu govorim i koliko vrijedim.

Zara Šnajdar
Osnovna škola Zvonka Cara Crikvenica, 5. razred
Mentorica: Lana Manestar, prof.
Pohvaljeni rad

Tea Mataija,
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

PO NJEMU SI SVE ŠTO JESI

Hrvatski jezik je dio mene. Njegove su prve riječi koje sam čula, prve koje sam izgovorila. Zato ga osjećam tako svojim.

Svakim danom spoznajem ga sve više, učim njegova zamršena pravila, upoznajem burna vremena i kamene ploče na kojima je nastajao. Osjećam ponos predaka, ljudi koji su ga čuvali i otimali od osvajača. Bez njega ne bismo bili što jesmo, bez njega ne bismo bili narod. Iako ga stranci doživljavaju teškim i složenim, njegove su riječi za mene zvonke, lepršave i jednostavne. Tako lako izražavaju ono što osjećam. Hrvatski jezik ne poznaje mnogo ljudi. Moramo ga njegovati i čuvati. Ne smijemo dozvoliti da nestane.

Dok govorim i slušam hrvatski jezik osjećam toplinu. Gdje god da odem i gdje god me život odnese neću zaboraviti svoj jezik i osunčane morske obale zemlje u kojoj je nastao.

Mia Kalafatić

OŠ Zvonka Cara Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Lana Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Korina Derossi, 6.b
OŠ Zvonka Cara
Crikvenica

NAŠE DRUŠTVO PRED ISPITOM ZRELOSTI

„Ja sam Novljanin srcem i podrijetlom“, riječi su bana Ivana Mažuranića koje često ponavljam jer tako su mi bliske, tako drage. Ban, koji se uzdignuo daleko iznad okvira kraja u kojem je rođen, nije nikad zaboravio da ljubi svoj Novi koji mu je svojim morem, kamenom i burom srcu prirastao.

Njegov lik pretočio se u kamen, spomenik koji bura i more miluju dok svi mi Novljani ponosno uspravimo svoj hod dok čitamo te uklesane riječi. No, mnogo je još Mažuranićevih misli, ali i djela koja bismo trebali primijeniti. Bio je na vlasti, ali nikada nije zaboravio svoje podrijetlo, težak život svojih roditelja i probleme „malih“ ljudi, krojio je društvo promjenama koje su donesile boljitet i napredak, sreću i naobrazbu upravo tom sloju.

Što me veže s Mažuranićem? Novljanin sam i ja srcem i podrijetlom, zadivljeno gledam more, s nježnošću osluškujem uzdahe bure, s istim žarom iščitavam knjige upijajući znanje, težeći napretku.

Čini mi se, ipak, kao da je ogroman jaz između njegovog i mog vremena, iako i nije prošlo tako puno godina. Jaz je neshvatljiv i zastrašujući jer Mažuranić je živio u dobu kad je društvo omogućavalo napredak i ostvarenje snova. Njegovi su roditelji bili skromni težaci, a ipak mu je u napretku pruženo sve, siromašno podrijetlo nije bilo prepreka. A ja? Imam visoko obrazovane roditelje, internet, svu pomoć tehnikе, dobru školu koju pohađam, a društvo mi zatvara svoja vrata te me mame svjetla stranih zemalja koja će vjerojatno obasjati moje pute kad ovdje dođem do kraja svih staza i pokucam na sva zatvorena vrata, kao i mnogi drugi mladi ljudi puni snova.

Živim u društvu koje se neprekidno mijenja. Promjene su većinom izazvane raznim socijalnim uzrocima. Mijenjaju se ljudi - pokušavajući se prilagoditi društvu koje im sve manje nudi topiline i ljudskosti, a sve više tehnikе, neimaštine, besposlice i besmislenih sadržaja koji nas sve više udaljavaju od načina života naših očeva i djedova, od naše tradicije. Mijenja se sve i svi u tim promjenama traže smisao. Stariji se s nostalgijom

prisjećaju prošlosti, a mladi sa zebnjom iščekuju neizvjesnu budućnost strahujući od praznine koja guta nade i onemogućava ispunjenje osnovnih želja i potreba svakoga čovjeka. Produbljava se bliskost s religioznošću jer ipak je Bog trajna uzdanica, čvrst oslonac i mističan spas od zastrašujućeg društva. Tako društvo utječe na ljude kao loš roditelj koji ne zna skrbiti o svojoj djeci.

A mi djeca, tj. pripadnici toga društva, stvaramo neku novu duhovnost – kulturnu, vjersku i spoznajnu stvarnost. Sociolozi proučavaju, znanstvenici ukazuju na promjene, političari kroje, a mi, mali, obični ljudi pitamo se koliko će utjecati na naš život.

Oduvijek je ovaj prostor okrilje kulture, napretka, duhovnosti. Društvo je pred novim izazovom, ispitom pred kojim ne smije pokleknuti. Današnjica predstavlja najveću kušnju, provjeru u kojoj mora pokazati svoju zrelost, shvaćanje ljudskosti koja se temelji na toleranciji, prihvatanju novog, širenju svojih spoznaja, ovoga puta zasnovanoj na širini srca koje osjeća vapaj generacije u nevolji koja kuca na vrata sretne budućnosti. Mora imati hrabrosti, snage i mudrosti znati tim ljudima osigurati dostojanstven život kako bi svoj kraj i dalje smatrali i svojim domom, voljeli ga, našli svoj mir, ostvarili ljudsku sreću u zadovoljavajućim egzistencijalnim uvjetima i usmjerili pogled k istom cilju koji su ostvarili preci.

Sada sam mladić koji ima tek šesnaest godina, pun nada i ciljeva za koje želim da mi se u sljedećih deset godina ostvare. Najviše bih želio biti ponosan, zadovoljan i sretan stanovnik ove drage i voljene zemlje, dio mnoštva koje živi u miru i blagostanju jednostavnosti, skromnosti. Ostvariti to mogao bi biti lak, ali i jedini, najveći, no i najteži cilj našega društva.

Anton Bilić, 2.g
Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica
Voditeljica: Mirna Polić Malnar, prof.
I. nagrada – srednja škola

Nika Butković, 7.a
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

Veronika Leogrande, 5.a
OŠ Zvonka Cara Crikvenica

VISEĆI MOST

U strahu odgađam korak. Bojim se prići rubu. Užasavam se pogleda na provaliju ispod sebe. Put je dug. Ne čini mi se sigurnim. Bojim se.

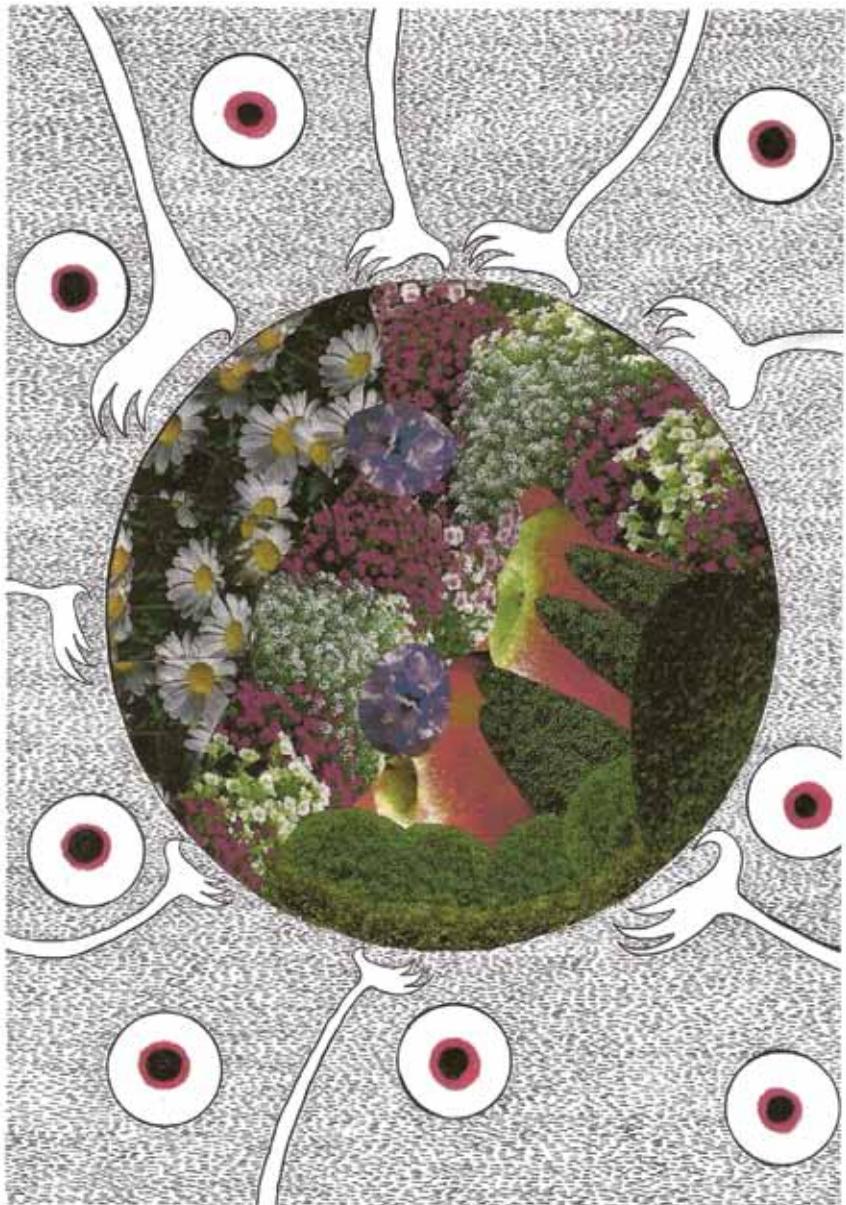
Zakoraknem na viseći most. Napravim još tri nesigurna i mala kora-ka naprijed. Nisam sigurna mogu li prijeći. Vjetar me oštine po obrazu. Most se zaljulja dok mi kapljice znoja cure niz vrat.

Ne mogu se vratiti. Započela sam i trebam završiti. Moram se othrvati pogledu ljutnje na prisutnim licima i usredotočiti se na stisak ruke koja me podržava. Vjeruje u mene i to me tjera naprijed. Usne još ne mogu pomaknuti. Zapela sam. Ipak odlučujem napraviti još dva koraka pokazujući odvažnost i odlučnost. U nekom pogledu meni s lijeva vidim odobravanje i suosjećanje.

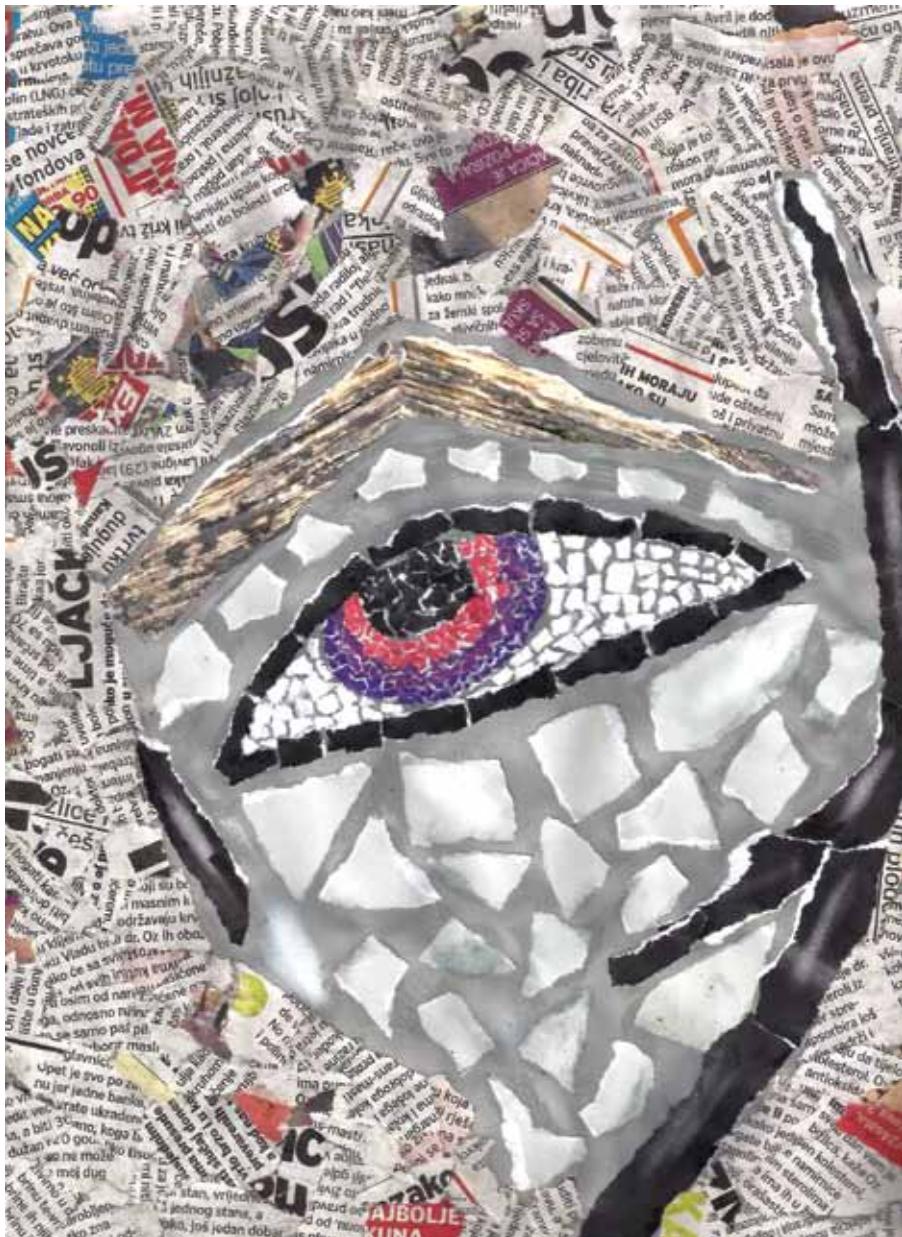
Ispred mene su problemi. Izgovorivši prvu rečenicu zastanem, kratko. Onda nastavljam dalje. Približavam se cilju i nisam sama. To mi daje snage. Sada već vidim kraj visećeg mosta. Kako se približavam kraju tako suze sve brže teku niz moje obraze. Ostavljaju bol. Obrazi se crvene, a ja osjećam olakšanje stupivši na sigurno.

Problemi se slamaju, barem za sada i barem za mene. Nažalost, uvi-jek će biti ondje, na tom mostu, čekati sljedećeg putnika. No ja više neću biti ondje.

Iva Valeria Ornik, 3. g
Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica
Voditeljica: Nada Rosandić-Picek, prof.
2. nagrada – srednja škola

Ivan Vid Čakarević, 4.g
SŠ dr. Antuna Barca Crikvenica

Karmen Levar, 4.g
ŠŠ dr. Antuna Barca Crikvenica

VRIJEME – MOJ PRIJATELJ ILI NEPRIJATELJ

Pisati o vremenu izuzetno je teško mada ga spominjemo svaki dan. Teško je shvatiti koncept vremena, kako utječe, zašto je tu i kako se boriti protiv njega. Vrijeme teče, hoda uz nas, prati nas životnim putem od početka do kraja. Postavlja se pitanje na koje svatko od nas ima svoj odgovor – smatramo li vrijeme prijateljem?

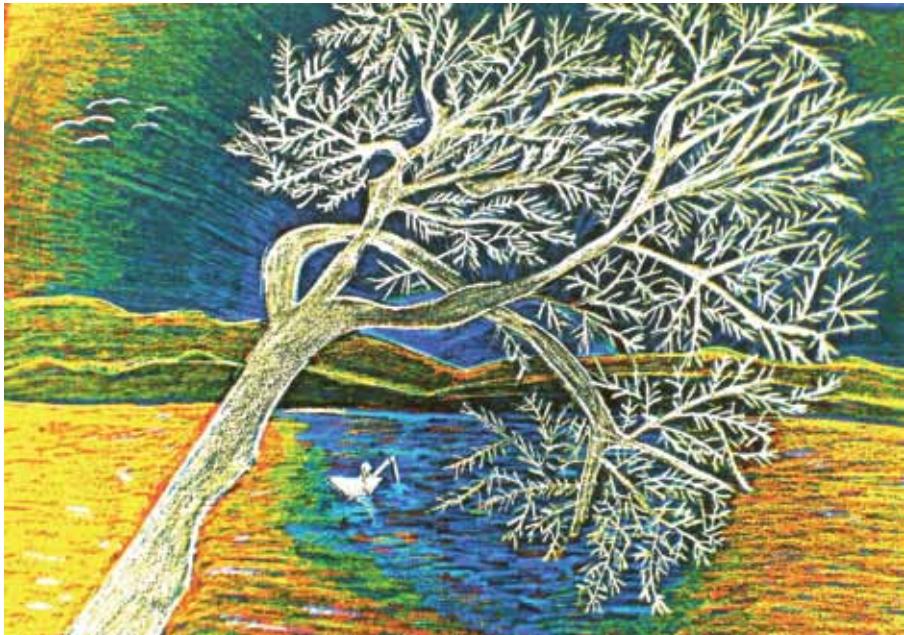
Nažalost tema vremena potpuno ovisi o pojedinačnom shvaćanju toga pojma. Nitko ne može dati opći odgovor. Vrijeme kao prijatelj izrazito je korisno za liječenje emocionalnih rana, a daje nam neku čudnu ugodu kada shvatimo da je ograničeno. Shvatimo koliko je sve nebitno jer na kraju vrijeme svima istekne. Ono je nevidljiva i nezaustavljiva sila kojoj nitko ne može umaknuti. Ne možemo ga dotaknuti niti s pričati s njime – ima vlastitu volju koju nitko ne može promijeniti. Zato ga neki smatraju svojim neprijateljem. Štogod poduzeli, vrijeme će na kraju napraviti ono što želi. Svaki put kada se osjećamo neugodno, kada imamo osjećaj da ništa ne stižemo – krivo je vrijeme. Tjera nas da radimo stvari ubrzano, stvari koje ne želimo samo zbog nedostatka vremena. Koliko smo puta otkazali planove jer „nemamo vremena“? Oni koji vrijeme smatraju prijateljem govore „ima vremena“, ali svi vide njegovu prolanost i opasnost. U nekim trenutcima hoda sporo, uvjeri nas da je put dug i da imamo vječnost u rukama. Čim mu povjerujemo, okrene nam drugu stranu svoga lica, pa nam pokaže koliko smo zapravo mali i nebitni. Vrijeme je svojevrsni diktator. Najveći problem nastaje kada shvatimo da je ono izmišljeno, da je ono ljudska tvorevina napravljena kako bi ljudi dobili osjećaj smirenosti. No, na kraju svega, na kraju ove utrke koju nazivamo životnim putem, vrijeme je naš najveći i jedini neprijatelj. Poenta života nije utrka s vremenom, već uživanje u njemu. Jedini način kako ga možemo pobijediti mi ljudi jest negiranje i ograničavanje koje nam ono pruža. Vrijeme i njegov kraj uvijek su isti.

Matija Barac, 4.g

Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica

Voditeljica: Ljiljana Butković, prof.

3. nagrada – srednja škola

Sanja Šop, 4.a
SŠ dr. Antuna Barca Crikvenica

ZVIJEZDE NEĆE SJATI AKO NE SUSRETNU MRAK

Svojim mislima kreiramo svoj život. Dugo vremena mi je bilo potrebno da shvatim što to zapravo znači, no onda pokušaš i shvatiš da je zaista tako. Probuditi se svako jutro i biti zahvalan što si s probudio, zahvaliti se za svaku osobu u svom životu te za svaku obavezu koju danas moraš napraviti. Bio to posao, škola, fakultet – većini ljudi da odu na ta mjesta je samo ne ispunjena želja. Kada počneš tako gledati na svijet i okolinu, pozitivnim stavom, u svoj život privlačiš pozitivne stvari. Mnogi će reći da je to suludo i da nema osobe kojoj se ne dogodi loša stvar. Istina je da svatko od nas ima loše dane, dane kada nam ništa ne ide onako kako smo zamislili. I tada shvatimo vrijednost. Jer kako bismo naučili biti zahvalni i cijeniti svaku okolnost da nije bilo tih „mraćih dana“? Ne bi imali potrebu čitati knjige o kreiranju vlastita života svojim mislima. I dalje bih svaki dan bila ljuta što moram ustati i otići u školu, što me majka tjera da čistim kuću. A sada, sada sam sretna što imam mogućnost školovati se i što imam krov nad glavom te majku koja mi želi samo najbolje.

Postoji kineska poslovica koja mi uvijek vrati zahvalnost i kada me pohlepa ovoga svijeta na tren začara i odvede moje misli u drugom smjeru. Glasí: „Bio sam ljut što nemam cipele, a onda sam sreo čovjeka bez nogu i zadovoljio se svojom sudbinom.“ To je ono što me iz dana u dan podsjeća da su „sitnice“ koje uporno zanemaruјemo zapravo najveće bogatstvo koje imamo.

Viktorija Peričić, 2.e
Srednja škola dr. Antuna Barca Crikvenica
Voditeljica: Dubravka Zoričić
3. nagrada – srednja škola

KAZALO

Karlo Jerčinović, Proslov

5

LITERARNI RADOVI

POREČ

Roberta Radman, Moram podnijeti dvije, tri gusjenice ako želim upoznati leptire	9
Nina Klaić, U novi život	14
Katarina Knežević, Tragom svjetlosti	16
Benjamin Terzić, Magico autunno	19
Antonio Jukić, Nostalgia d'estate	20
Adrian Zbašnik, Izmjenjivi kontrast	22
Dora Hrelja, Mokre zavjese i polica za knjige	25
Kimberly Mirka Kolar, Snovi izgubljenog tragača	29

ZABOK

Helena Dolovčak, Draga gospođo Slobodo!	33
Lorena Filko, Ljubičasta	36
Roko Knezić, Štefek Tabuklin i velike čude	40
Magda Slovenec, Mom prijatelju	44
Karlo Koret, U povjerenju rečeno	46
Luka Poslon, Za prolivenim mlijekom ne valja plakati	48
Julija Škof, Belički zvuon	50
Magdalena Škreb, Prek plota	53
Robert Sviben, Peti zid	55
Barbara Tomorad, Spoved moje babice	60
Lucija Drempetić, Iz dnevnika Davora P.	64
Ema Zavrtnik, Hladnoća praznine	66
Anela Ilijaš, Tajna večernjeg tramvaja	69
Nina Šalković, Pet sati	72
Tamara Jakopović, Klinika za psihijatriju	74

Valentino Kunštek, I to sam ja	79
Agata Gredičak, Ispovijed	81
Tamara Posavec, Bakterija <i>Homo sapiens</i>	83
 CRIKVENICA	 87
Oriana Šabanović, Drugačija sam, pa što	88
Ivona Pijevac, Naša kuma Kata	91
Erik Haidinger, Čudesan san o četvrtastoj lopti	92
Nika Starčević, Nadolazeći smiraj jeseni	95
Carmen Benić, U šumi	97
Dora Rajković, Bura u mom kraju	98
Lara Vuković, Berba grožđa	99
Marija Pađen, Imaju li svi ljudi ista prava?	100
Lucija Car, Moja staza	103
Kristina Sobol, Onaj tko leti najviše, vidi najdalje	105
Zara Šnajdar, Čarobna svjetiljka	106
Mia Kalafatić, Po njemu si sve što jesi	108
Anton Bilić, Naše društvo pred ispitom zrelosti	109
Iva Valeria Ornik, Viseći most	112
Matija Barac, Vrijeme – moj prijatelj ili neprijatelj	115
Viktorija Peričić, Zvijezde neće sjati ako ne susretnu mrak	117

LIKOVNI RADOVI

POREČ

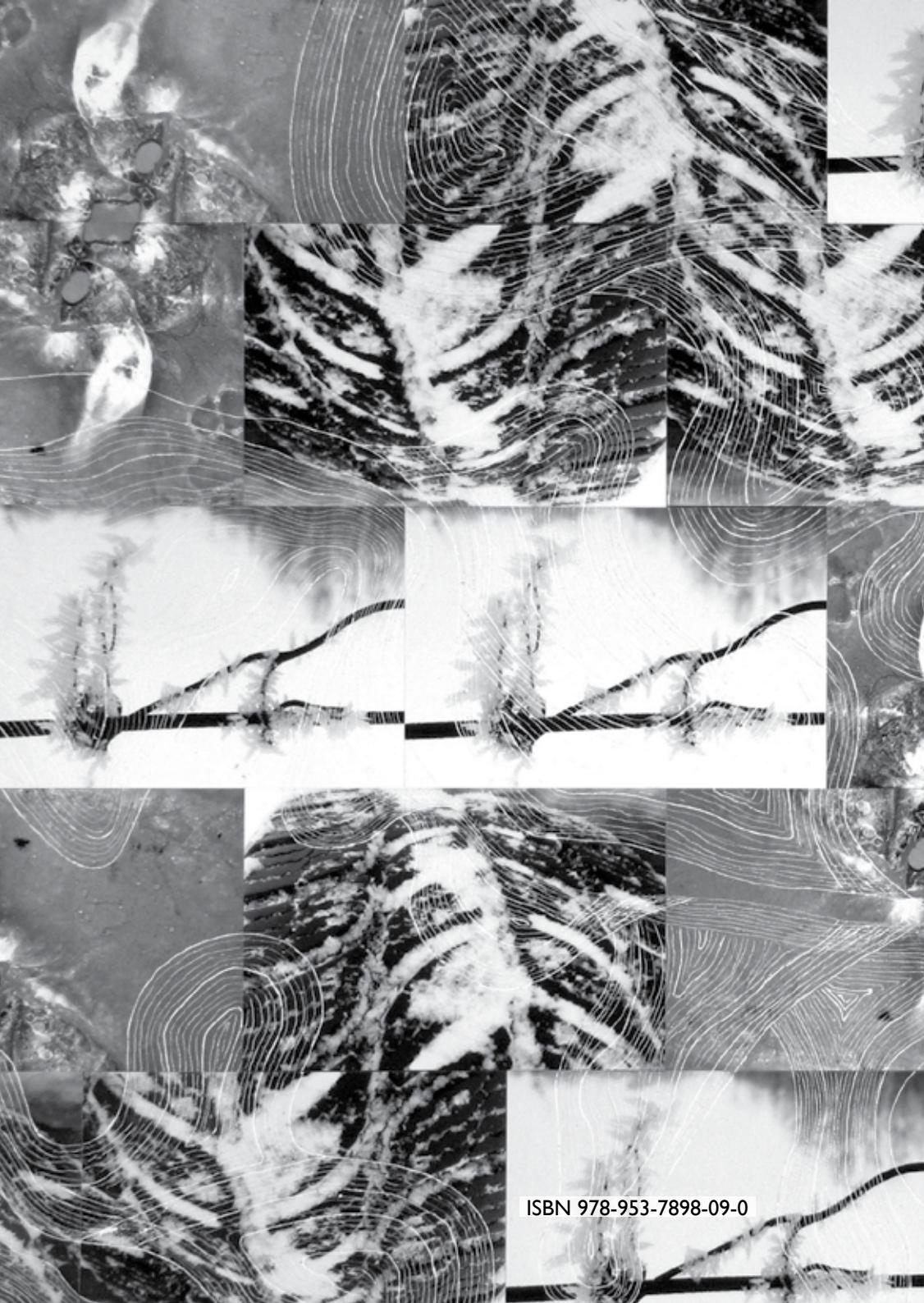
Karla Lazarić	6-7
Moreno Jurišević	15
Leonardo Mikerević	18
Serena Tumiati	21
Doris Grubica	22
Nika Mažar	24
Santi Brajković	28

ZABOK

Marija Gebert - naslovnica	
Helena Tučkar Peh	30
Lovro Futivić	35
Domagoj Tisanić	38
Jan Lihtar	38
Maja Škrlin	41
Marija Matok	43
Krunoslav Bivol	44
Ana Cimirotić	51
Jasmina Švec	54
Sarah Malnar	59
Gabrijela Bednjanec	62
Antonio Piljek Jagić	68
Magdalena Štibohar	71
Patricija Mišak	73
Petra Hršak	78

CRIKVENICA

Valentina Tomić	86-87
Grupa autora, 8. r.	89
Leonarda Lovrić	90
Matea Jurčić	90
Nikolina Lekaj	93
Luka Mičić	94
Rea Vukić	95
Karla Uremović	96
Tajla Domijan	99
Domagoj Barac	101
Sara Gyuga	102
Rea Vukić	104
Tea Mataija	107
Korina Derossi	108
Nika Butković	111
Veronica Leogrande	111
Ivan Vid Čakarević	113
Karmen Levar	114
Sanja Šop	116

ISBN 978-953-7898-09-0